ОПЕЛО
И
ПАРАСТОС

СРПСКО ЦРКВЕНО НАРОДНО ПОЈАЊЕ

С благословом
Његове Светости Патријарха Српског
Господина Иринеја

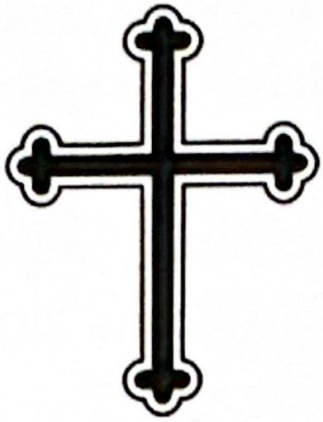

ОПЕЛО
И
ПАРАСТОС

СРПСКО ЦРКВЕНО НАРОДНО ПОЈАЊЕ

О П Е Л О
и
ПАРАСТОС

Уредник издања и приређивач:
Миленко Мачак

Нотографисао и редиговао:
проф. Слободан Раицки

Прелом и дизајн корица:
протојерej-ставрофор
Миодраг М. Поповић

Издавач:
Чувари, Београд
cuvari.beograd@gmail.com

Штампа :
Елвод принт, Лазаревац

Тираж:
1000

Београд 2016.

УМЕСТО ПРЕДГОВОРА

Сваки пут када Богу предајемо човека који је завршио свој земаљски пут, ми чујемо речи апостола Павла:

„Јер ће сам Господ са заповешћу,
гласом арханђела
и са трубом Божијом сићи с неба,
и прво ће мртви у Христу васкрснути,
а потом ми живи који останемо
бићемо заједно са њима узнесени
на облацима у сретање Господу у ваздуху,
и тако ћемо свагда с Господом бити…“
(1Сол 4, 16-17)

Овим речима је све речено о животу, о смрти, о вечном животу сваког од нас. Те речи нису објашњење, већ благовест: оне нису доктрина, него вера, и сила и светлост Христове Пасхе.

ОПЕЛО НАД ЛАИКОМ ХРИШЋАНИНОМ

Када премине неко од православних, сродници одмах зову свештеника. Кад дође у кућу где лежи тело уснулога, свештеник с епитрахиљом, кади тело покојника и присутне, и почиње:

Благословен Бог наш свагда сада и увек и у векове векова. Народ: Амин.

Трисвето: Свети Боже; Пресвета Тројице; Оче наш... Јер је твоје царство.

И одмах пој у ове тропаре, глас 4.

Са дусима преминулих праведника упокој, Спасе, душу слуге (или слушкиње твоје), чувајући је у блаженом животу који је у Тебе, Човекољупче!

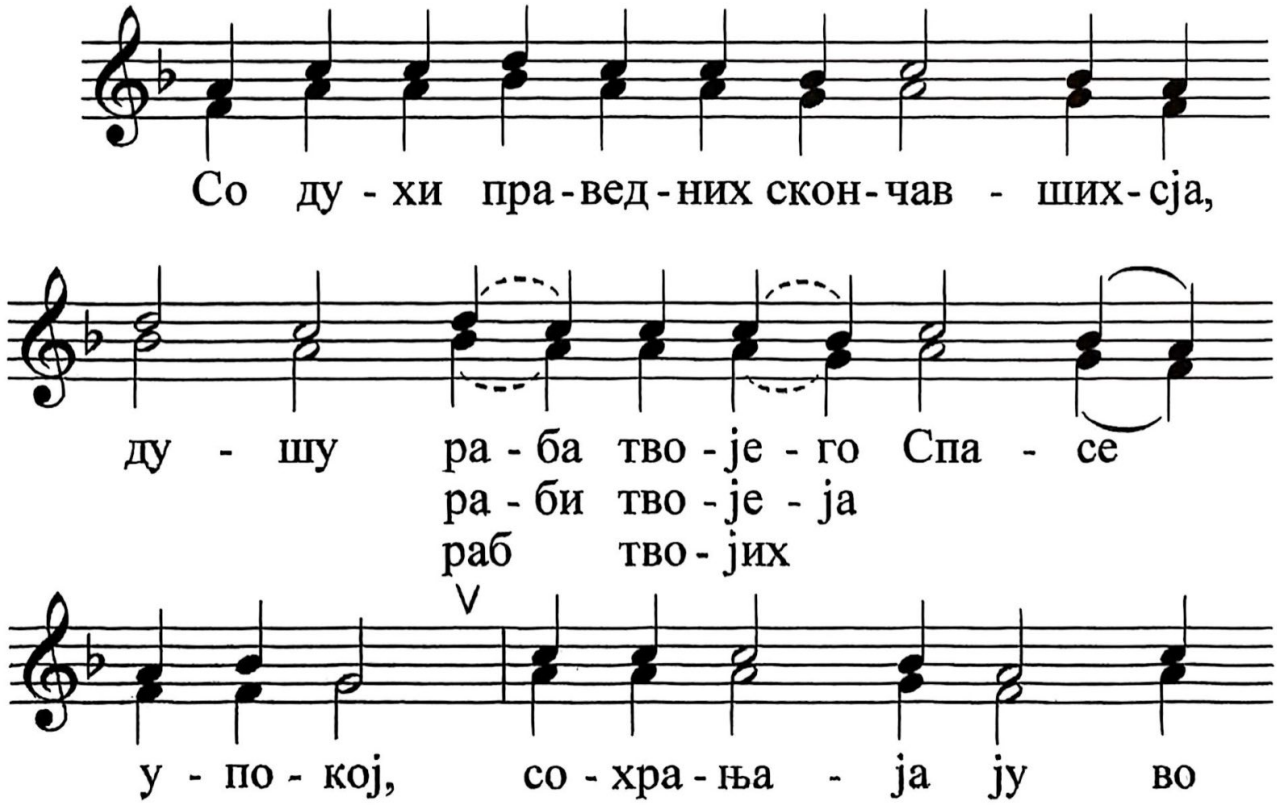

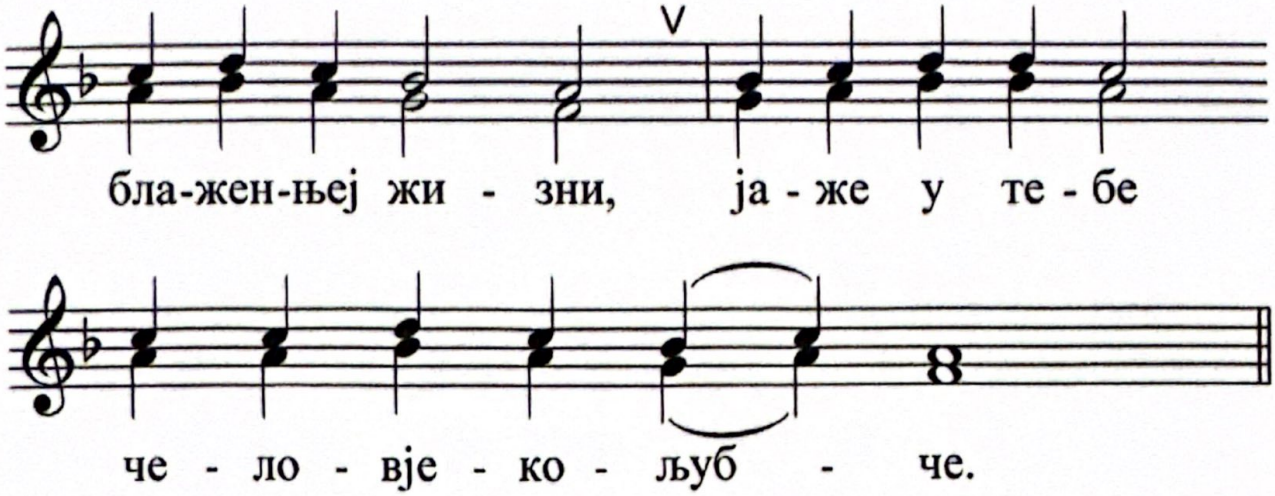

У почивалиштву твоме, Господе, где почивају сви твоји Светитељи, упокој и душу слуге твога (или слушкиње твоје), јер си Ти једини човекољубац.

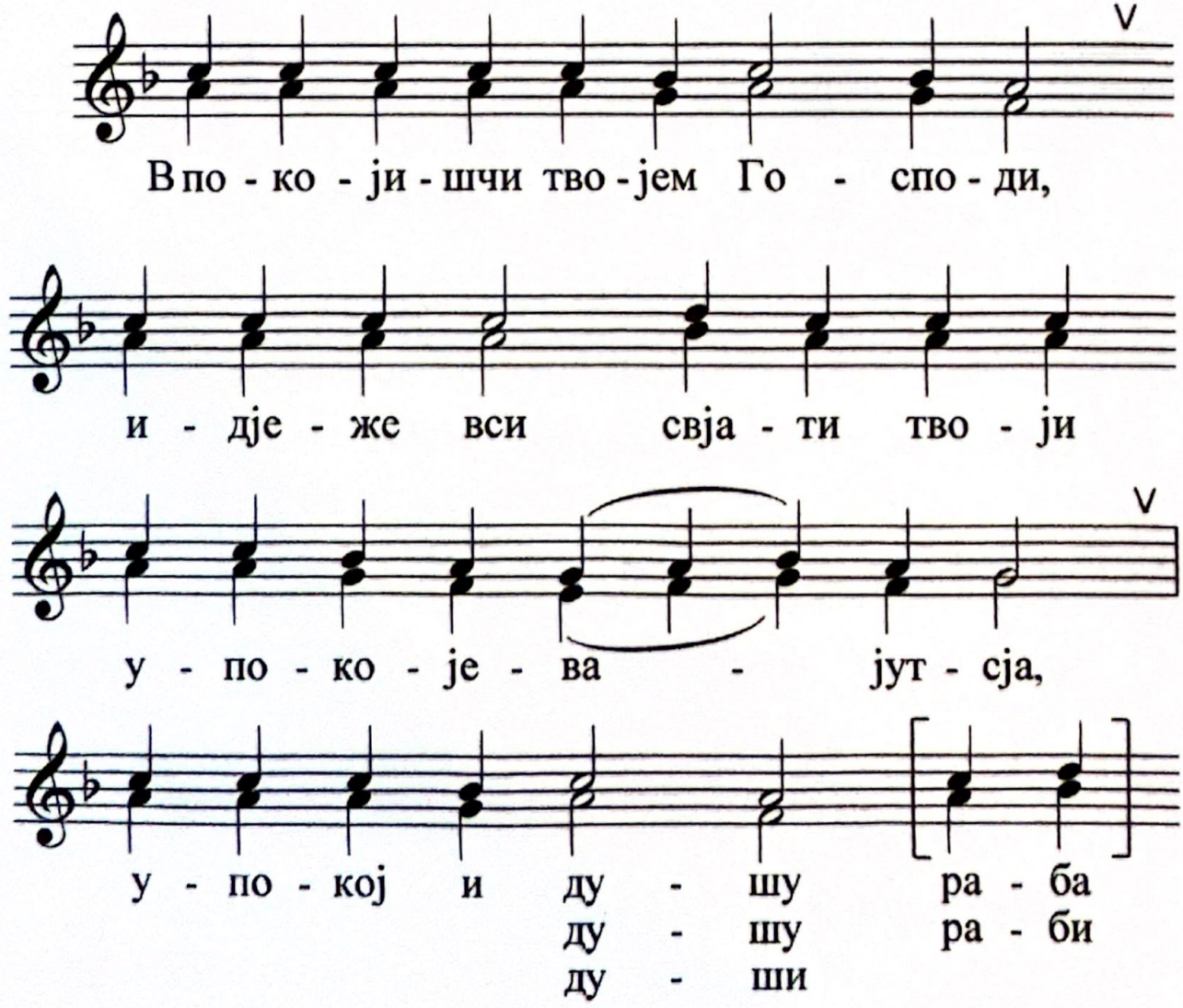

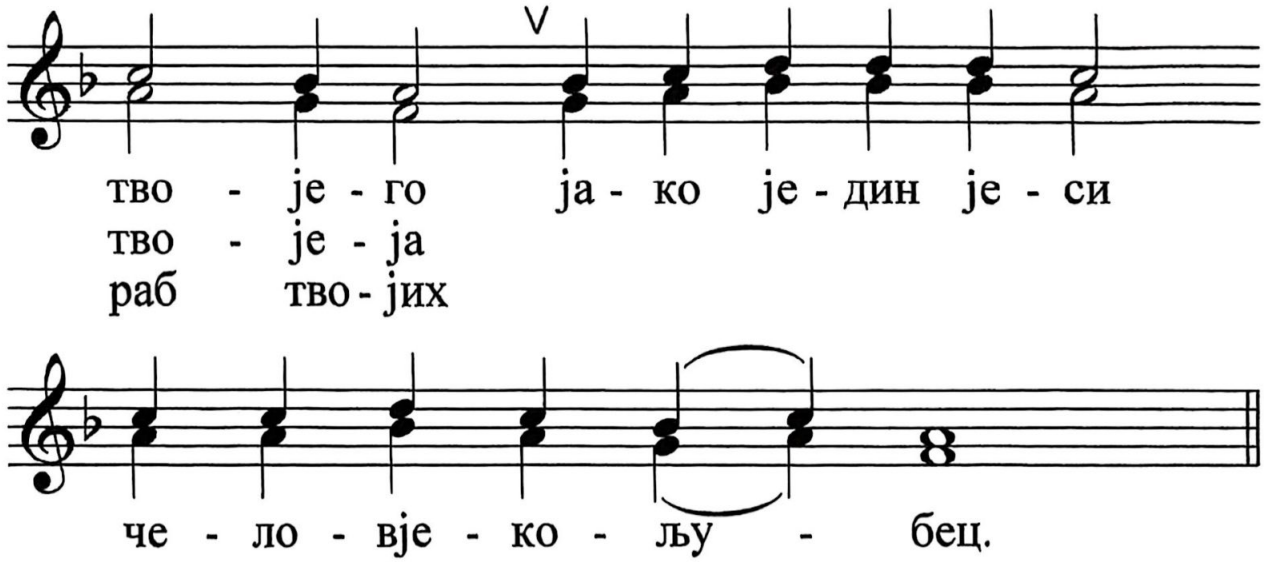

Слава: Ти си Бог који је сишао у ад, и ослободио окова сужње, сам и душу слуге твог (или слушкиње твоје) упокој, Спаситељу.

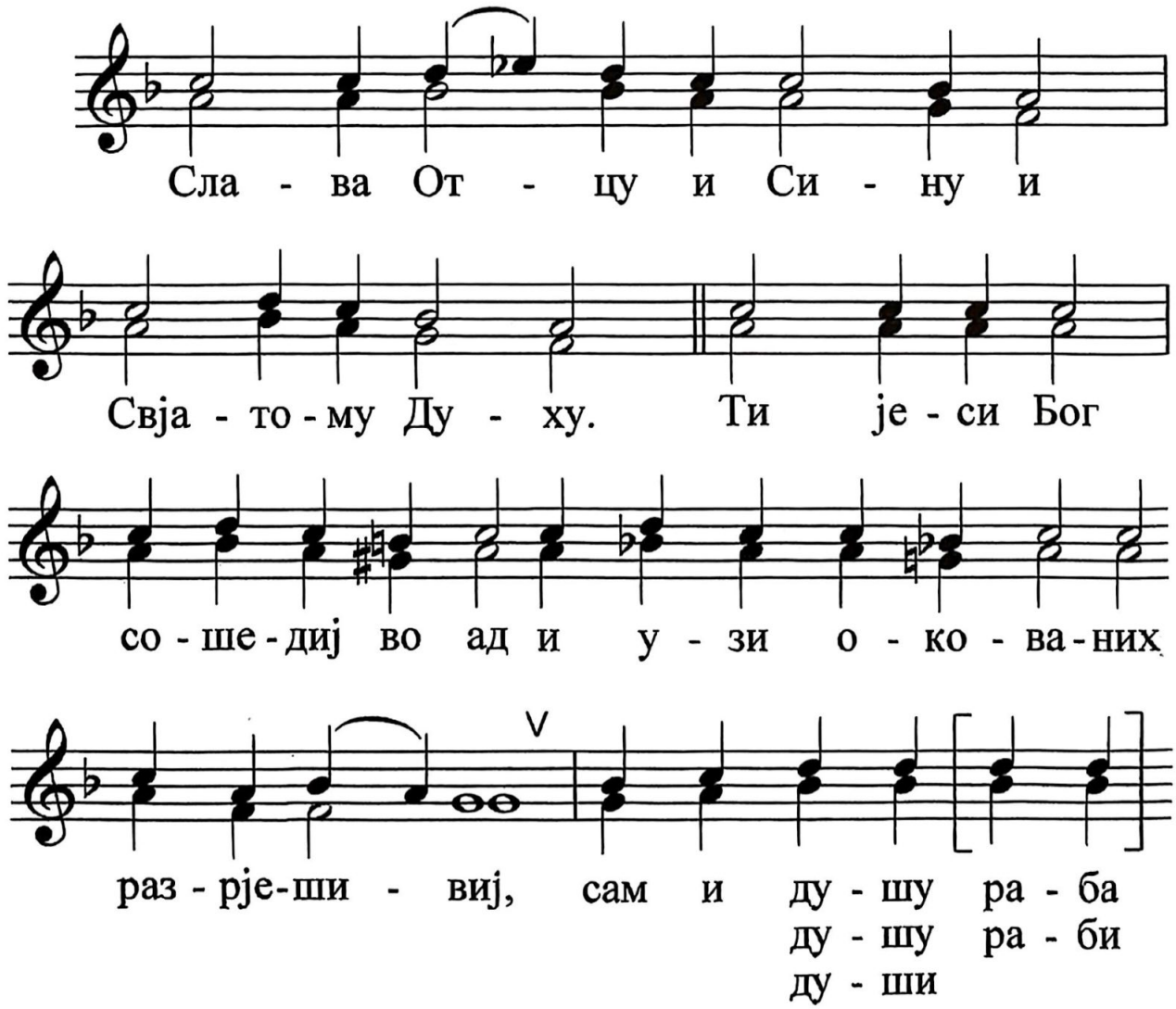

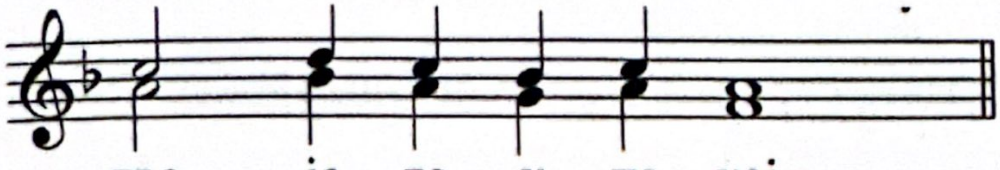

И сада: Једина чиста и непорочна Дјево, која си Бога безсемено родила, моли да се спасе душа слуге твога (или слушкиње твоје).

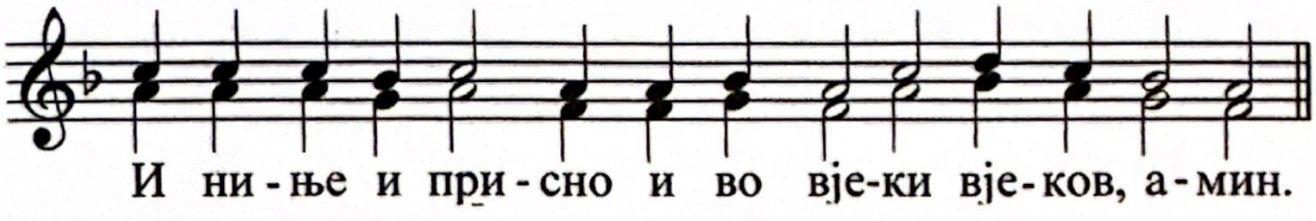

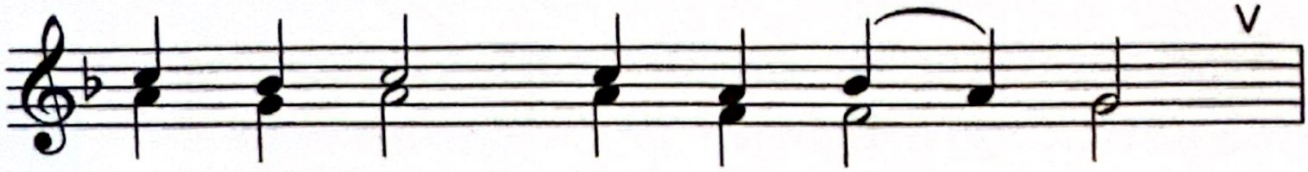

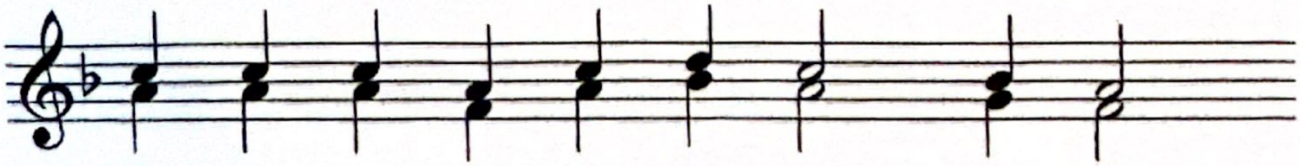

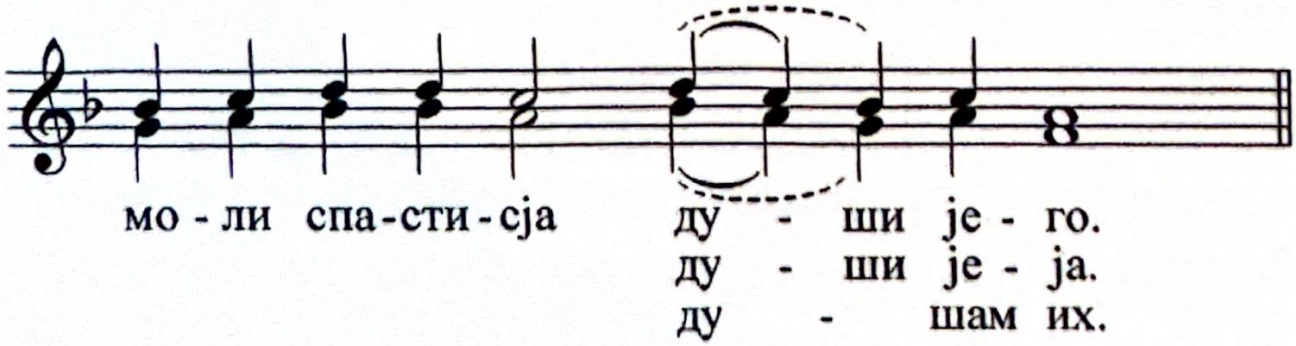

Затим јектенију:

Ђакон: Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо Ти се услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

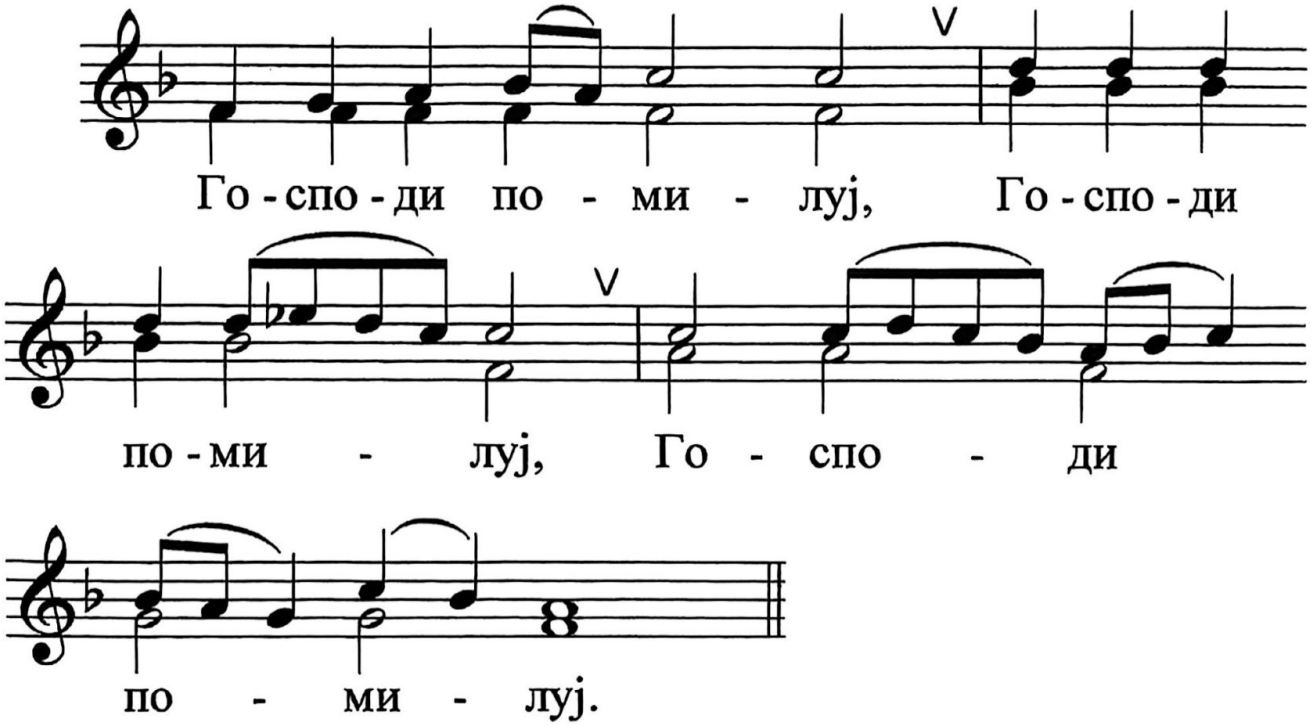

Ђакон: Још се молимо за упокојење душе уснулог слуге Божјег (или: слушкиње Божје), (име), и да му (јој) се опрости сваки грех вољни и невољни.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Ђакон: Да Господ Бог настани душу његову (њену) где праведници блаженствују.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Ђакон: Милост Божју, царство небеско, и опроштај грехова његових (њених), молимо од Христа, бесмртног Цара и Бога нашега.

Народ: Подај, Господе.

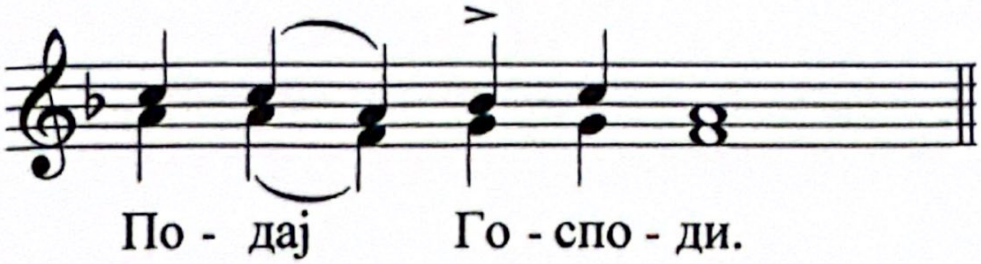

Ђакон: Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

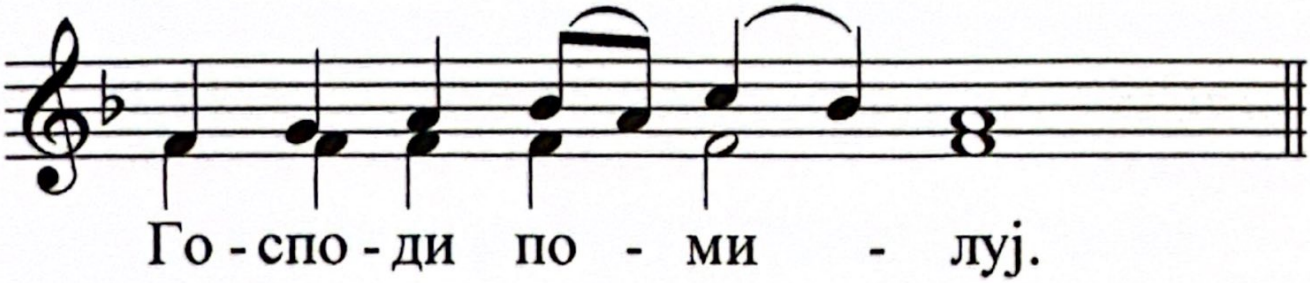

Свештеник: Боже духова и свакога тела, који си смрт сатро и ђавола победио, и живот свету твоме даровао; Ти сам, Господе, упокој душу уснулог слуге твога (или: слушкиње твоје), (име), у месту светлом, у месту цветном, у месту одмора, одакле одбеже бол, туга и уздисање. Сваки грех што је учинио речју, или делом, или мишљу Ти му као благ и човекољубив Бог опрости, јер нема човека да живи а да не греши. Ти си једини без греха; правда је твоја правда вечна, и реч је твоја истина.

Јер си Ти васкрсење, и живот, и покој уснулог слуге твога (или: слушкиње твоје), (име), Христе Боже наш, и Теби славу узносимо, са беспочетним Твојим Оцем, и свесветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

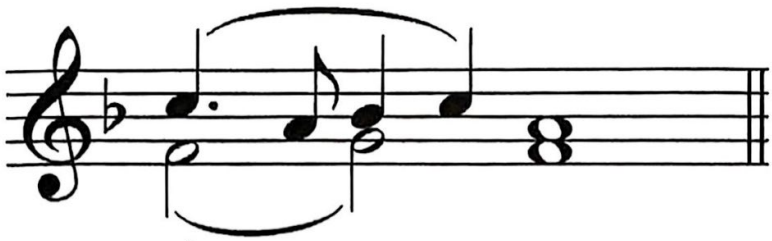

Ђакон: Премудрост.

Народ: Часнију од Херувима и неупоредиво славнију од Серафима, Тебе што Бога-Реч непорочно роди, ваистину Богородицу ми Те величамо.

Свештеник: Слава Теби, Христе Боже, надо наша, слава Теби.

Народ: Слава Оцу и Сину и Светомењ Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин. Господе помилуј, Господе помилуј, Господе помилуј. Оче благослови.

И свештеник врши отпуст:

Васкрсли из мртвих Христос истинити Бог наш, који има власт над живима и мртвима, молитвама пречисте Матере своје, светих славних и свехвалних Апостола, преподобних и богоносних Отаца наших, и свих Светих својих, нека душу престављеног од нас слуге свог (или: слушкиње своје), (име), у насељима Светих настани, у наручју Авраама упокоји, и са Праведнима уврсти, и нас помилује и спасе

као благ и човекољубив.

Народ: Амин.

Када све буде готово за исход, свештеник започиње: Благословен Бог наш...

И узевши тело уснулога, и са страхом и сваким умилењем певајући: Свети Боже... одлазимо у храм. Свештеници иду испред за Крстом са свећама, ђакон са кадионицом, а сродници и народ за ковчегом.

Кад се дође у храм, тело се ставља обично у паперту, или у сам храм.

Затим се чита Псалам 91:

Који живи у помоћи Вишњега, настаниће се под окриљем Бога небескога. Рећи ће Господу: ти си заштитник мој, и прибежиште моје, Бог мој, у кога се уздам. Он ће те избавити од замке ловачке, и од речи збунљиве. Плећима својим осениће те, и под крилима његовим заклонићеш се; штитом ће те оградити истина његова. Нећеш се бојати страхоте ноћне, стреле која лети дању, ствари што иде по марку, несреће подневнога демона. Пашће поред тебе хиљада, и десет хиљада с десне стране теби, а теби се неће приближити. Али ћеш гледати очима својим, и видећеш плату грешницима. Јер си ти, Господе нада моја! Вишњега си изабрао за уточиште своје. Неће те задесити зло, нити ће се рана дотаћи тела твог. Јер ће анђ-

елима својим заповедити за тебе, да те чувају на свима путевима твојим. На руке ће те узети, да како не запнеш о камен ногом својом. На аспиду и на змију наступаћеш, и газићеш лава и змаја. Зато што се поуздао у мене, избавићу га; заклонићу га јер је познао име моје. Викнуће ме и услишићу га; с њим сам у невољи, избавићу га и прославићу га. Дуга живота испунићу га, и показаћу му спасење своје.

Слава; И сада. Алилуја, алилуја, алилуја, слава Теби, Боже (трипут).

И затим певају вишим гласом:

Благословен си, Господе, научи ме наредбама својим.

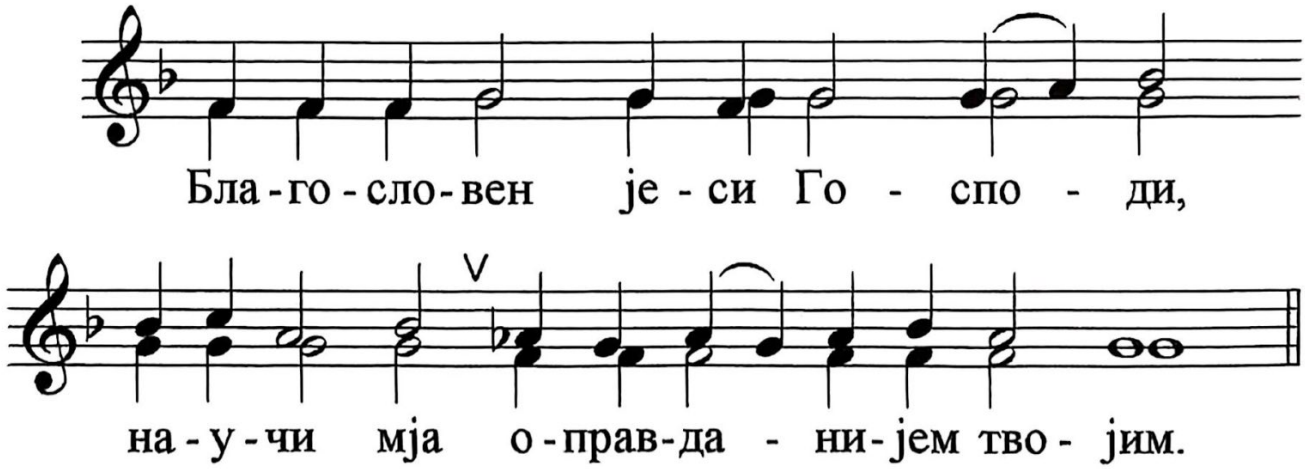

Непорочни су за пут: Алилуја.

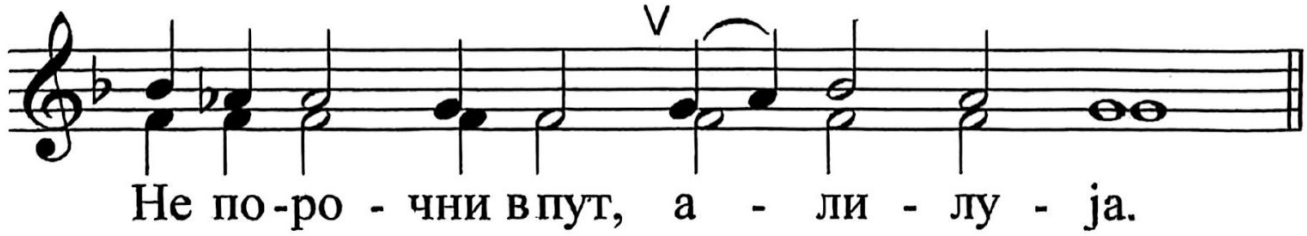

И пева се прва статија Непорочних (Псалам 119.)

На крају сваког стиха певамо: Алилуја. Глас 6

Блажени који су непорочни на путу, који ходе у закону Господњем: Алилуја.

Блажени који испитују откривења Његова, свим срцем траже Га: Алилуја.

И остало из 1. статије Псалма 119.

Слава: Алилуја. И сада: Алилуја.

Ђакон: Опет и опет у миру, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Још се молимо за упокојење душе уснулог слуге Божјег (или: слушкиње Божје) (име), и да му се опрости сваки грех вољни и невољни.

Народ: Господе, помилуј (трипут)

Да Господ Бог настани душу његову где праведници блаженствују.

Народ: Господе, помилуј (трипут)

Милост Божју, Царство небеско, и опроштај грехова његових, молимо у Христа, бесмртнога Цара и Бога нашега.

Народ: Подај, Господе.

Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: Јер си Ти васкрсење, и живот, и покој, уснулог слуге твог, (или: слушкиње твоје) (име), Христе Боже наш, и Теби славу узносимо,

са беспочетним Твојим Оцем, и свесветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И затим другу статију, глас 5. (од ст. 73-131).

На крају сваког стиха говоримо: Помилуј слугу твога (или: слушкињу твоју).

Певачи почињу: Заповести твоје...

Помилуј слугу твога!

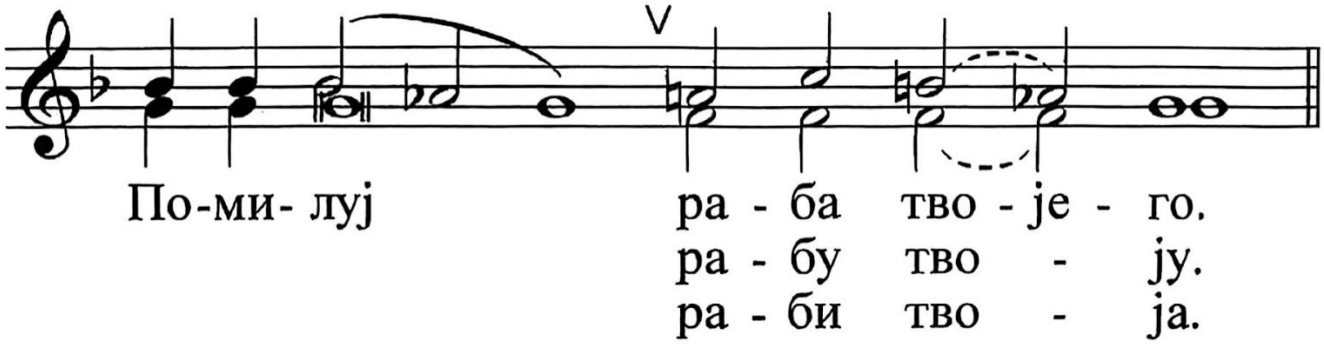

Руке твоје створише ме и научише ме; уразуми ме, и научићу се заповестима твојим.

Који се Тебе боје, видеће ме, и обрадоваће се што се уздам у речи твоје.

И остало из 2. статије Псалма 119 до ст. 131, и по завршетку:

Слава: Помилуј слугу твога.

И сада: Помилуј слугу твога.

Онда: Мала заупокојена јектенија.

И затим трећу статију, глас 3.

Име твоје: Алилуја!

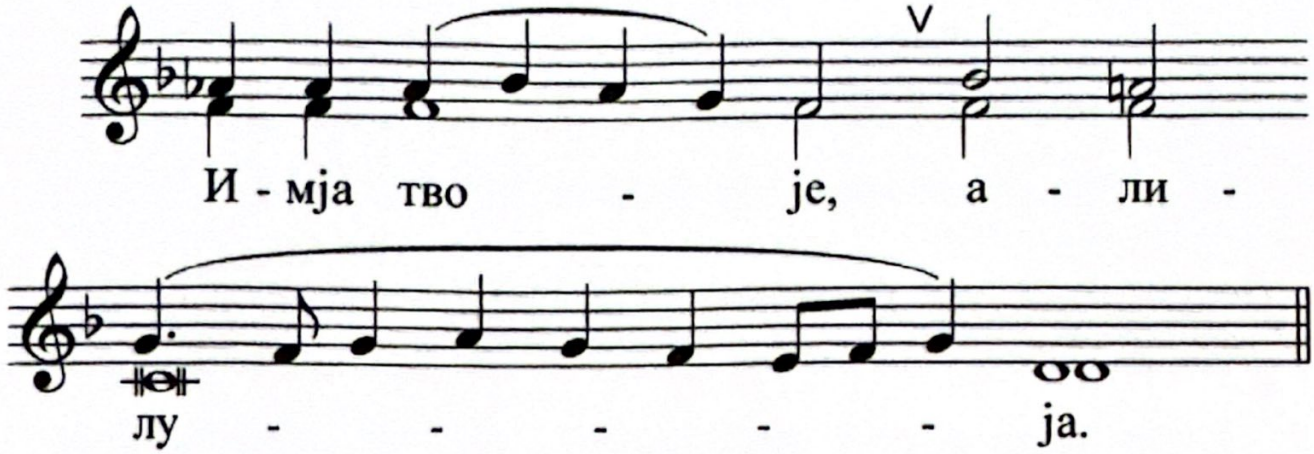

Певачи певају:

Погледај ме и смилуј се на ме, као што чинише онима који љубе име твоје. Алилуја.

Стопе моје упути по речи твојој, и нека никакво безакоње не овлада мноме. Алилуја.

И тако редом до краја псалма 119.

И по завршетку одмах:

Благословен си, Господе, научи ме наредбама твојим.

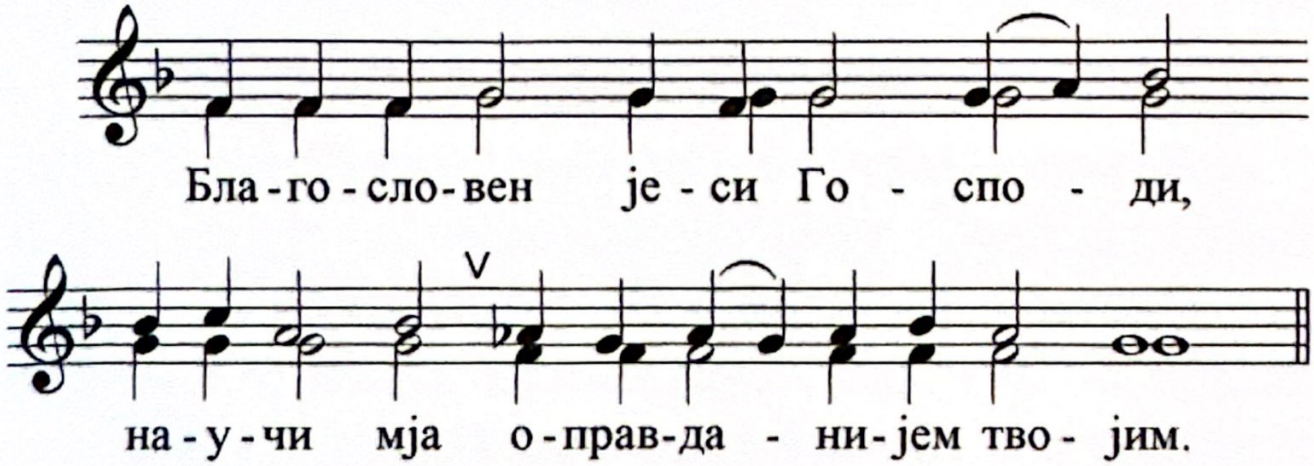

Сабор Светитеља пронађе извор живота и врата раја; ја сам изгубљена овца, да бих покајањем пронашао пут, позови ме Спасе, и спаси ме.

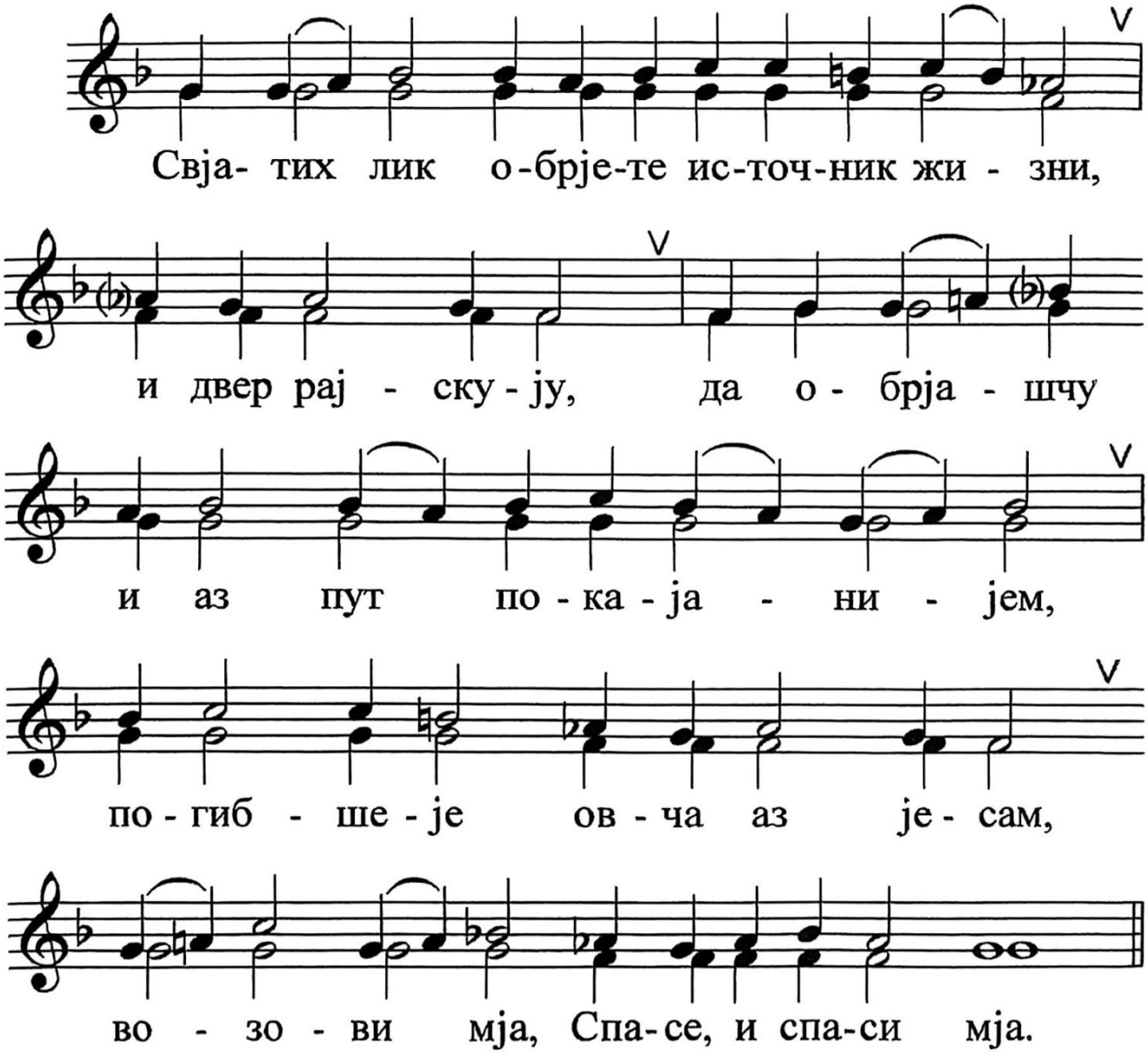

Благословен си, Господе, научи ме наредбама твојим.

Светитељи који сте проповедали Јагње Божје, и били заклани као јагањци, и прешли у живот нестварив и вечни, Њега, Мученици, молите усрдно, да нам опрости дугове.

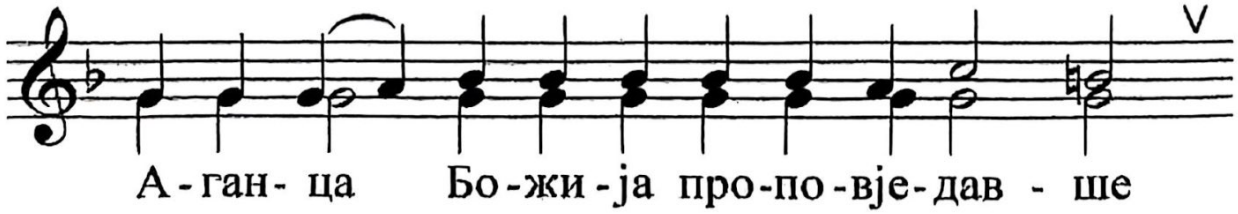

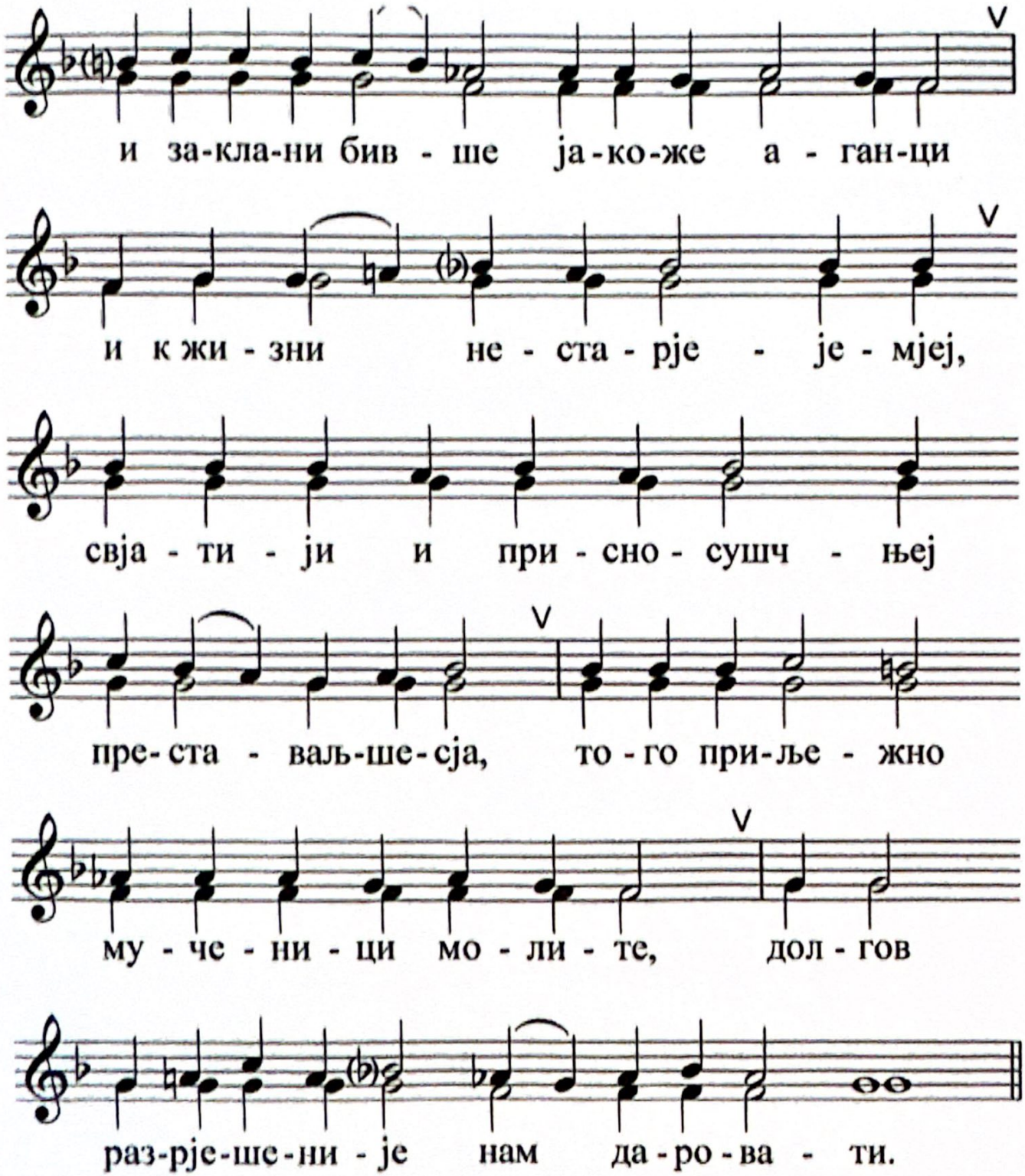

Благословен си, Господе, научи ме наредбама твојим.

Сви који сте ишли уским тужним путем, у животу Крст као јарам носили, и за Мном

ишли вером: Ходите, уживајте почасти и небеске венце које сам вам припремио.

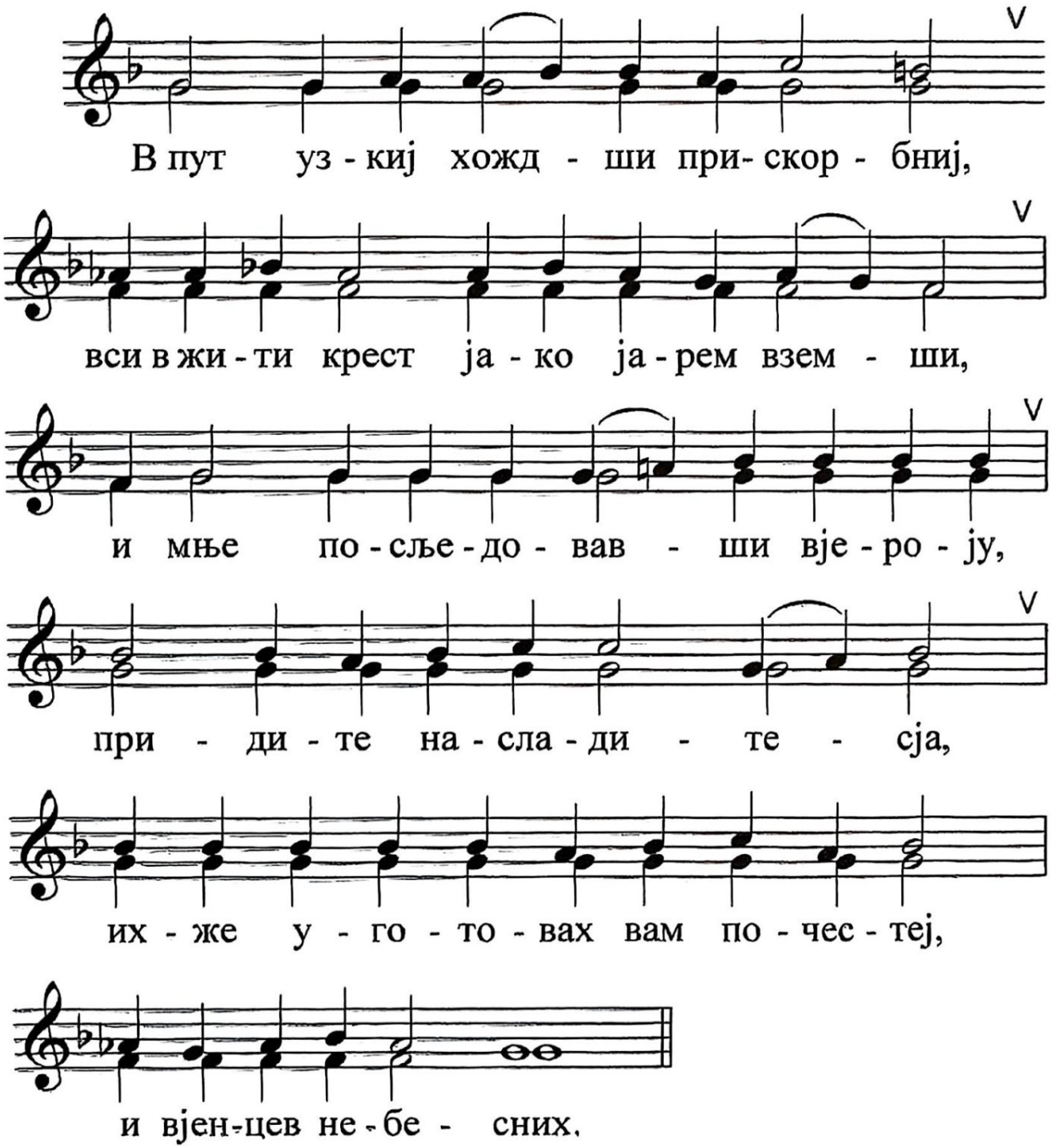

Благословен си, Господе, научи ме наредбама твојим.

Слика сам неизрециве твоје славе, иако носим ране грехова; смилуј се, Господару, на своје створење, и очисти својим милосрђем; и дај ми жељену отаџбину, чинећи ме опет житељем раја.

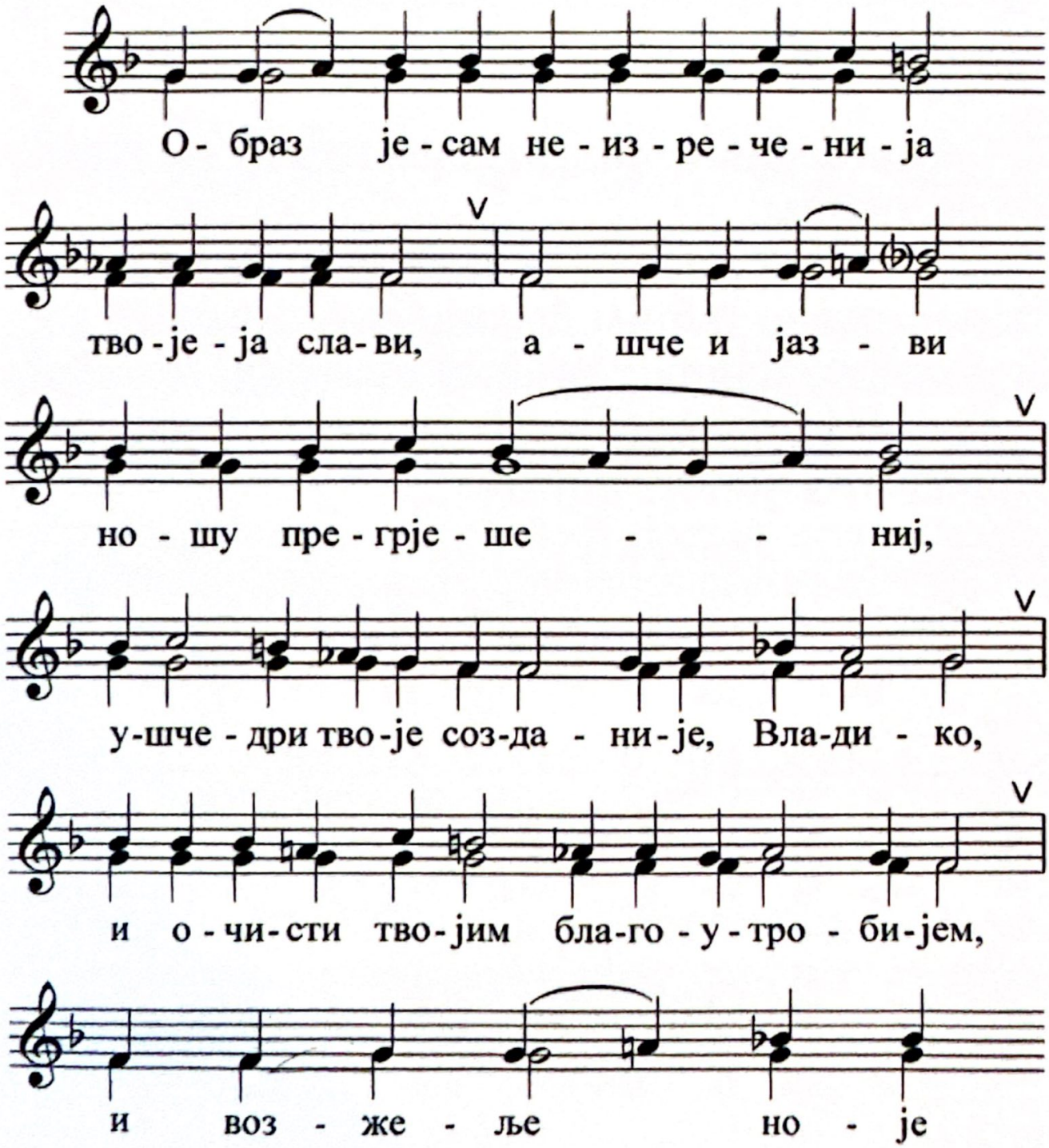

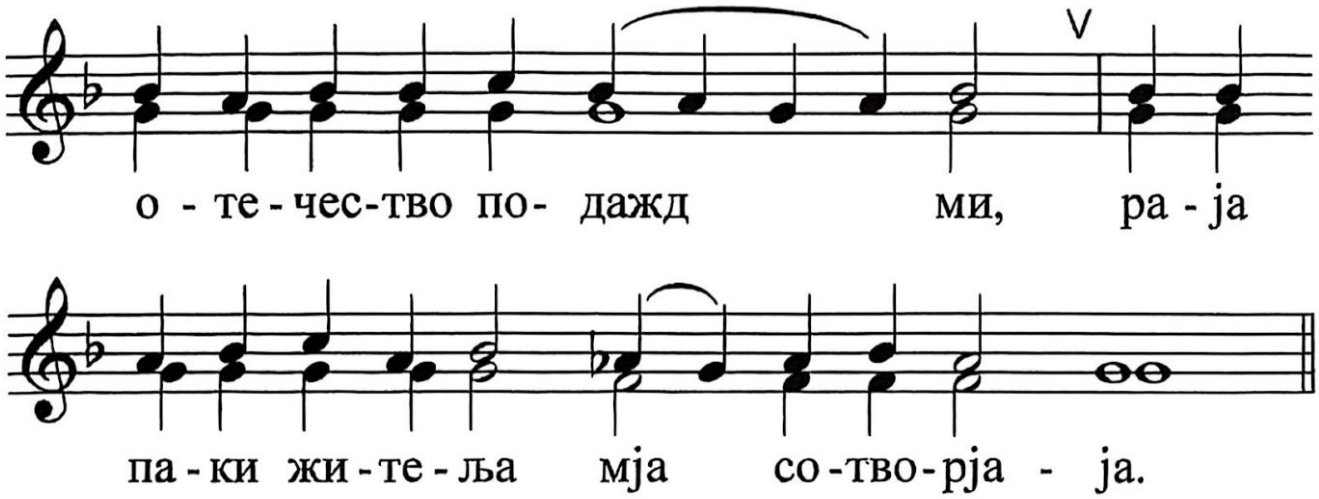

Благословен си, Господе, научи ме наредбама твојим.

Ти који си ме некада саздао из небића, и почаствовао твојим божанским ликом, а због прекршаја заповести опет вратио у земљу из које сам узет, врати ме богосличности, да се у првобитну лепоту обучем.

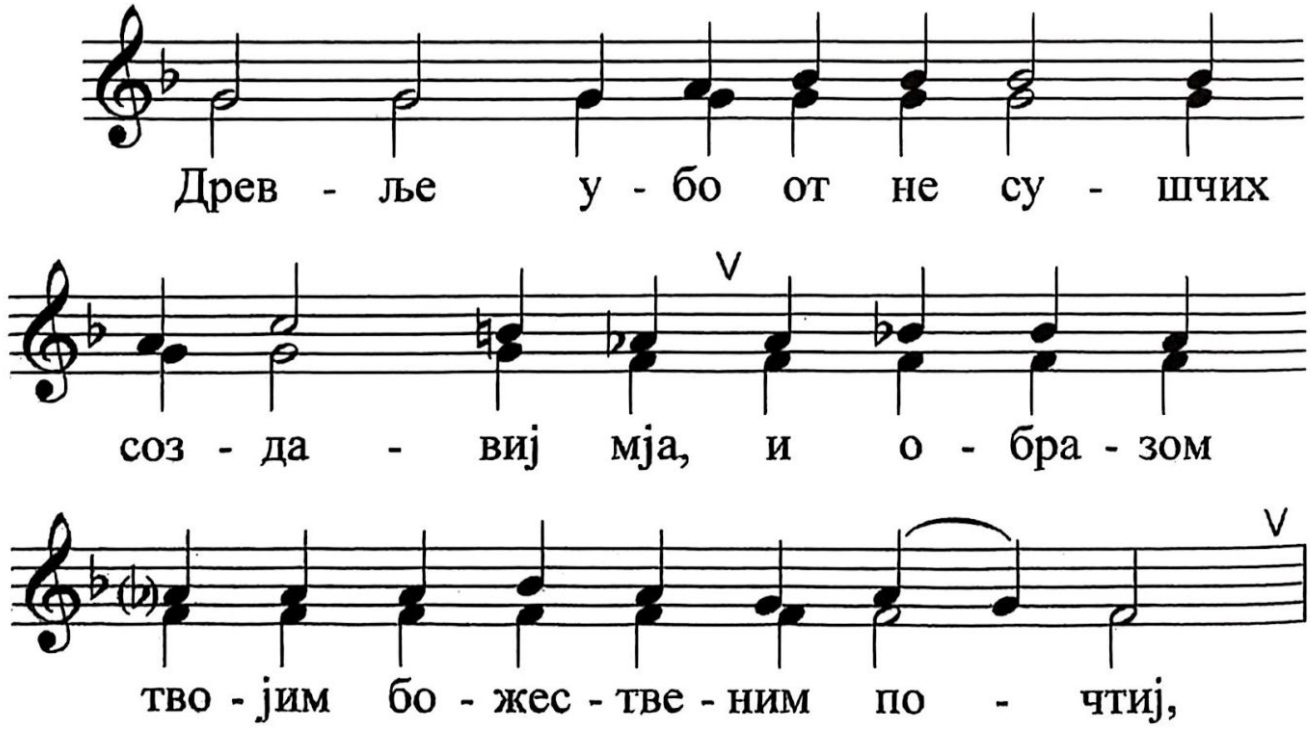

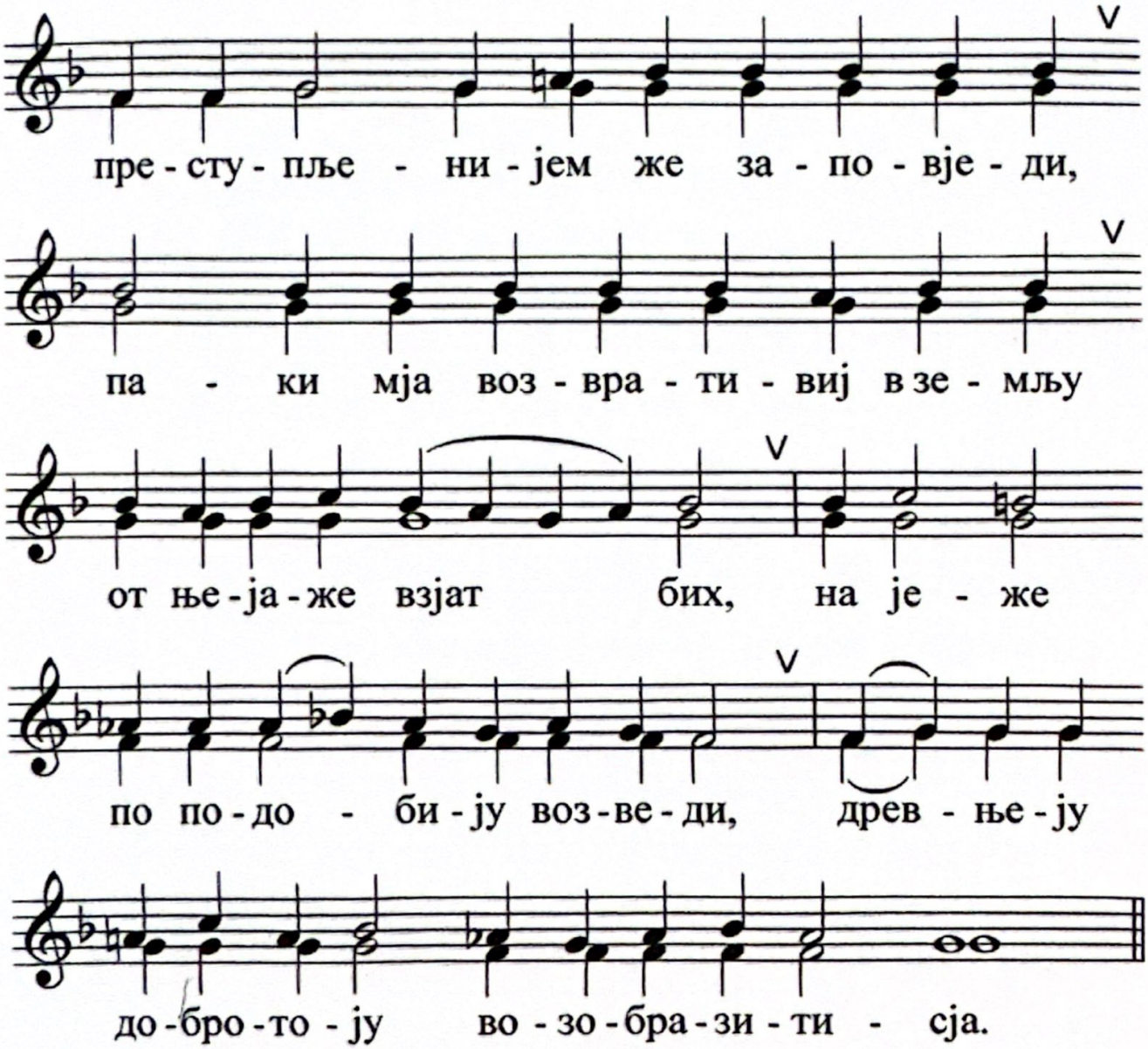

Благословен си, Господе, научи ме наредбама твојим.

Упокој, Боже слугу твога (или: слушкињу твоју), и смести га у рај, где хорови Светитеља, Господе, и праведници сијају као звезде; упокој уснулог слугу твог, не гледећи ни на какве грехе његове.

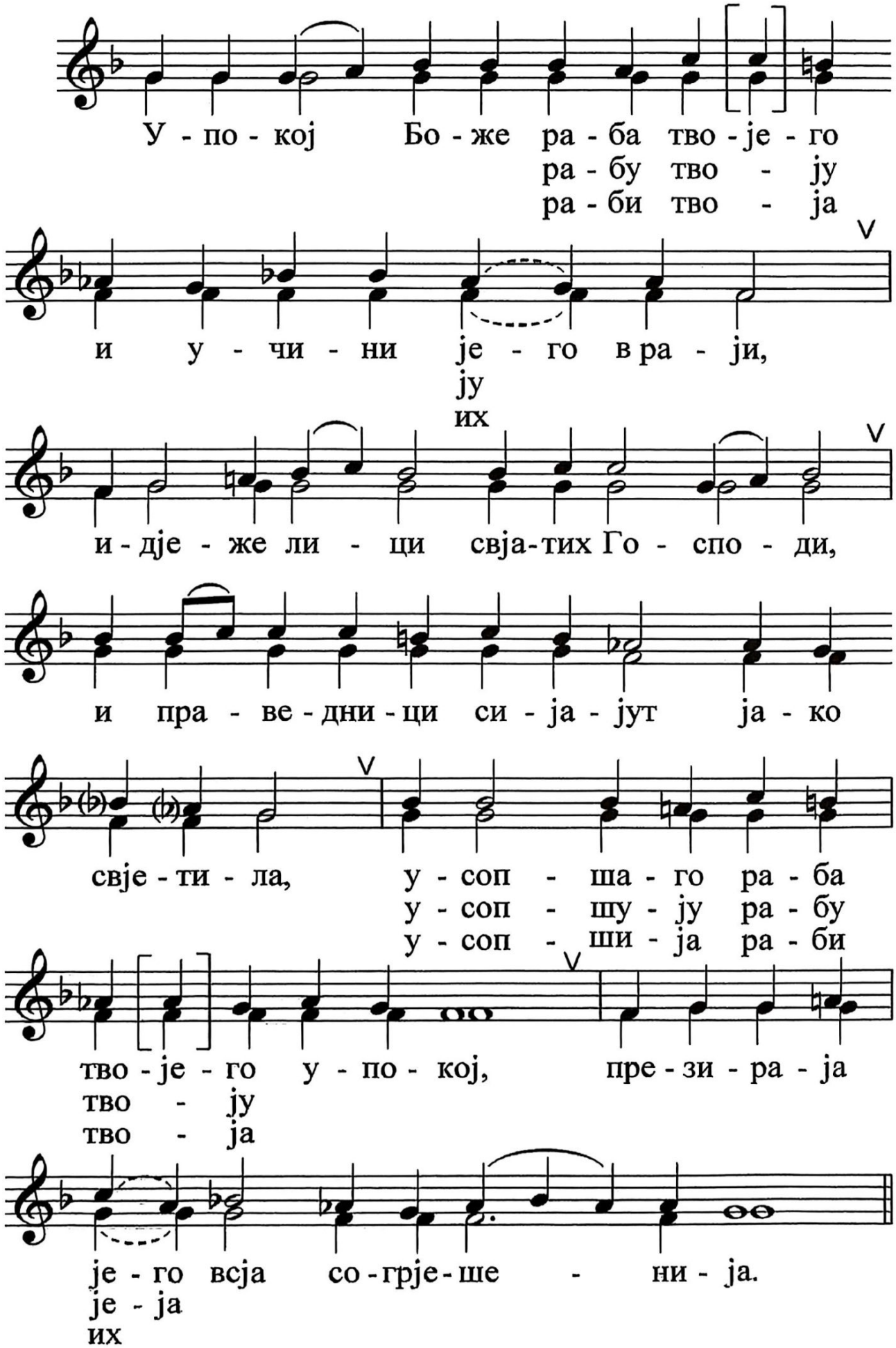
У - по - кој Бо - же ра - ба тво - је - го
ра - бу тво - ју
ра - би тво - ја
и у - чи - ни је - го в ра - ји,
ју
их
и - дје - же ли - ци свја-тих Го - спо - ди,
и пра - ве - дни - ци си - ја - јут ја - ко
свје - ти - ла, у - соп - ша - го ра - ба
у - соп - шу - ју ра - бу
у - соп - ши - ја ра - би
тво - је - го у - по - кој, пре - зи - ра - ја
тво - ју
тво - ја
је - го всја со - грје - ше - ни - ја.
је - ја
их

Слава: Троструку светлост Једнога Божанства побожно опевајмо кличући: свет јеси, Оче беспочетни, сабеспочетни Сине, и божанствени Душе! Просвети нас који Ти вером служимо, и избави од вечнога огња.

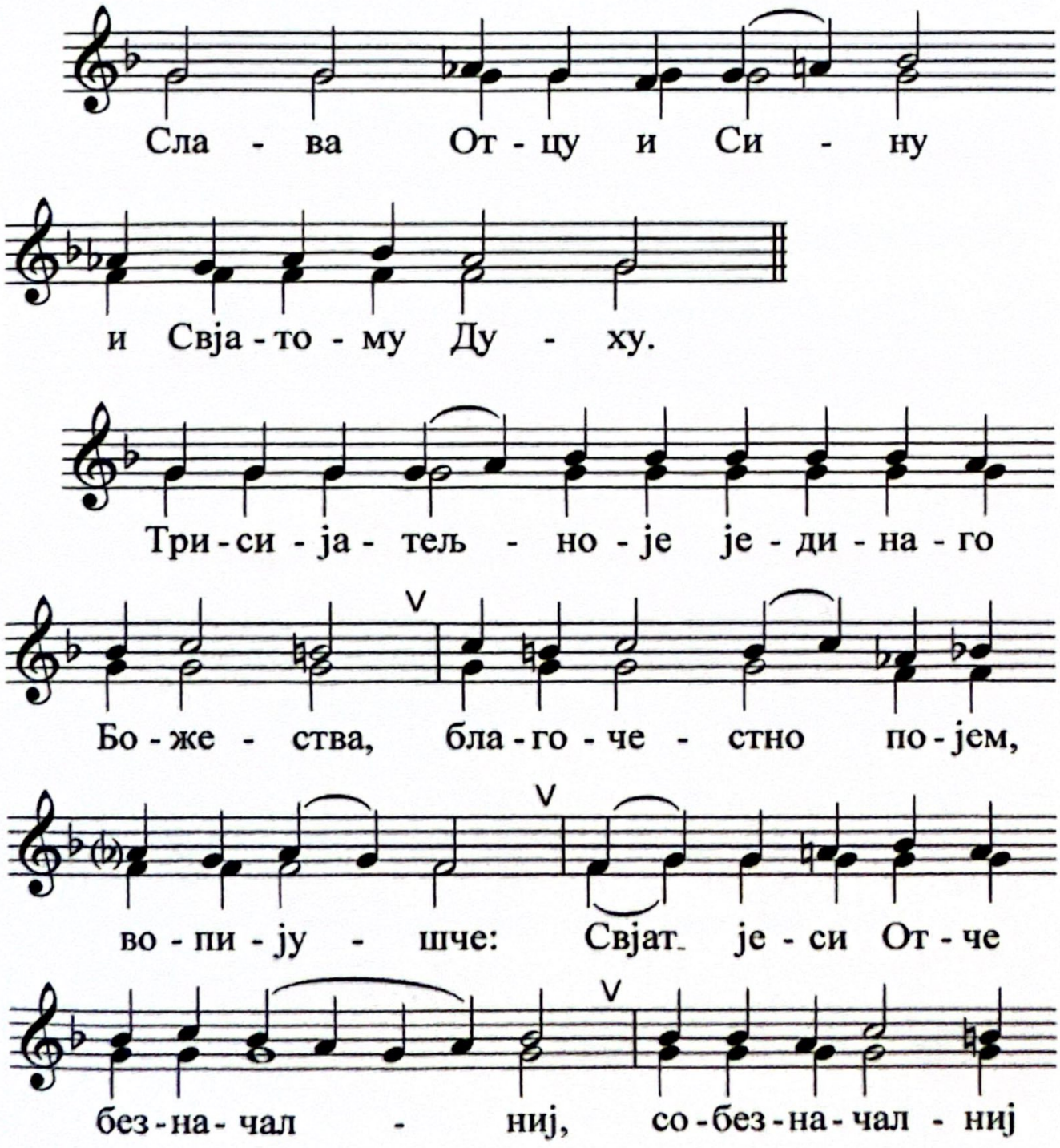

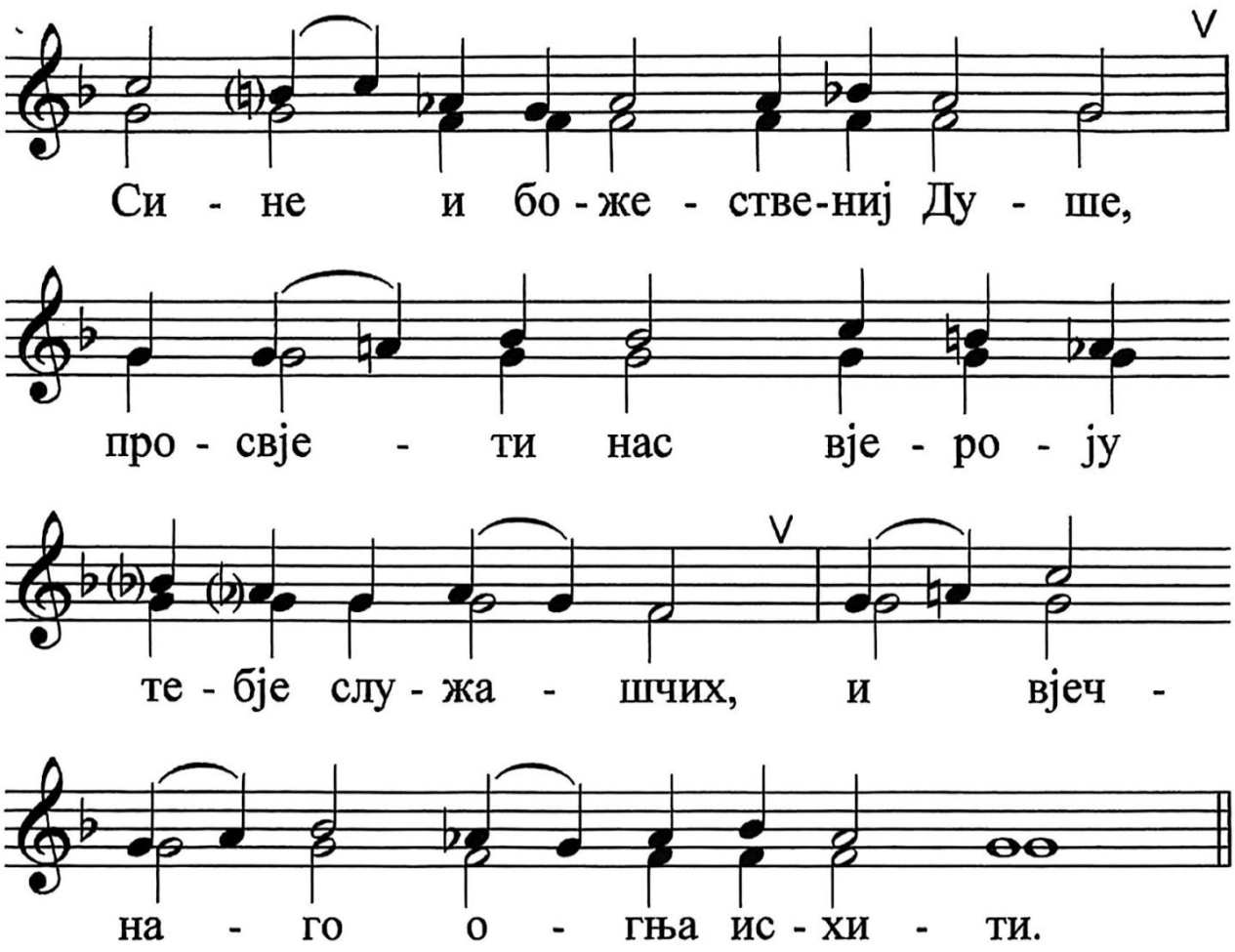

И сада: Радуј се Чиста, која си родила Бога телом на спасење свију, и којом род људски нађе спасење; да бисмо Тобом нашли рај, Богородице чиста, благословена.

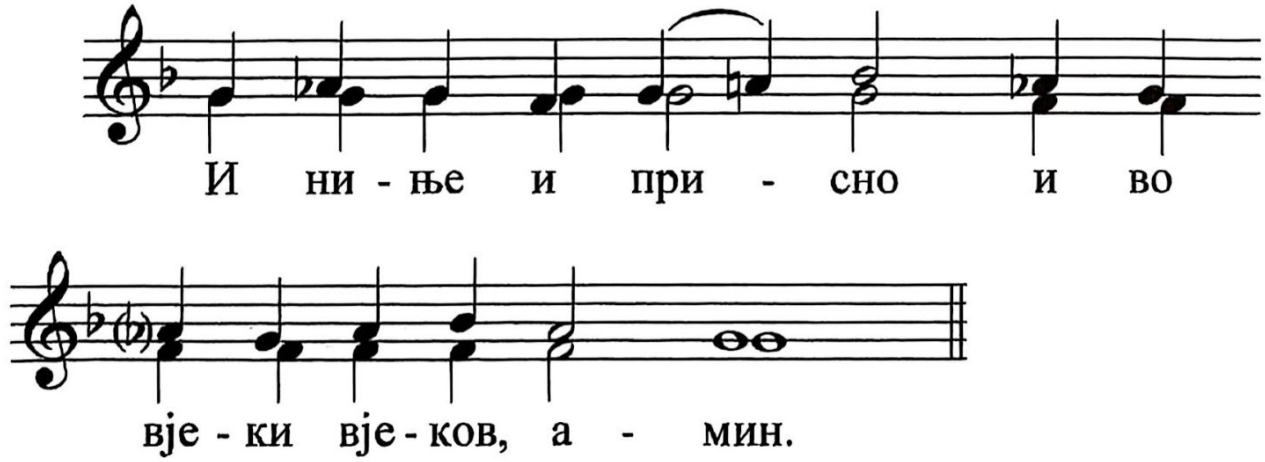

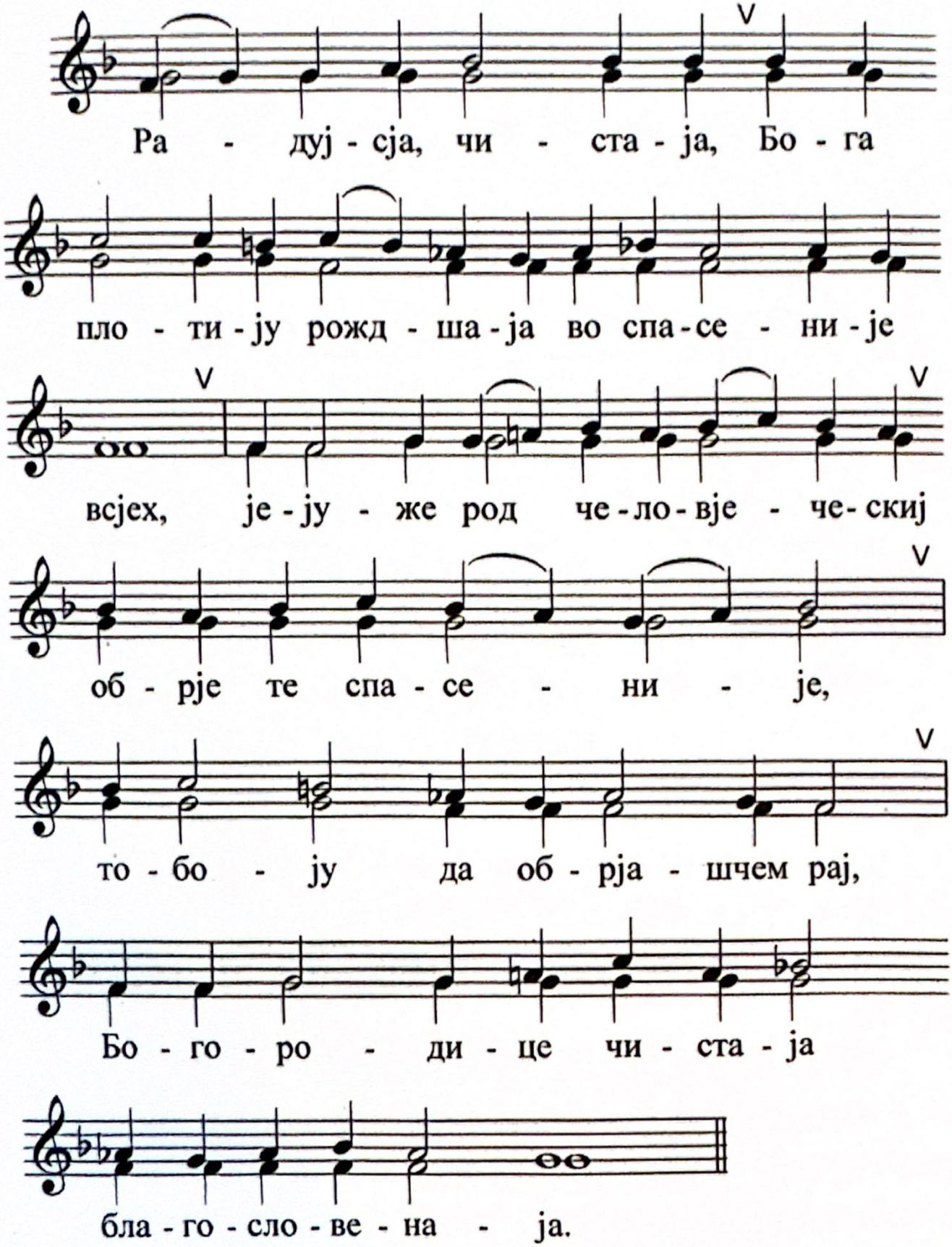

Алилуја, алилуја, алилуја, слава Теби, Боже (трипут)

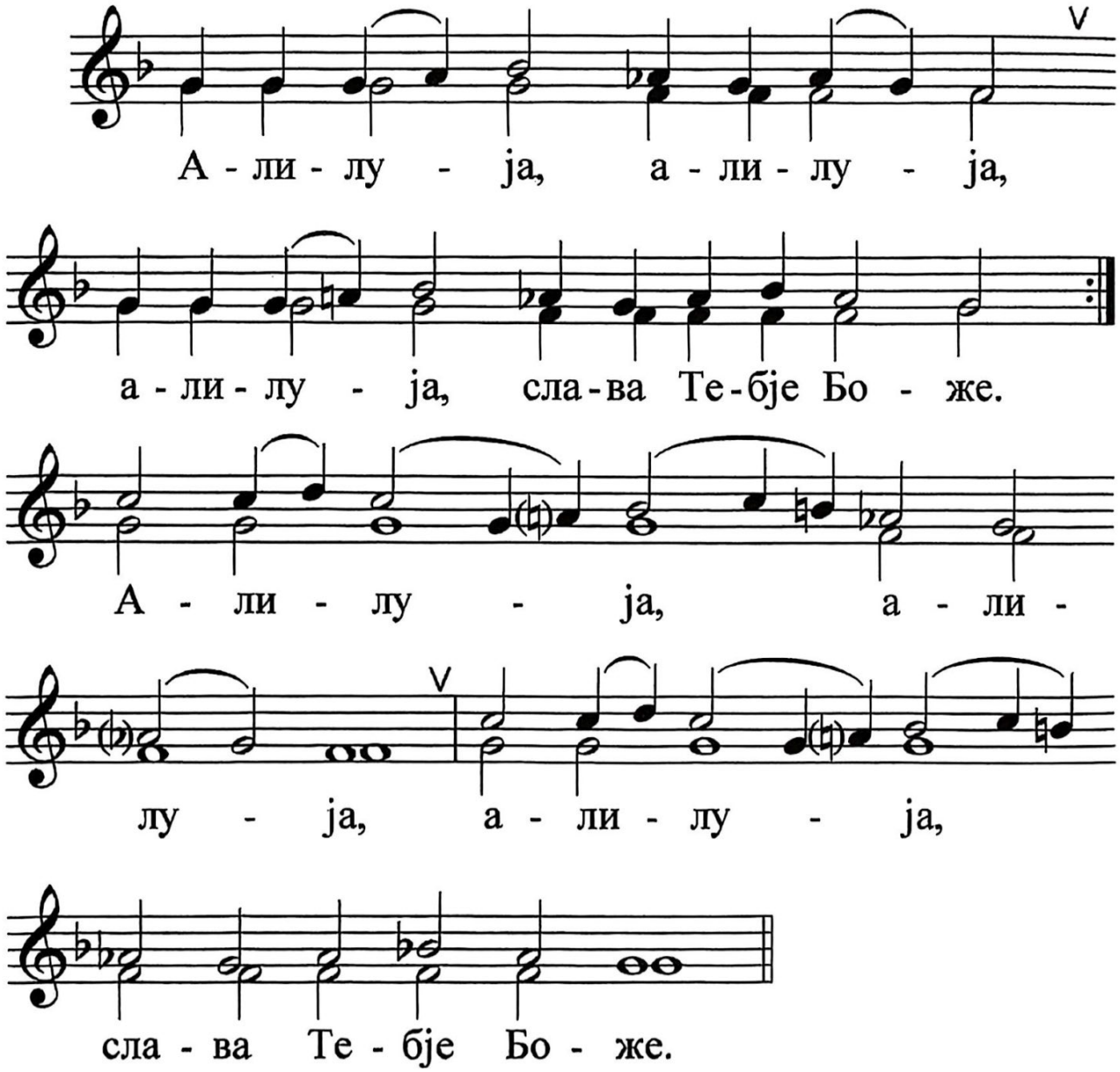

Онда јектенија, као претходно:

Ђакон: Опет и опет у миру Господу се помолимо...

По возгласу пева се тропар, глас 5.

Упокој, Спасе наш, с Праведницима слугу твога (или: слушкињу твоју), и настани га у дворима твојим, као што је писано, не гледајући као Добар на сагрешења његова, вољна и невољна, и сва у знању и незнању учињена, Човекољупче!

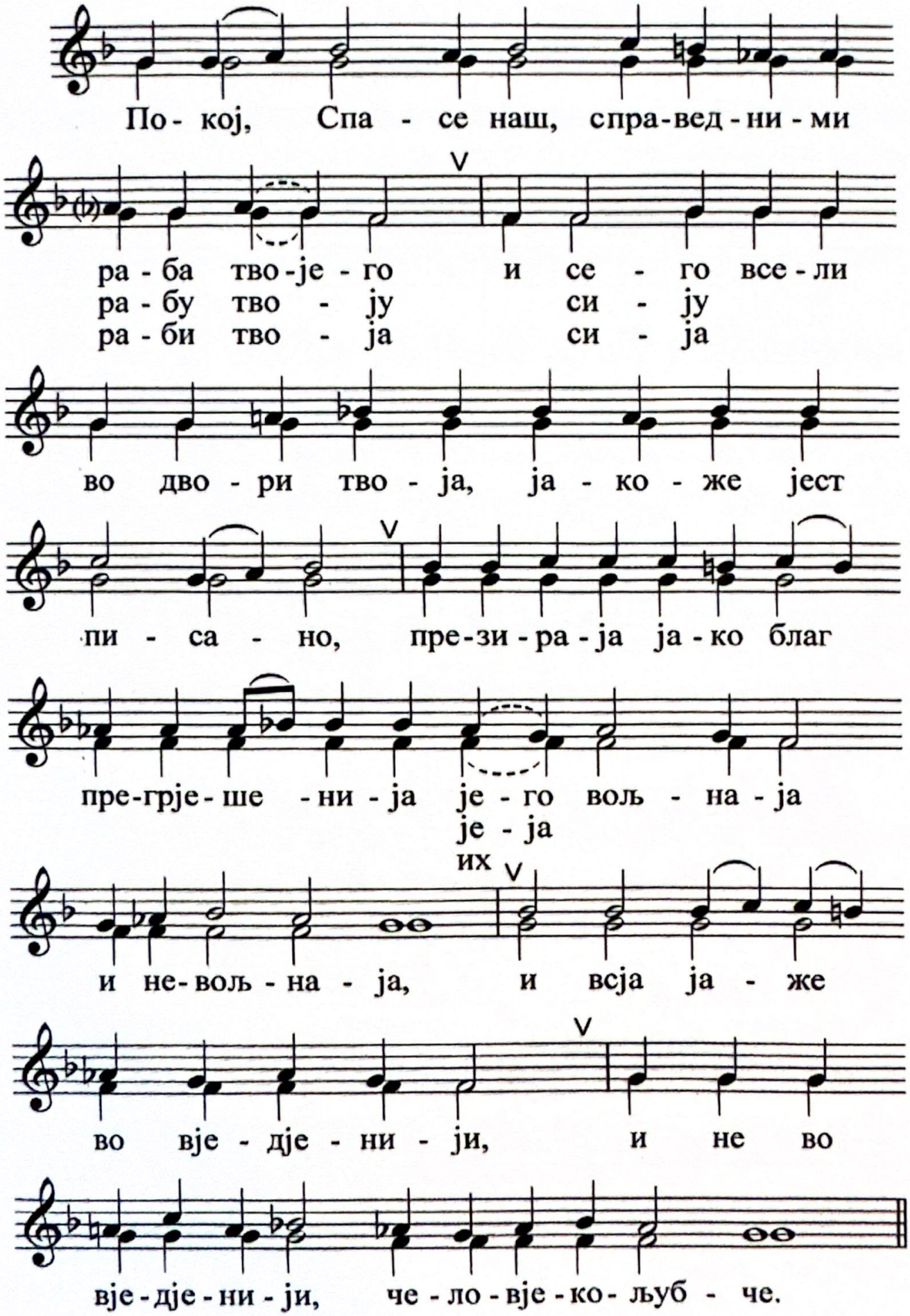
По - кој, Спа - се наш, спра - вед - ни - ми
V
ра - ба тво - је - го и се - го все - ли
ра - бу тво - ју си - ју
ра - би тво - ја си - ја
во дво - ри тво - ја, ја - ко - же јест
V
пи - са - но, пре - зи - ра - ја ја - ко благ
пре - грје - ше - ни - ја је - го воль - на - ја
је - ја
их
V
и не - воль - на - ја, и всја ја - же
V
во вје - дје - ни - ји, и не во
вје - дје - ни - ји, че - ло - вје - ко - љуб - че.

Слава, и сада:

Христе Боже који си из Дјеве засијао свету, и преко Ње нас показао као синове светлости, помилуј нас!

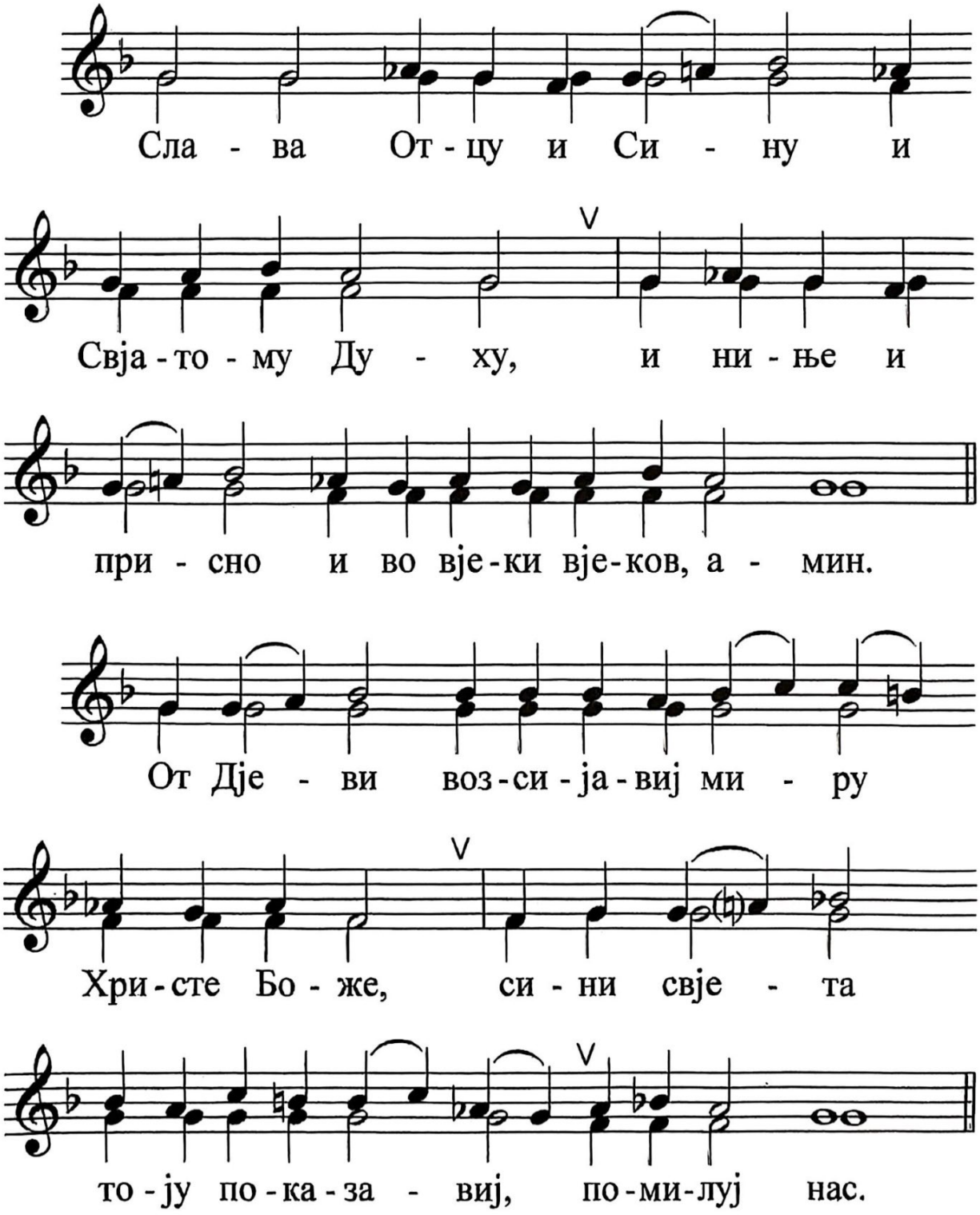

Онда Псалам 50: Помилуј ме, Боже...

И канон, глас 6. (Теофанов).

Песма 1

Ирмос: По морском дну као по суву иђаше пешице Израиљ, и видећи гониоца Фараона где се дави, клицаше: певајмо Богу победничку песму.

Припев: Упокој, Господе, душу преминулог слуге твог (или: слушкиње твоје).

У небеским дворима једнако Те моле храбри Мученици, Христе, удостој да добије вечна блага овај верни кога си са земље преселио.

Пошто си створио све, Ти си саздао мене човека, биће у коме је измешана ништавност са узвишеношћу. Стога душу слуге твога, Спасе, упокој.

Слава: У почетку си ме одредио за житеља и обрађивача раја; а када сам заповест твоју нарушио, Ти си ме истерао. Стога душу слуге твога, Спасе, упокој.

И сада, Богородичан: Онај што је некада од ребра створио нашу праматер Еву, облачи се, Пречиста, из чисте утробе твоје у тело, којим Он разори силу смрти.

Песма 3

Ирмос: Нема светога као што си Ти, Господе

Боже наш, који си укрепио верне твоје, Добри, и утврдио их на камену исповедања твога.

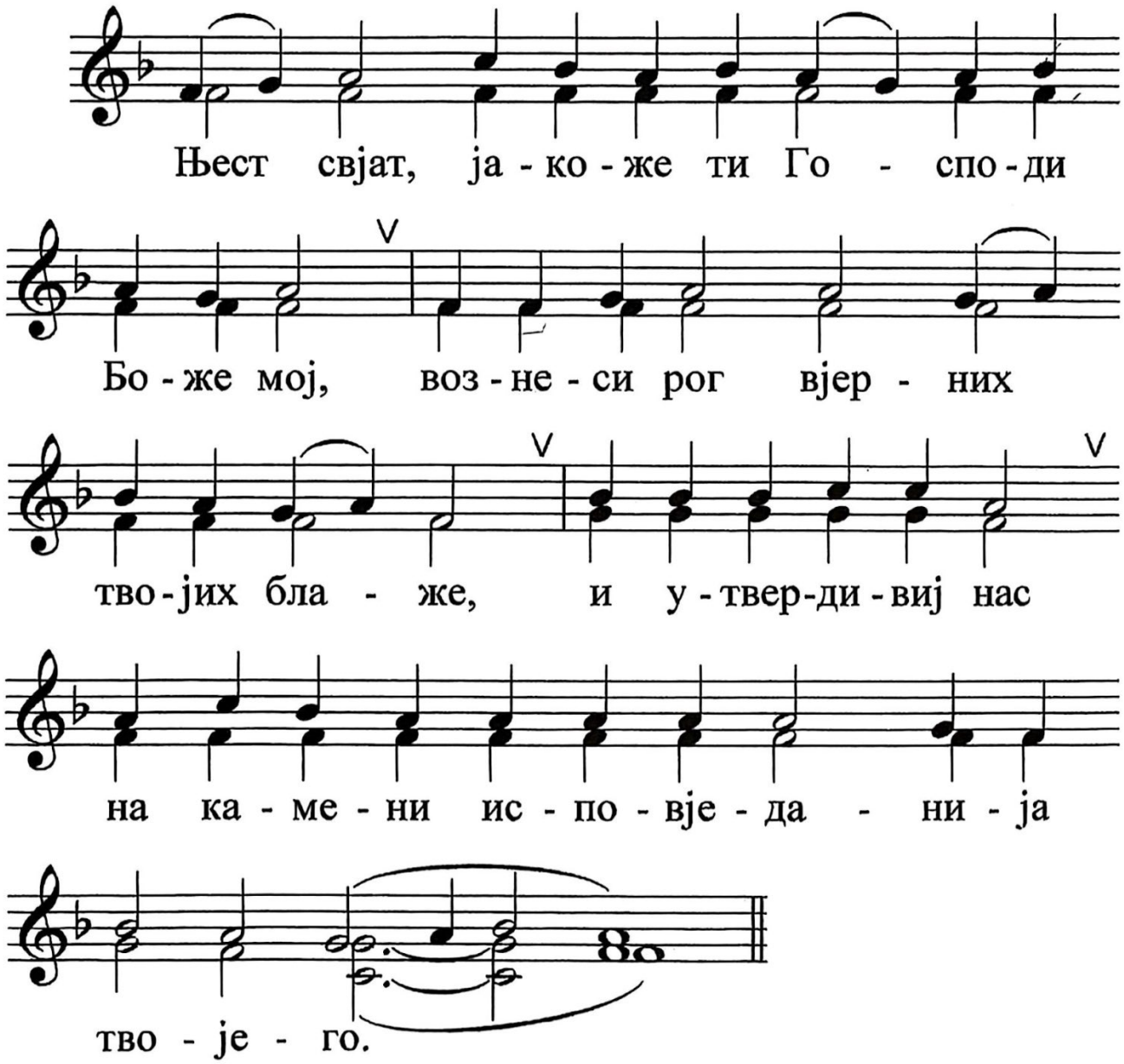

Законито пострадаше твоји Мученици, Животодавче, и украсивши се венцем победа, усрдно дају вечно избављење преминуломе вернику.

Пошто си најпре многим чудесима и знамењима подучио мене заблуделог, Ти си, као

жалостив, напослетку понизио Себе и, потраживши, нашао ме и спасао.

Слава: Оправдавши вером и благодаћу, Благи, онога што је из света пролазне трулежности прешао к Теби, удостој га да радосно живи у вечним насељима.

И сада, Богородичан: Нема беспрекорне као што си Ти, пречиста Богомајко, јер си једина зачела у утроби вечнога Бога истинитога, који разори силу смрти.

Ђакон: Опет и опет...

Сједален:

Ваистину је све и сва таштина, а живот је сенка и сан; јер се узалуд мете сваки човек, као што рече Свето Писмо: Када цео свет стечемо, онда ћемо се у гроб настанити, где су заједно цареви и просјаци. Зато, Христе Боже, упокој престављеног слугу твог (или: слушкињу твоју), као Човекољубац.

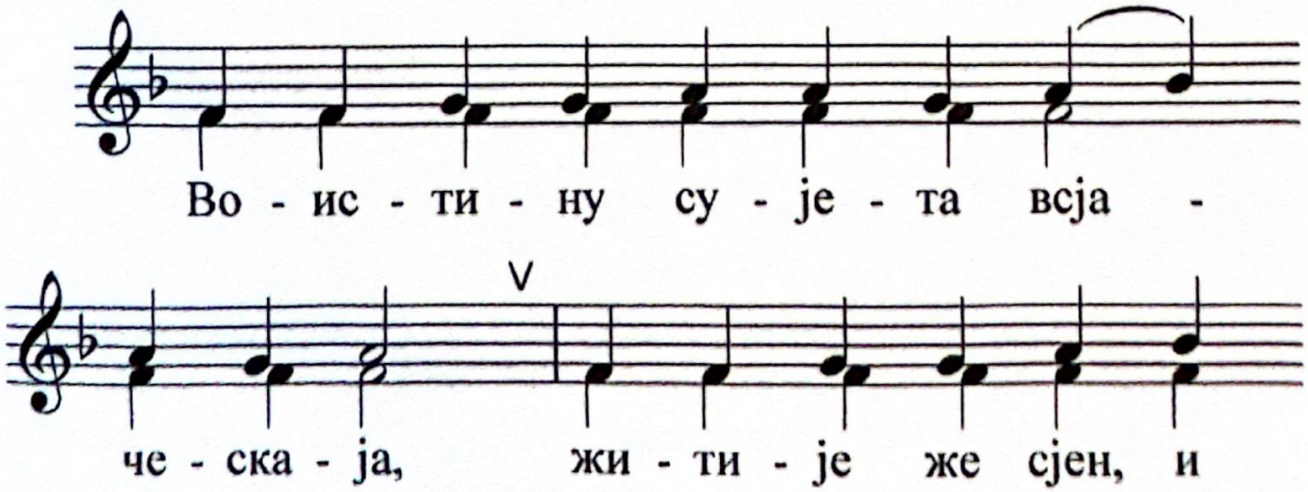

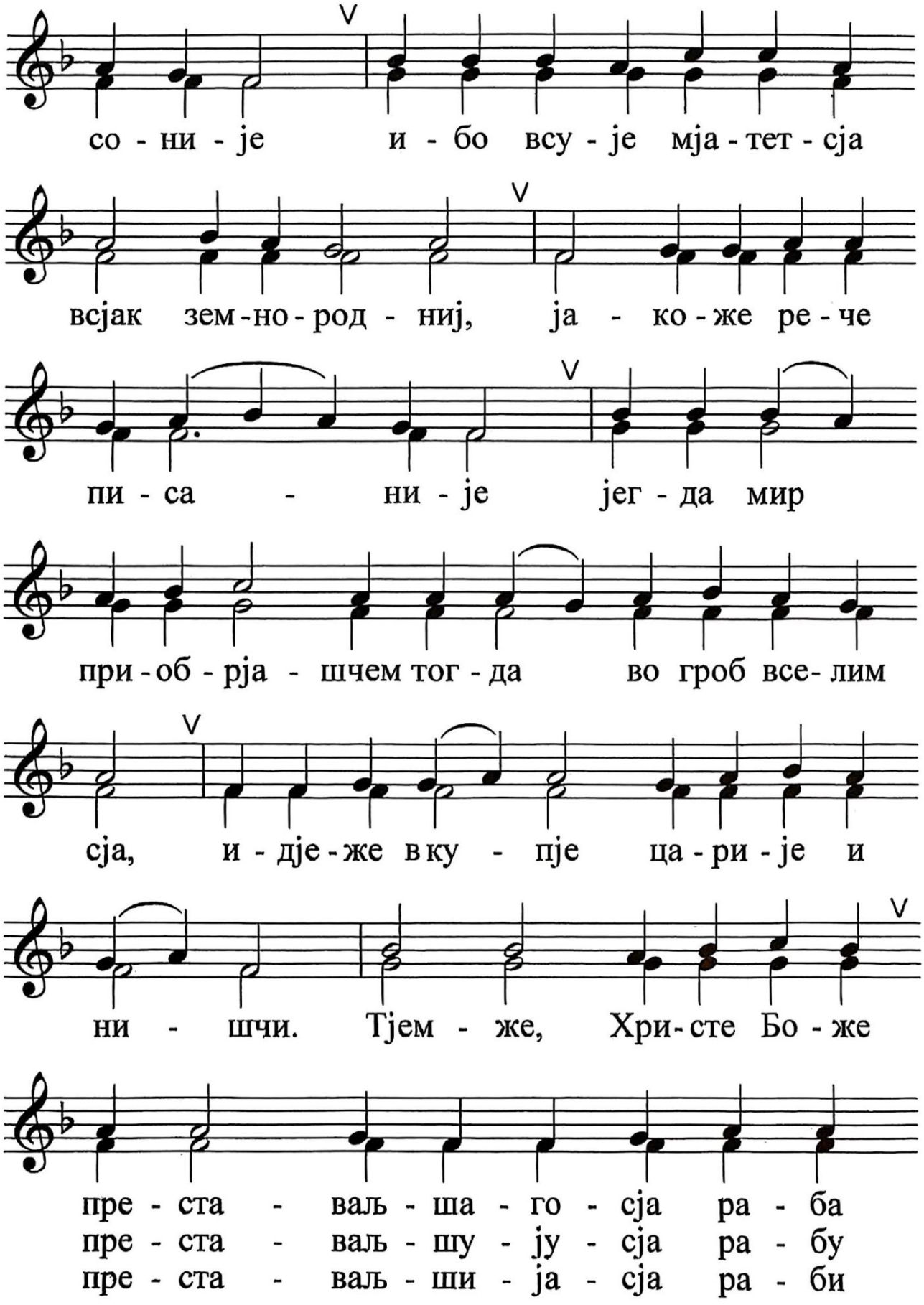
со - ни - је и - бо всу - је мја - тет - сја
всјак зем - но - род - ниј, ја - ко - же ре - че
пи - са - ни - је јег - да мир
при - об - рја - шчем тог - да во гроб все - лим
сја, и - дје - же в ку - пје ца - ри - је и
ни - шчи. Тјем - же, Хри - сте Бо - же
пре - ста - ваљ - ша - го - сја ра - ба
пре - ста - ваљ - шу - ју - сја ра - бу
пре - ста - ваљ - ши - ја - сја ра - би

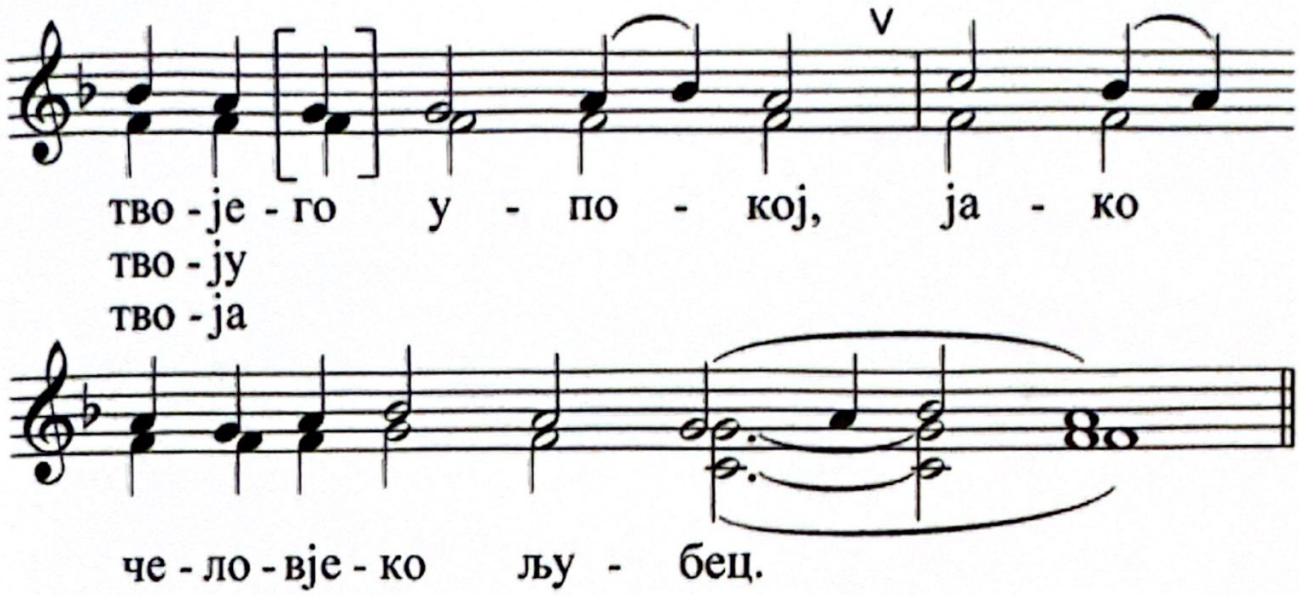

Слава; и сада: Свесвета Богородице, за време живота мога не остави ме, људском старању не повери ме, него ме сама заштити, и помилуј ме.

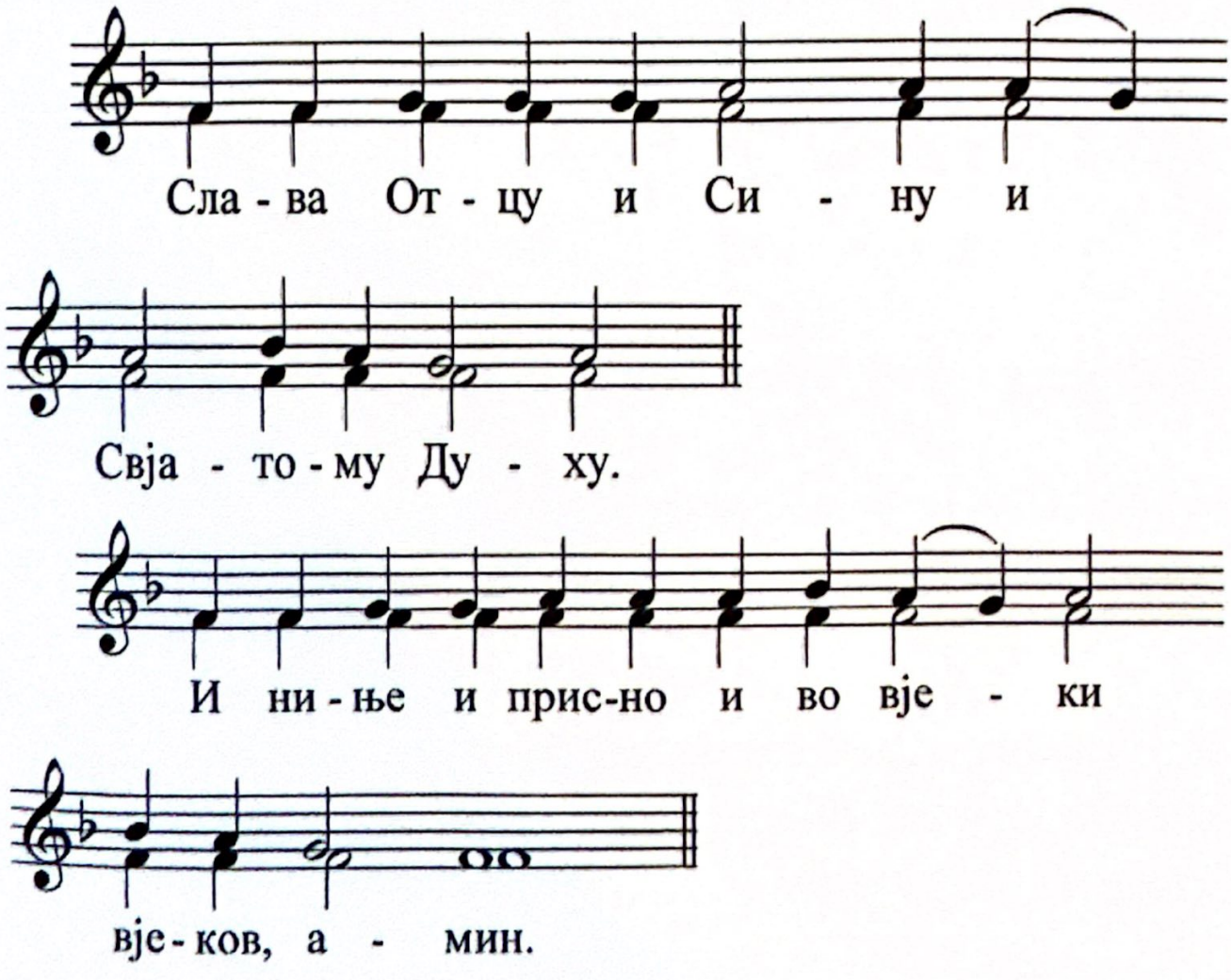

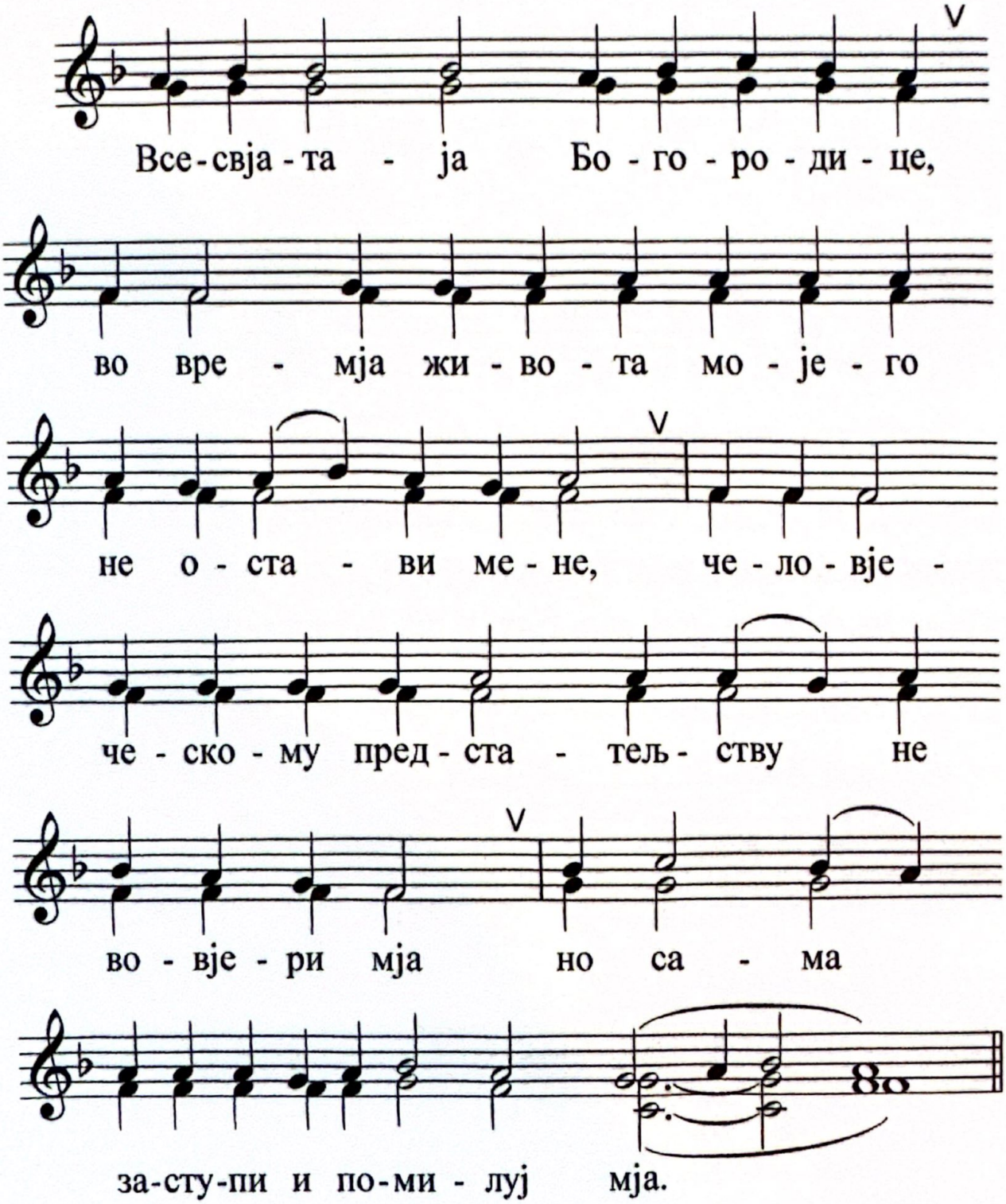

Песма 4

Ирмос: Христос је моја сила, Бог и Господ, чесна Црква богодолично пева кличући, од чистога разума у Господу празнујући.

Објављујући велико познање мудрости, и савршену доброту у даровима, Господару, Ти си хорове Мученика сјединио са хоровима Анђела.

Престављенога Теби, Христе, удостој да добије неисказану славу твоју где је обиталиште оних што се веселе и глас чистога радовања.

Слава: Овога који пева божанску силу твоју, овога кога си узео са земље, прими, чинећи га чедом светлости, разгонећи маглу греха, Многомилостиви.

И сада, Богородичан: Тебе красоту Јаковљеву, пречисти сасуд, свебеспрекорни храм, ковчег свести, девствено место светиње, изабрао је Господ.

Песма 5

Ирмос: Душе оних који ти се с љубављу моле, Благи, озари божанском светлошћу својом, молим Ти се, да би знали Тебе, реч Божју, истинитог Бога, који позива из мрака греховнога.

Мученици, који прослављеном Богу принесоше себе као свету жртву паљеницу и као првину људске природе, непрестано посредују за наше спасење.

Господе, уснулог верног слугу твог удостој боравка на небу и својих дарова, избављајући га од грехова.

Слава: Милосрдни, који си једини Живототворац по природи и уистини неистражљива пучина доброте, Ти преминулога удостој царства твог, једини Бесмртни.

И сада, Богородичан: Владичице, од Тебе се роди Снага и Песма свету, и поставши спасење пропалих, избавља од паклених сила оне што Те са вером славе.

Песма 6

Ирмос: Гледајући море живота, узбуркано буром искушења, ја сам прибегао твоме тихом пристаништу и вапијем Ти; изведи из пропасти живот мој, Многомилостиви.

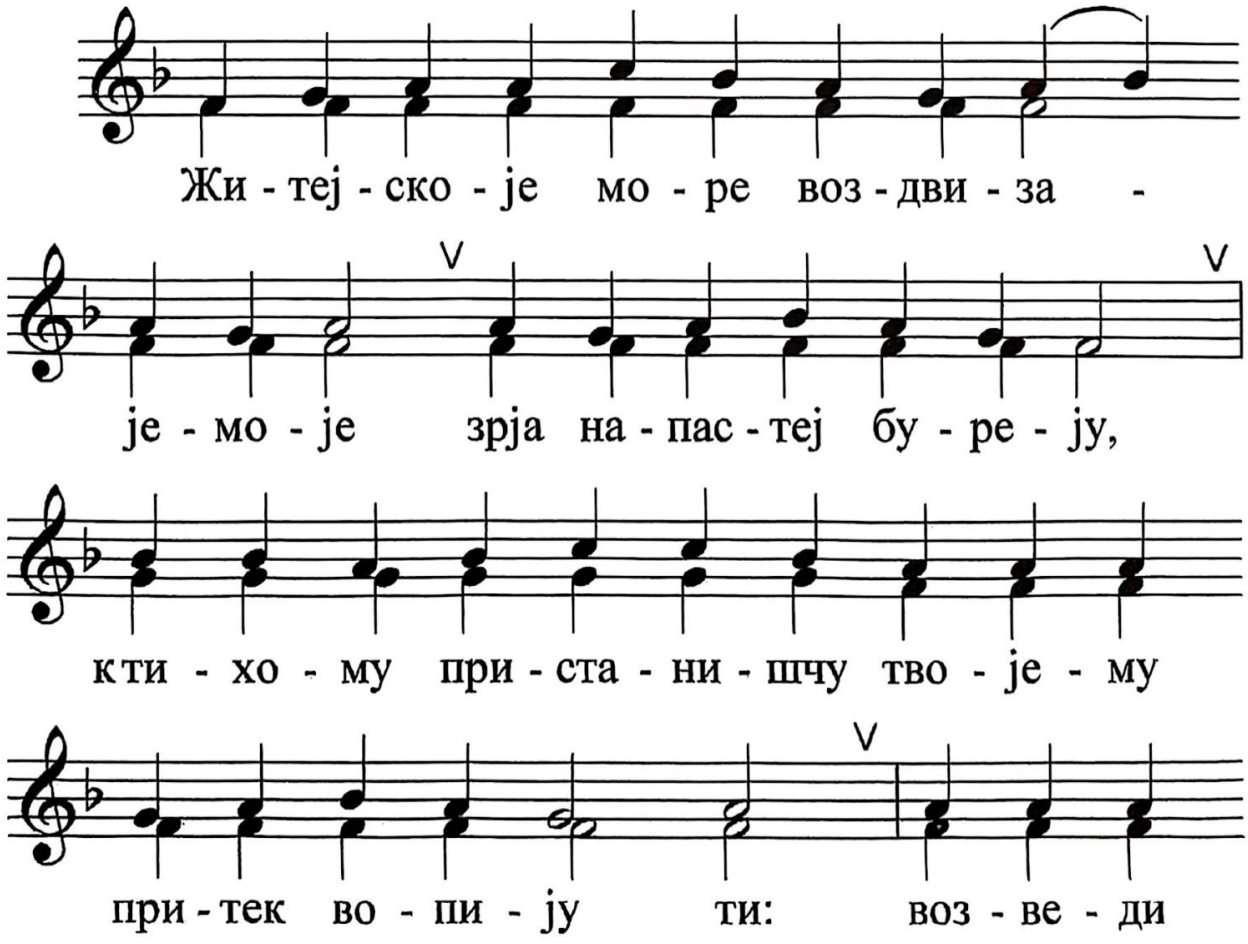

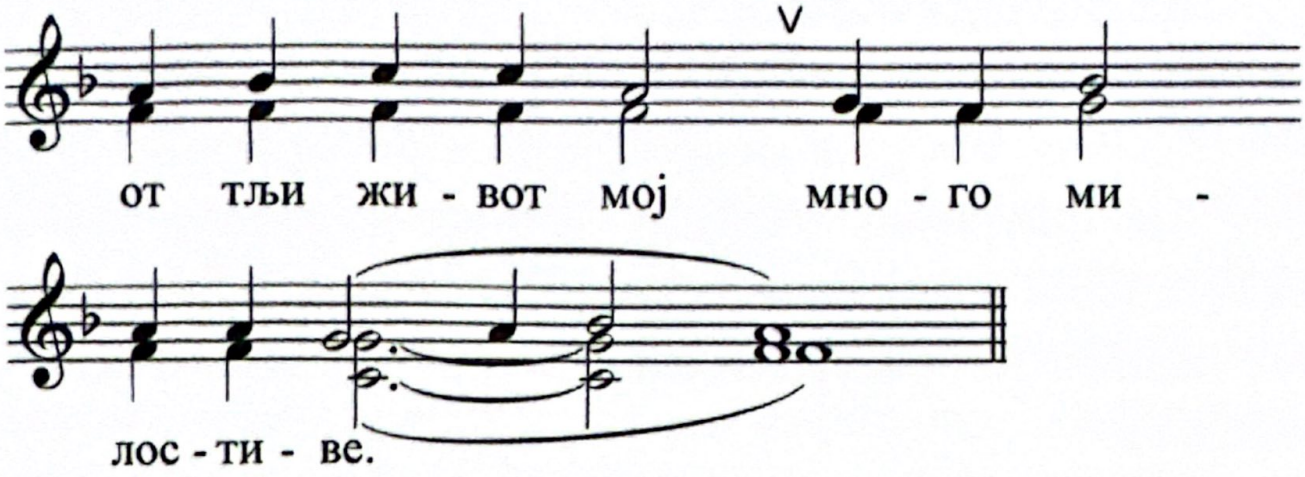

Прикован на Крсту, привукао си себи хорове Мученика који подражавају твоје страдање, Благи. Стога Ти се молимо: упокој сада Теби престављеног.

Када са неисказаном славом својом будеш на облацима дошао да извршиш Страшни Суд над целим светом, Избавитељу, допусти да Те радосно сретне верни слуга твој кога си са земље примио.

Слава: Ти си извор живота, Господе, и божанским човештвом избављаш оковане, уведи у сладосни рај слугу твога који се вером Теби пресели.

И сада, Богородичан: Преступивши божанску заповест Божју ми се у земљу повратисмо, а Тобом, Дјево, са земље на небо се узнесосмо, стресавши са себе трулеж смрти.

Ђакон: Опет и опет...

Кондак, глас 8.

Са светима упокој, Христе, душу слуге твога (или: слушкиње твоје), где нема болести, ни жалости, ни уздисања, но где је живот бесконачни.

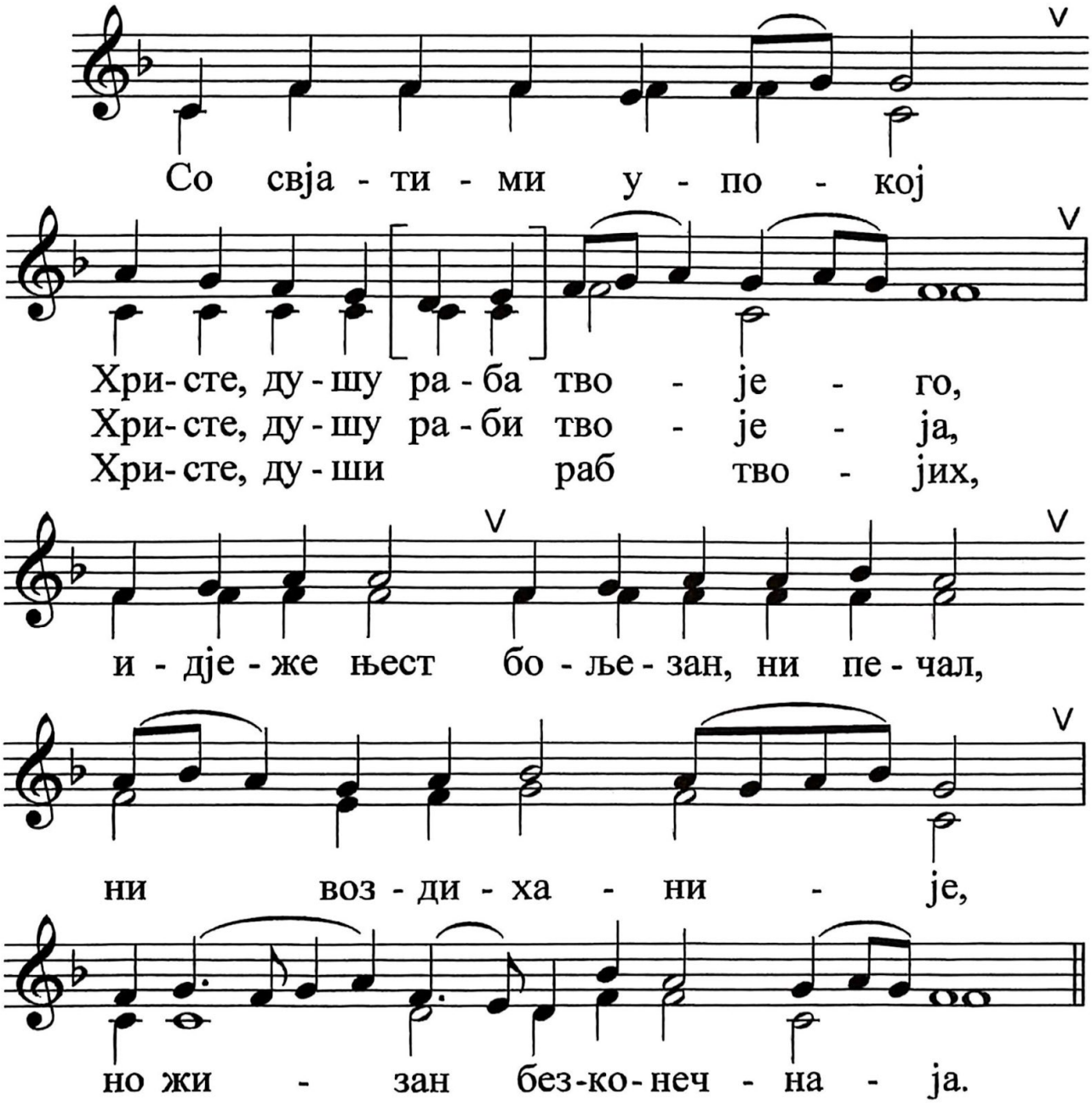

Икос:

Једини си Ти, Господе, бесмртан, који си створио и саздао човека; а ми смо земни, од земље саздани, и у исту земљу ћемо отићи, као што си Ти, Створитељ мој, заповедио и рекао ми: „Земља си, и у земљу ћеш отићи“ куда сви ми људи одлазимо. Али си Ти исти, Спасе наш, рекао да ко у Тебе верује, ако и умре живеће, и васкрснућеш га у последњи дан. Стога са надом васкрсења, уместо надгробног ридања, певамо ти песму: Алилуја.

Песма 7

Ирмос: Анђео учини те пећ даде росу светим Младићима, а заповест Божја палећи Халдејце убеди мучитеља да узвикне: благословен си, Боже отаца наших.

Избављени твојом крвљу, од првога греха, а окропивши се својом крвљу, Мученици јасно изображавају твоје заклање: благословен си, Боже отаца наших.

Свеживотворна Речи, Христе, Ти си умртвио дрску смрт, а сада прими у вери уснулог, који пева и говори; благословен си, Боже отаца наших.

Слава: Свебожанствени Владару, Ти си мене човека божанским дахом одушетворио; удостој престављеног Царства твог, Спасе, да

би Ти певао: благословен си Боже отаца наших.

И сада, Богородичан: Свебеспрекорна, Ти си постала узвишенија од сваке твари зачевши Бога, који развали врата смрти и сломи преворнице. Стога Те ми верни, Чиста, као Богоматер величамо.

Песма 8

Ирмос: Светима си из пламена росу извео, и жртву праведникову водом спалио, јер све што хоћеш, Христе, чиниш. Тебе величамо кроза све векове.

Показавши силне подвиге, украсисте се венцима победе, Мученици Христови многострадални, кличући: Тебе величамо, Христе, вавек.

Верне који су на свештен начин напустили живот и к Теби Господу прешли, прими као милосрдан, кротко им дајући покој, јер Те величају, Христе, кроза све векове.

Слава: Благоизволи, Спасе, да се сада настане у земљи кротких сви досад уснули, оправдавши их вером у Тебе и благодаћу, да би Те величали кроза све векове.

И сада, Богородичан: Сви Те славимо, Свеблажена, јер си родила Бога реч, уистини Блаженог, који нас ради постаде тело; Њега величамо кроза све векове.

Песма 9

Ирмос: Људима је немогуће Бога видети, на Њега не смеју ни чинови Анђелски гледати; но кроз Тебе, Свечиста, јави се људима Логос оваплоћени. Њега величајући, ми Те са небеским војскама славимо као блажену.

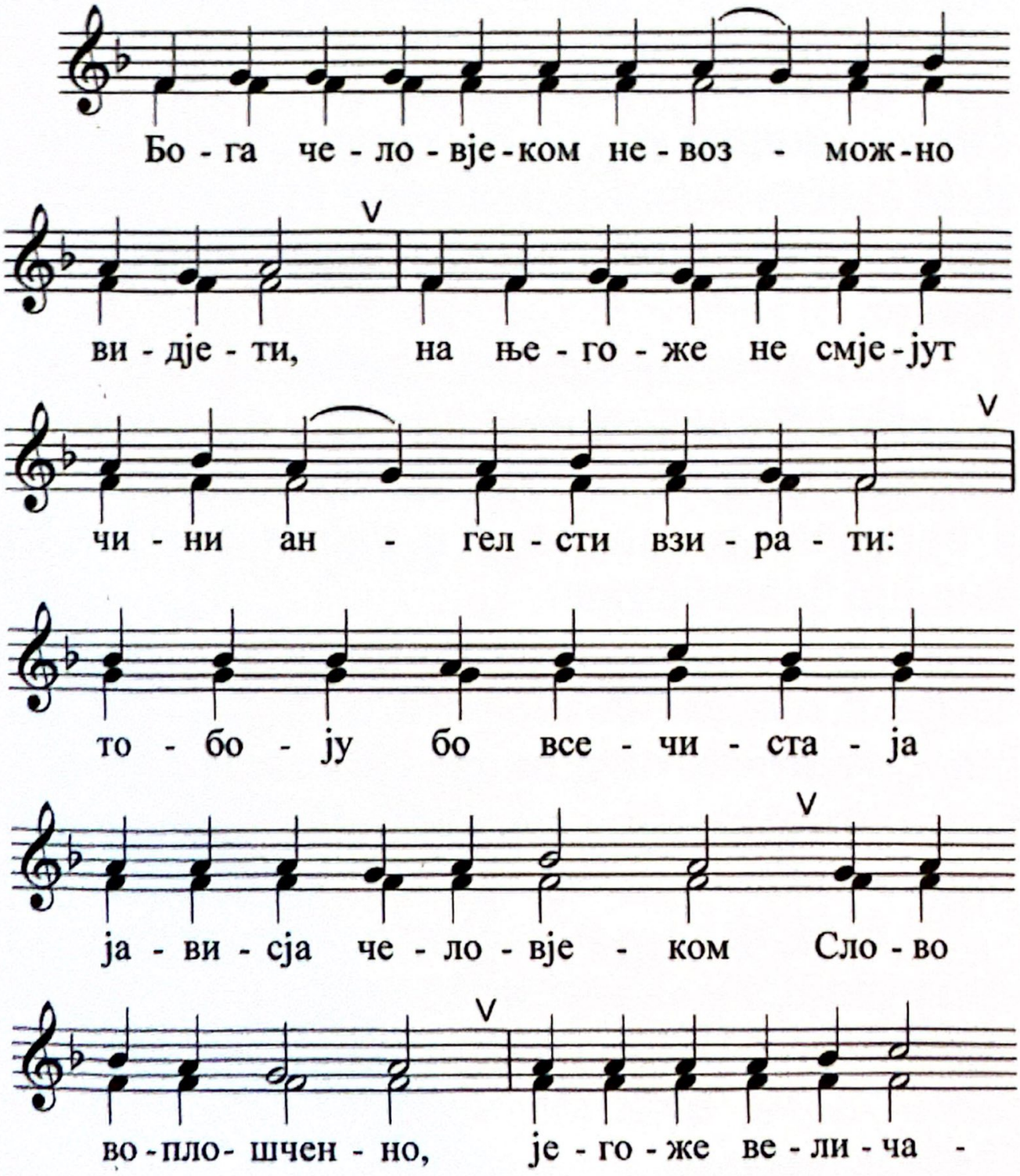

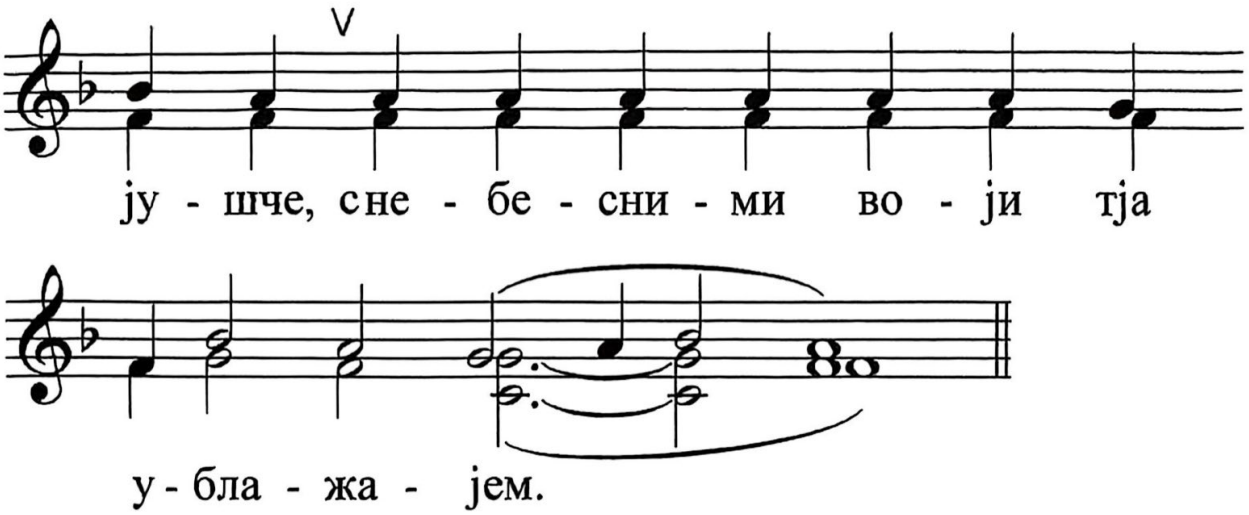

Хорове Мученика нада окрепи и љубави твојој са жаром упути, прасликујући тиме унапред заиста ненарушиви покој будући; удостој, Благи, да њега добије и овај верни што се преставио.

Благоизволи, Христе, да блиставу божанску светлост добије овај што се у вери преставио, дарујући му, као једини Милостив, одмор у наручју Авраамовом, и удостојавајући га вечнога блаженства.

Слава: Пошто си по природи добар и милосрдан, и љубитељ милости, и бездан самилости, Спаситељу, смести где сија твоја светлост овога кога си узео из овог места невоље и сенке смрти.

И сада, Богородичан: Чиста, Тебе знамо као свету сеницу и ковчег и таблицу закона и благодати, јер се Тобом подари опроштај оправданима крвљу Оваплоћенога из утробе твоје, Свебеспрекорна.

Ђакон: Опет и опет...

Самогласне стихире Св. Јована Дамаскина:

Глас 1.

Која то сладост живота остаје нетакнута тугом? Која то слава на земљи оста непроменљива? Све је од сенке слабије, све је од снова варљивије; у трен ока, и смрт све ово узима. Него, у светлости, Христе, лица твога, и у наслађењу лепотом твојом, упокој кога (или: коју) си изабрао, као Човекољубац.

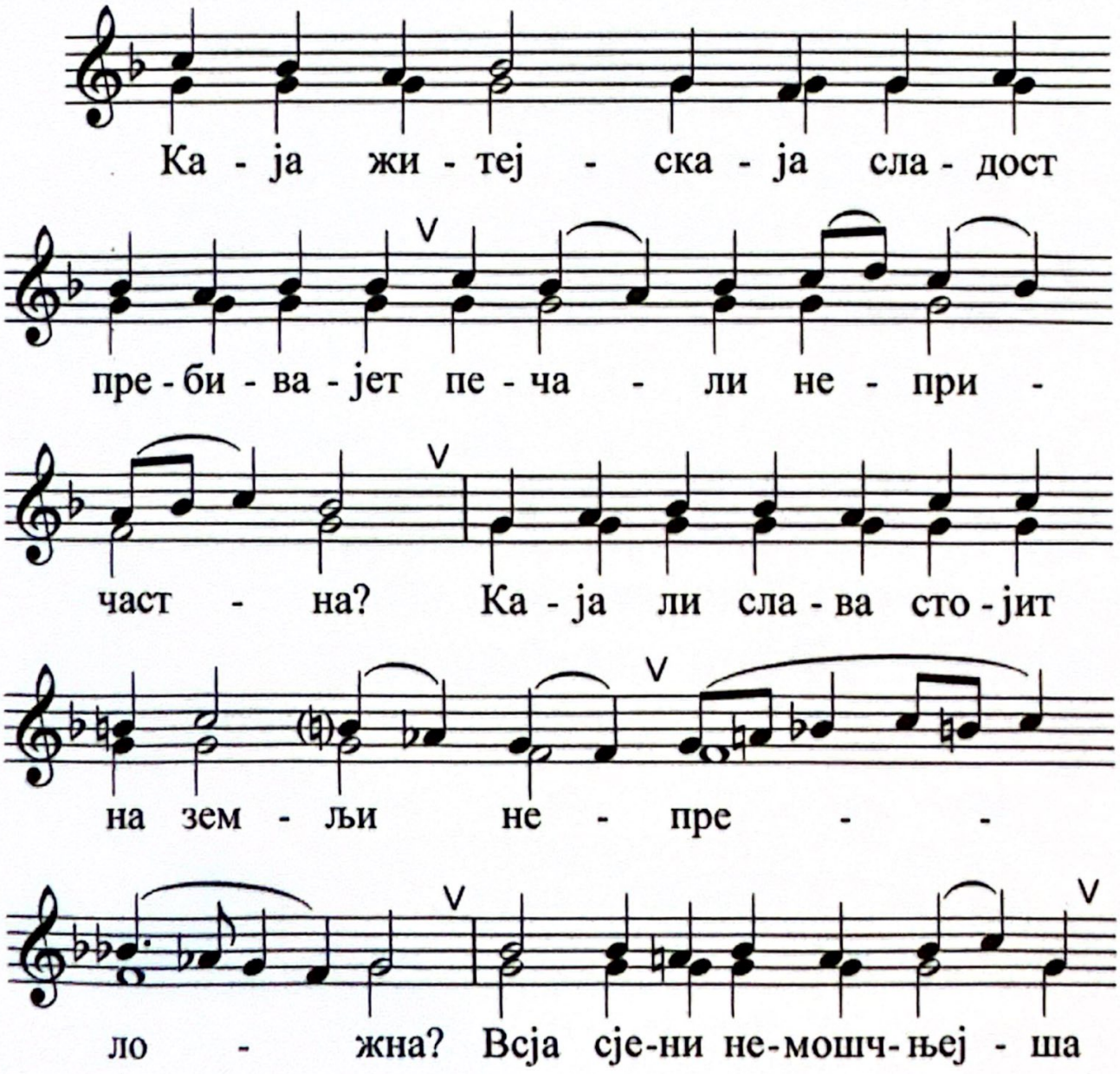

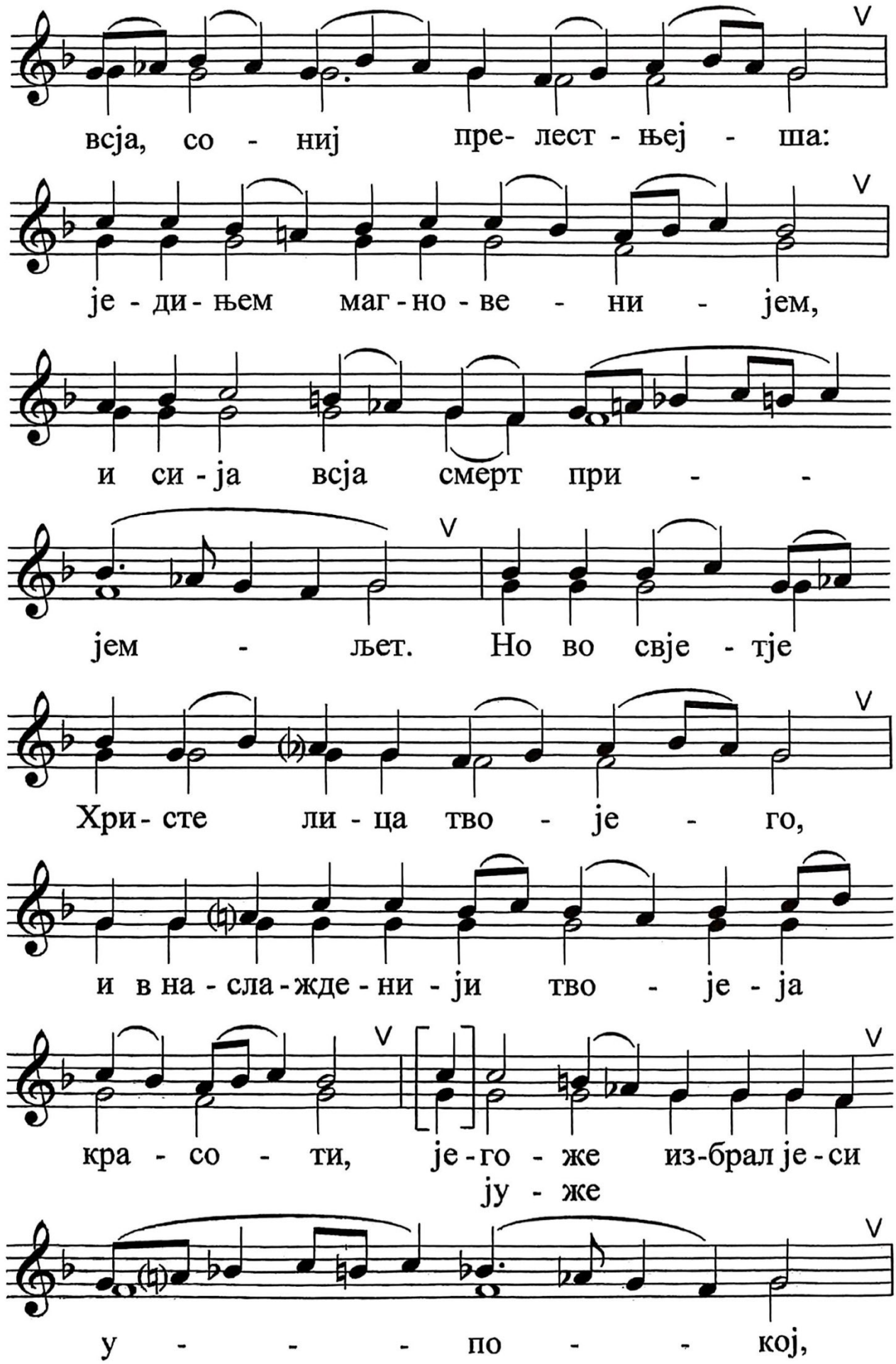
всја, со - ний пре- лест - њеј - ша:
је - ди - њем маг - но - ве - ни - јем,
и си - ја всја смерт при - -
јем - љет. Но во свје - тје
Хри - сте ли - ца тво - је - го,
и в на - сла - жде - ни - ји тво - је - ја
кра - со - ти, је - го - же из-брал је - си
ју - же
у - - - по - - кој,

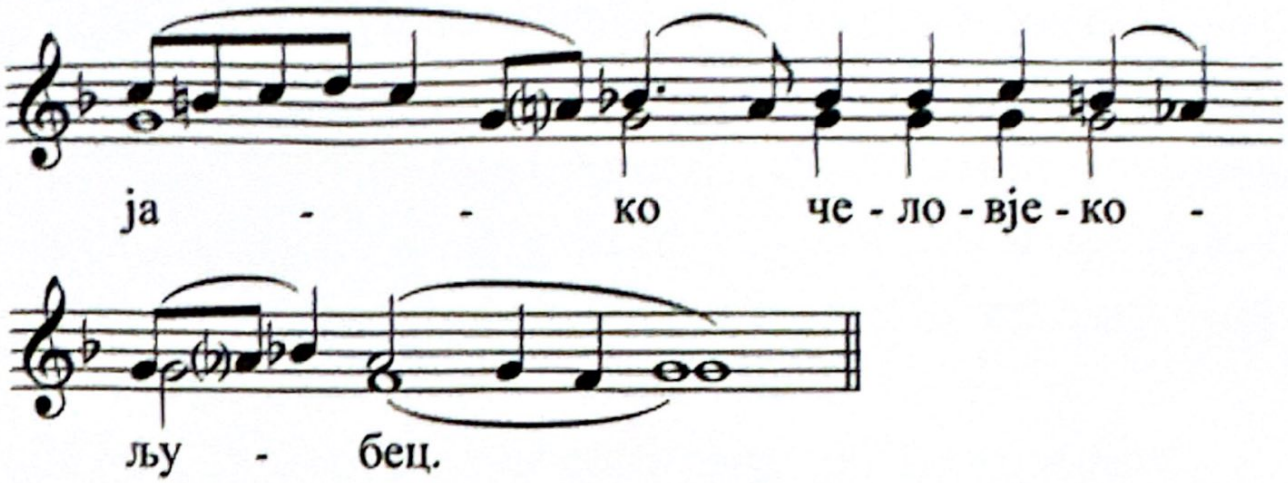

Глас 2.

Авај мени, какву борбу има душа када се одваја од тела! Авај, колико тада плаче, и нема ко да се смилује на њу. К Анђелима подижући очи, узалуд се моли; к људима пружајући руке, нема ко да јој помогне. Зато, мила моја браћо, сетивши се краткоће живота нашег, молимо од Христа покој престављеном, и душама нашим велику милост.

Глас 3.

Таштина је све људско што после смрти не остаје; не остаје богатство, нити прати слава; јер кад смрт наиђе, све се то уништи. Стога завапимо Христу бесмртноме: престављенога од нас упокој, где је обиталиште свих који се веселе.

Глас 4.

Где је привржености свету? Где је маштање о пролазноме? Где је злато и сребро? Где је мноштво слугу и вреве? Све је прах, све пепео,

све сенка. Но хајдете, завапимо Бесмртноме Цару: Господе, вечних твојих добара удостој престављеног (или: престављену) од нас, дарујући му (или: јој) покој у неостаривом блаженству твоме.

Глас 5.

Опоменух се пророка који вапије: „Ја сам земља и пепео“. И опет размотрих у гробовима, и видех кости обнажене, и рекох: па ко је цар, или војник, или богаташ, или просјак, или праведник, или грешник? Но с праведнима упокој, Господе, слугу твога.

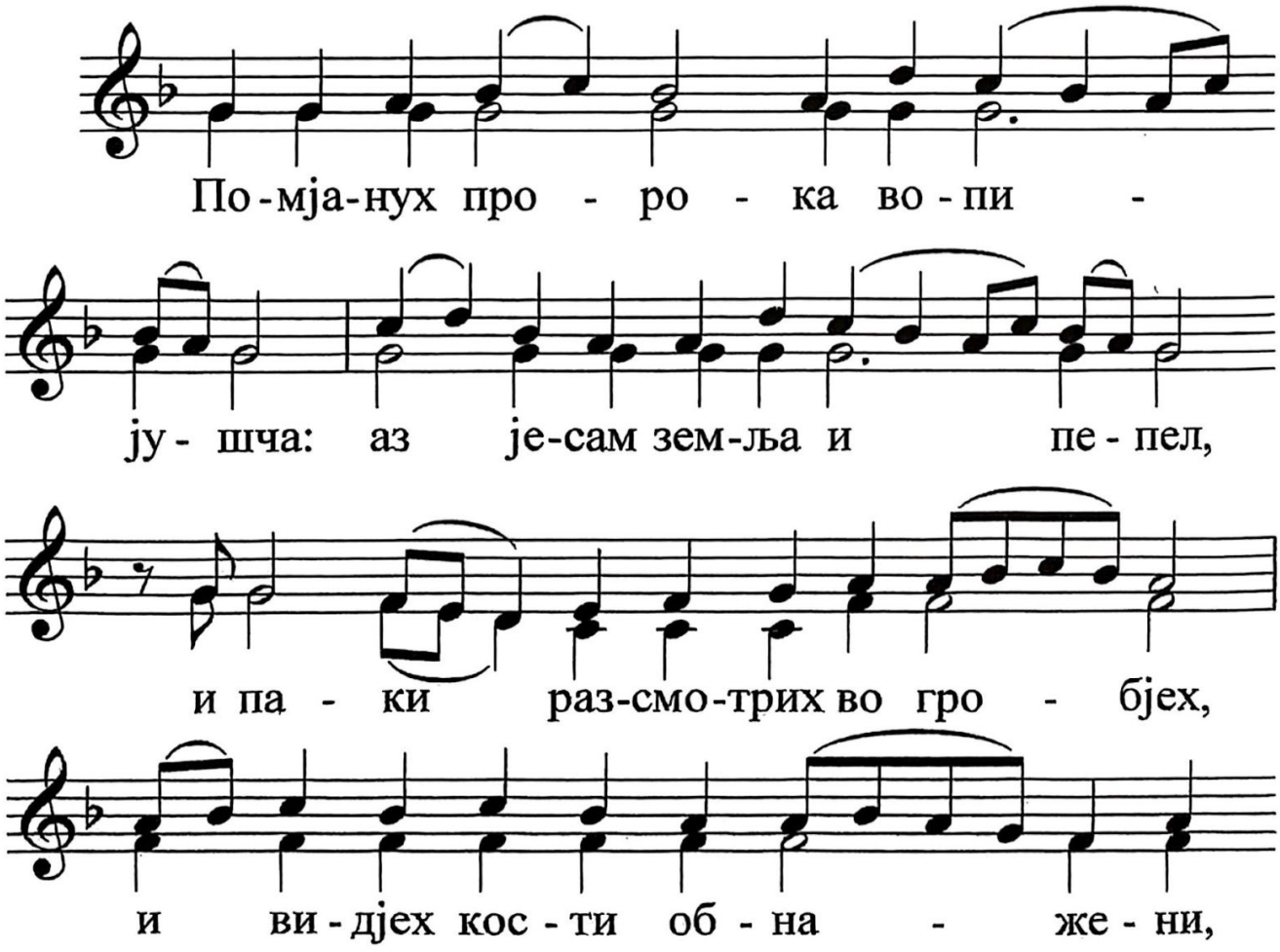

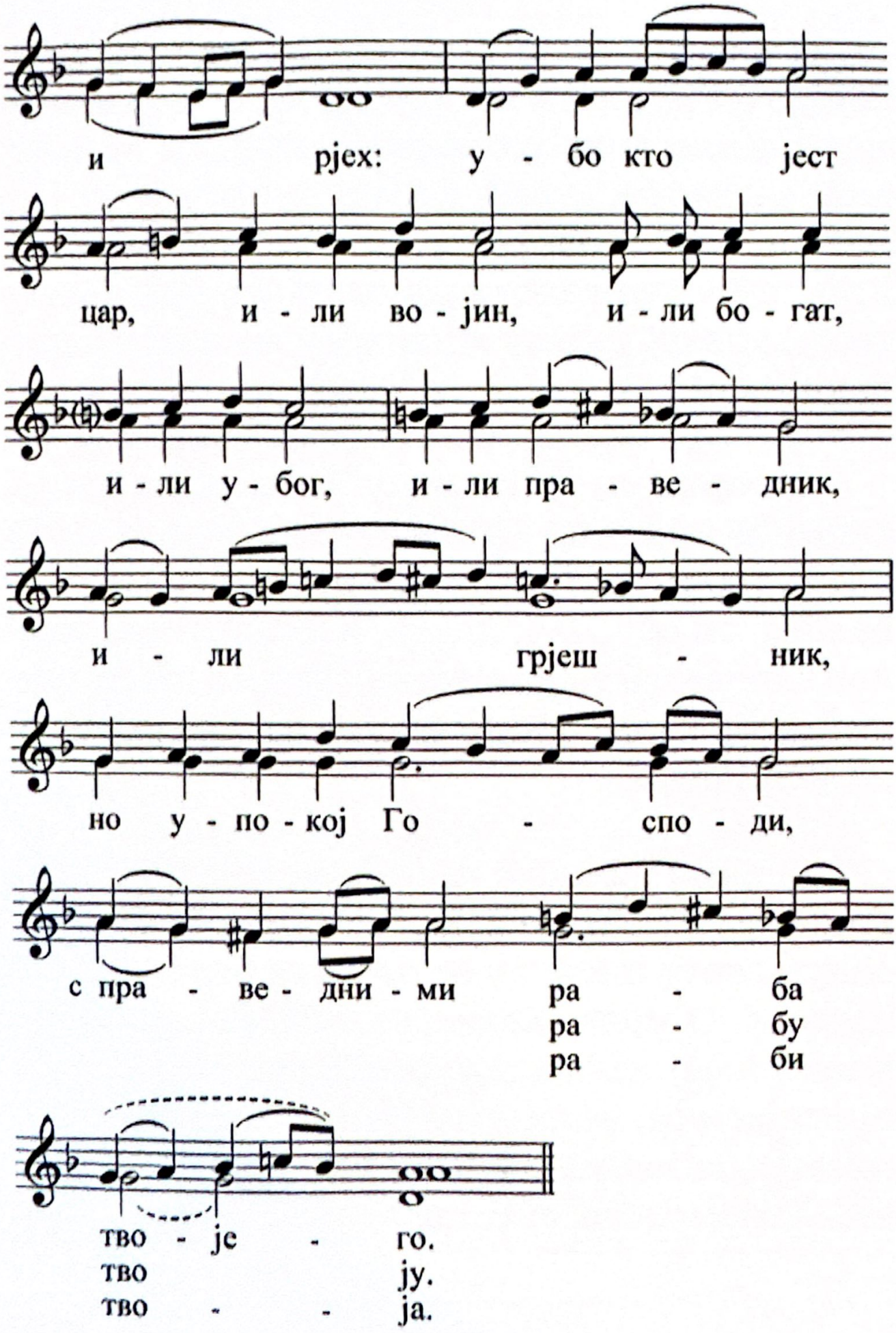
и рјех: у - бо кто јест
цар, и - ли во - јин, и - ли бо - гат,
и - ли у - бог, и - ли пра - ве - дник,
и - ли грјеш - ник,
но у - по - кој Го - спо - ди,
с пра - ве - дни - ми ра - ба
ра - бу
ра - би
тво - је - го.
тво - јy.
тво - - ја.

Глас 6.

Творачка твоја заповест би ми почетак и темељ бића; јер Ти желећи да ме од видљиве и невидљиве природе живог начиниш, тело си моје саздао од земље, а душу си ми дао твојим божанским животворним удахнућем. Зато, Христе Творче наш, слугу твога (или: слушкињу твоју) упокој у крају живих и у насељима праведних.

Глас 7.

Створивши у почетку човека по својој слици и прилици, Ти си га поставио у рај да влада твојим тварима; али преварен завишћу ђавола, он окуси од плода, поставши нарушилац заповести твојих. Стога си га, Господе, осудио да се врати опет у земљу, од које је узет, и да моли покој.

Глас 8.

Плачем и ридам кад помислим на смрт и видим у гробовима нашу, по слици Божјој саздану, лепоту где лежи без облика, без славе, без изгледа. О чуда! Каква се то тајна догоди с нама? Како се предадосмо трулежи? Како се присајединисмо смрти? Ваистину, као што је писано, по заповести Бога који даје покој престављеноме (или: престављеној).

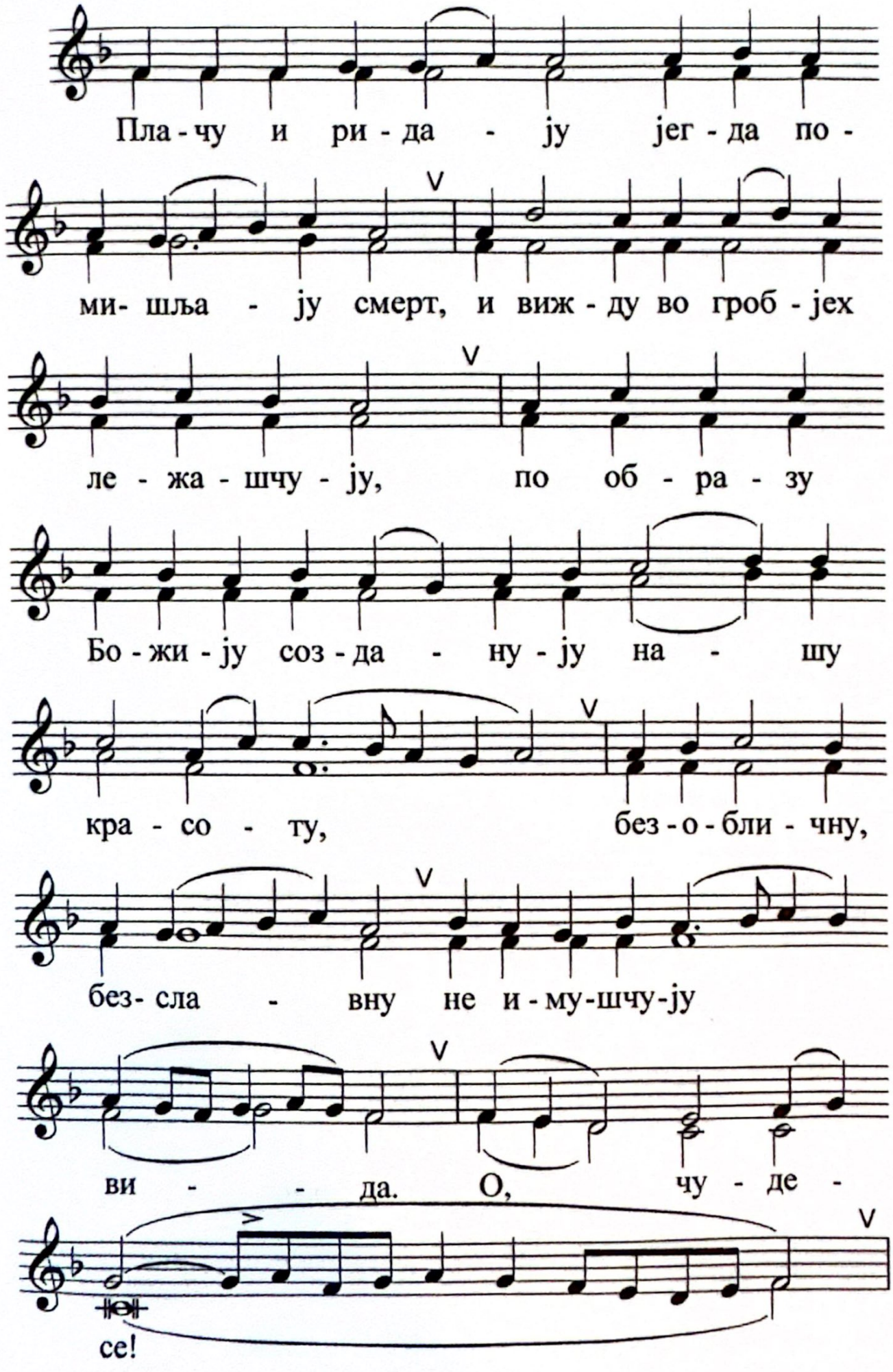
Пла - чу и ри - да - ју јег - да по -
ми- шља - ју смерт, и виж - ду во гроб - јех
ле - жа - шчу - ју, по об - ра - зу
Бо - жи - ју соз - да - ну - ју на - шу
кра - со - ту, без - о - бли - чну,
без- сла - вну не и - му-шчу-ју
ви - - да. О, чу - де -
се!

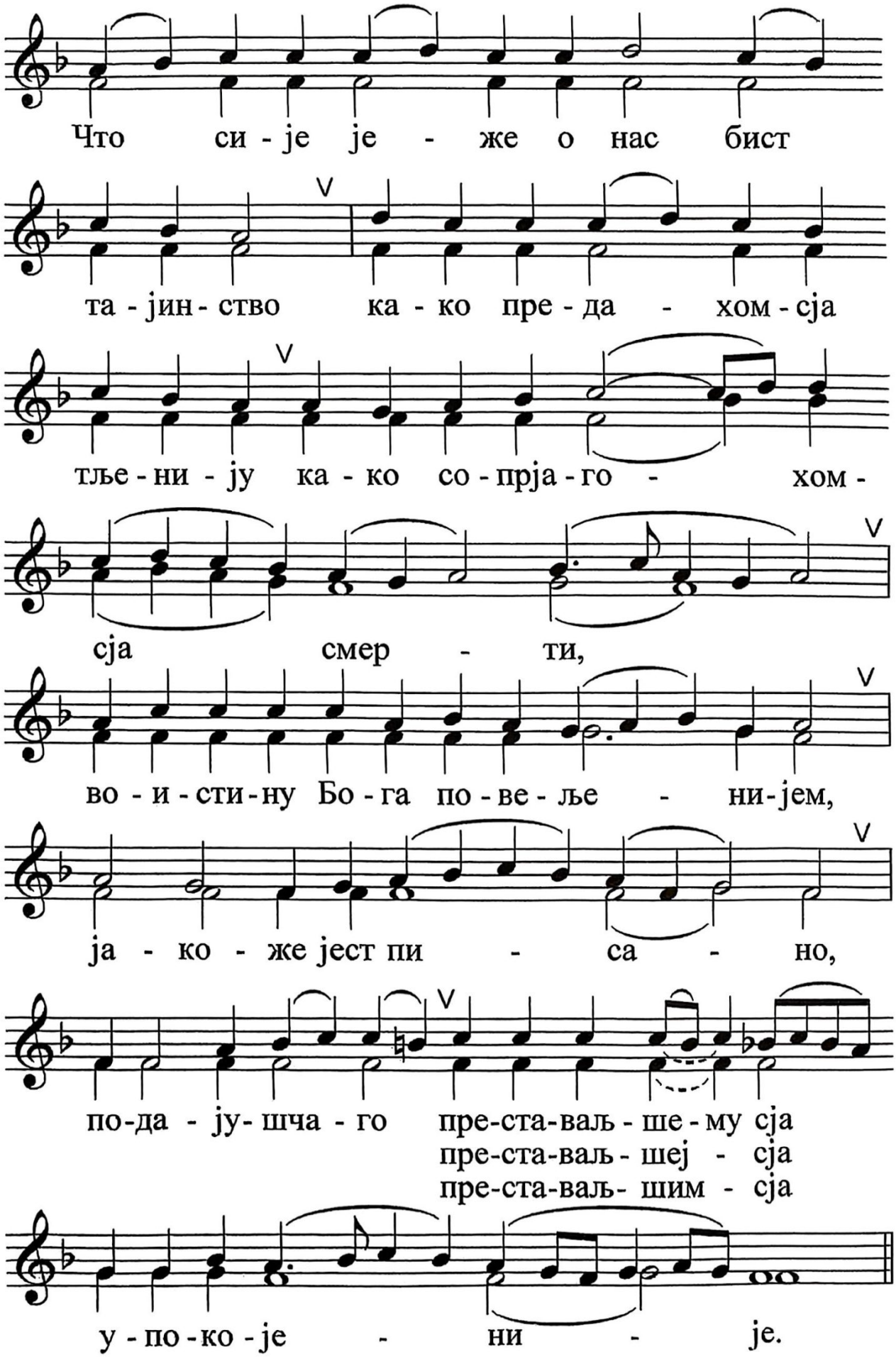
Что си - је је - же о нас бист
та - јин - ство ка - ко пре - да - хом - сја
тље - ни - ју ка - ко со - прја - го - хом -
сја смер - ти,
во - и - сти - ну Бо - га по - ве - ље - ни - јем,
ја - ко - же јест пи - са - но,
по - да - ју - шча - го пре - ста - ваљ - ше - му сја
пре - ста - ваљ - шеј - сја
пре - ста - ваљ - шим - сја
у - по - ко - је - ни - је.

Блажена, глас 6.

Помени нас, Господе, када дођеш у Царство своје.

Блажени сиромашни духом, јер је њихово Царство небеско.

Блажени који плачу, јер ће се утешити.

Блажени кротки, јер ће наследити земљу.

Блажени гладни и жедни правде, јер ће се наситити.

Блажени милостиви, јер ће бити помиловани.

Разбојника, Христе, који Ти је на крсту завапио: „Помени мене“, Ти си покајањем учинио житељем раја; удостој тога и мене недостојнога.

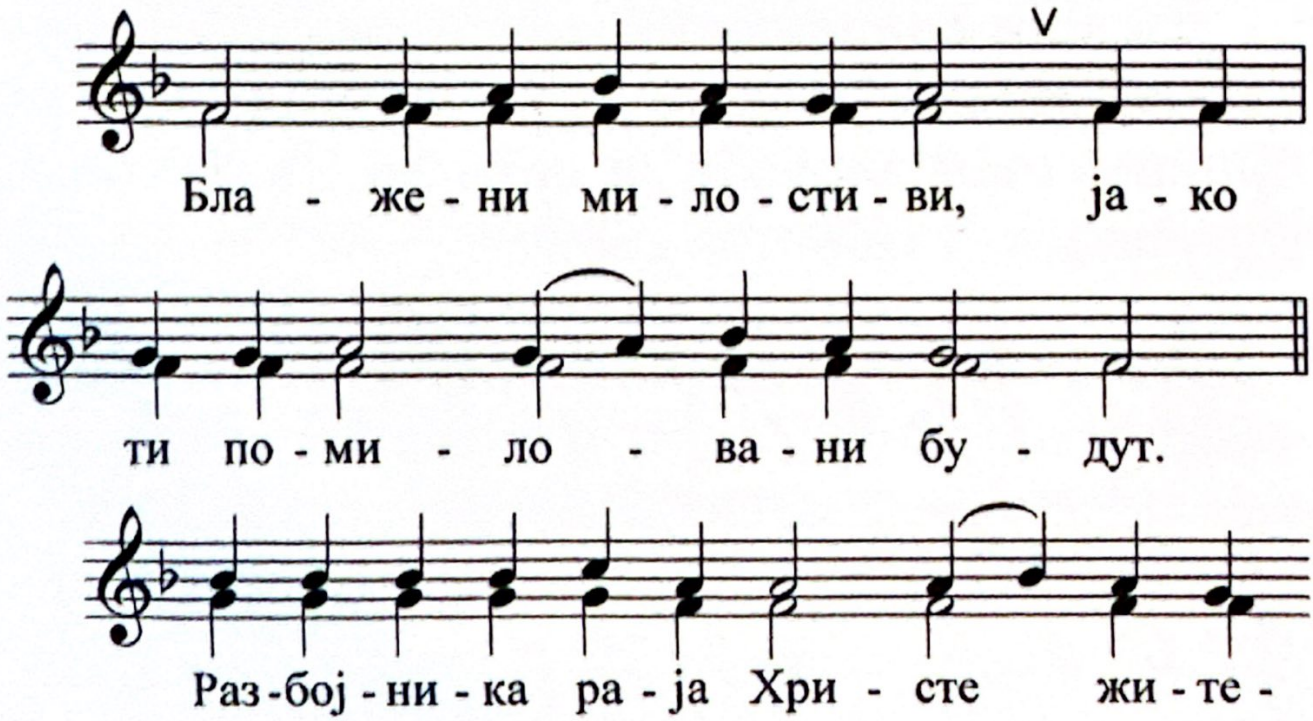

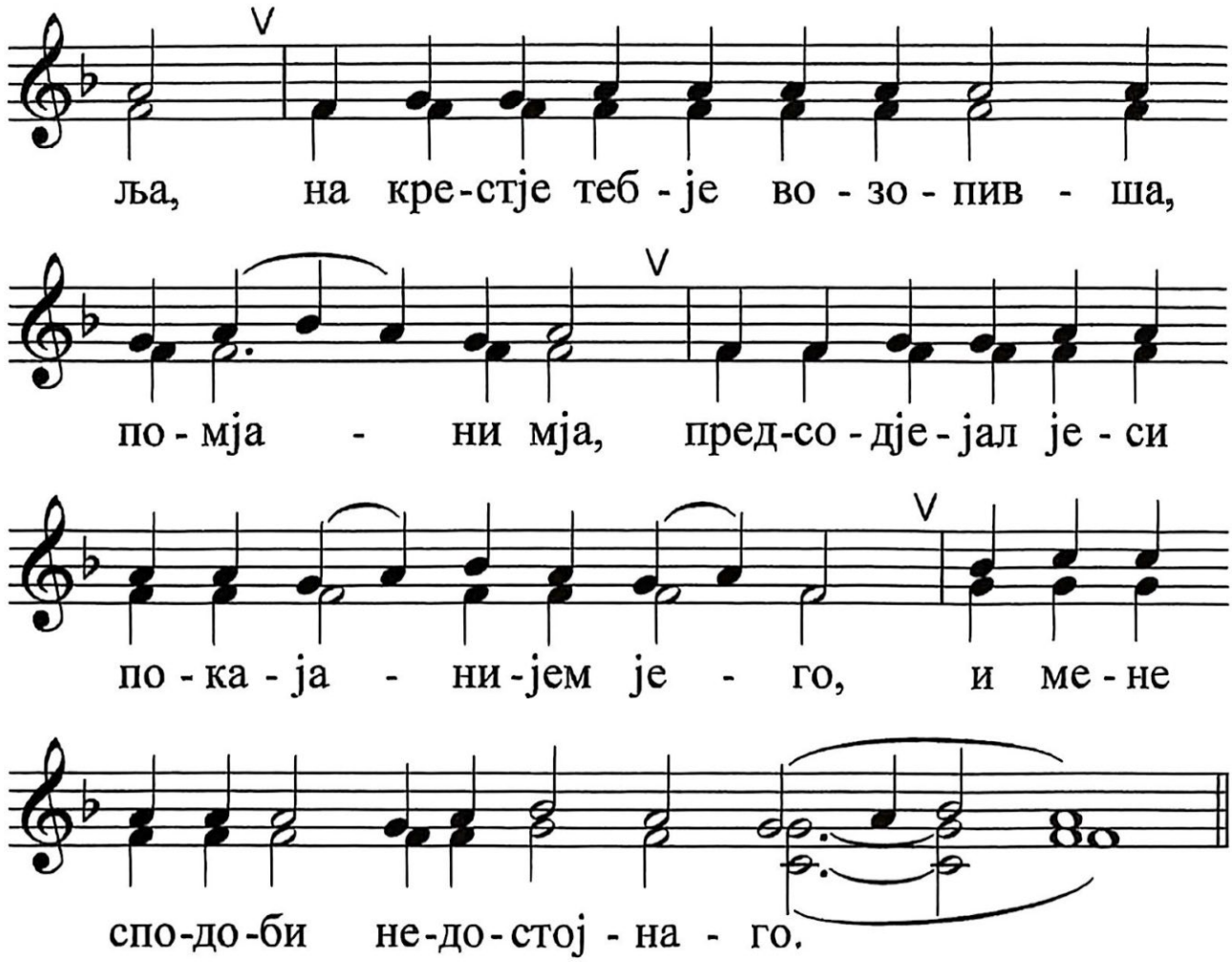

Блажени чисти срцем, јер ће Бога видети.

Ти који владаш животом и смрћу, упокој у насељима светих кога (или: коју) си узео из привременог живота; и сети ме се, Господе, када дођеш у Царство своје.

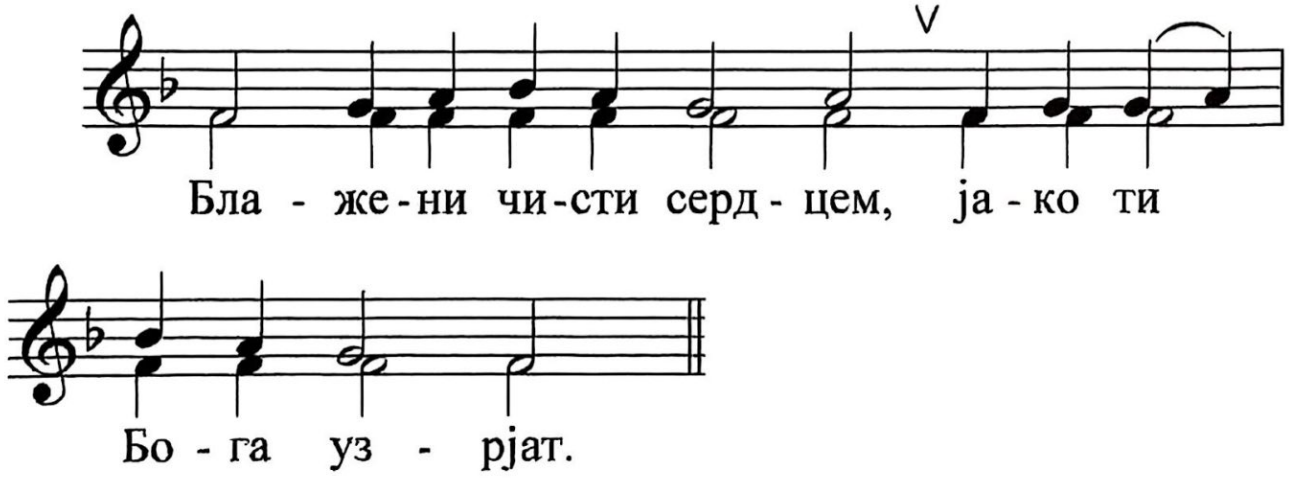

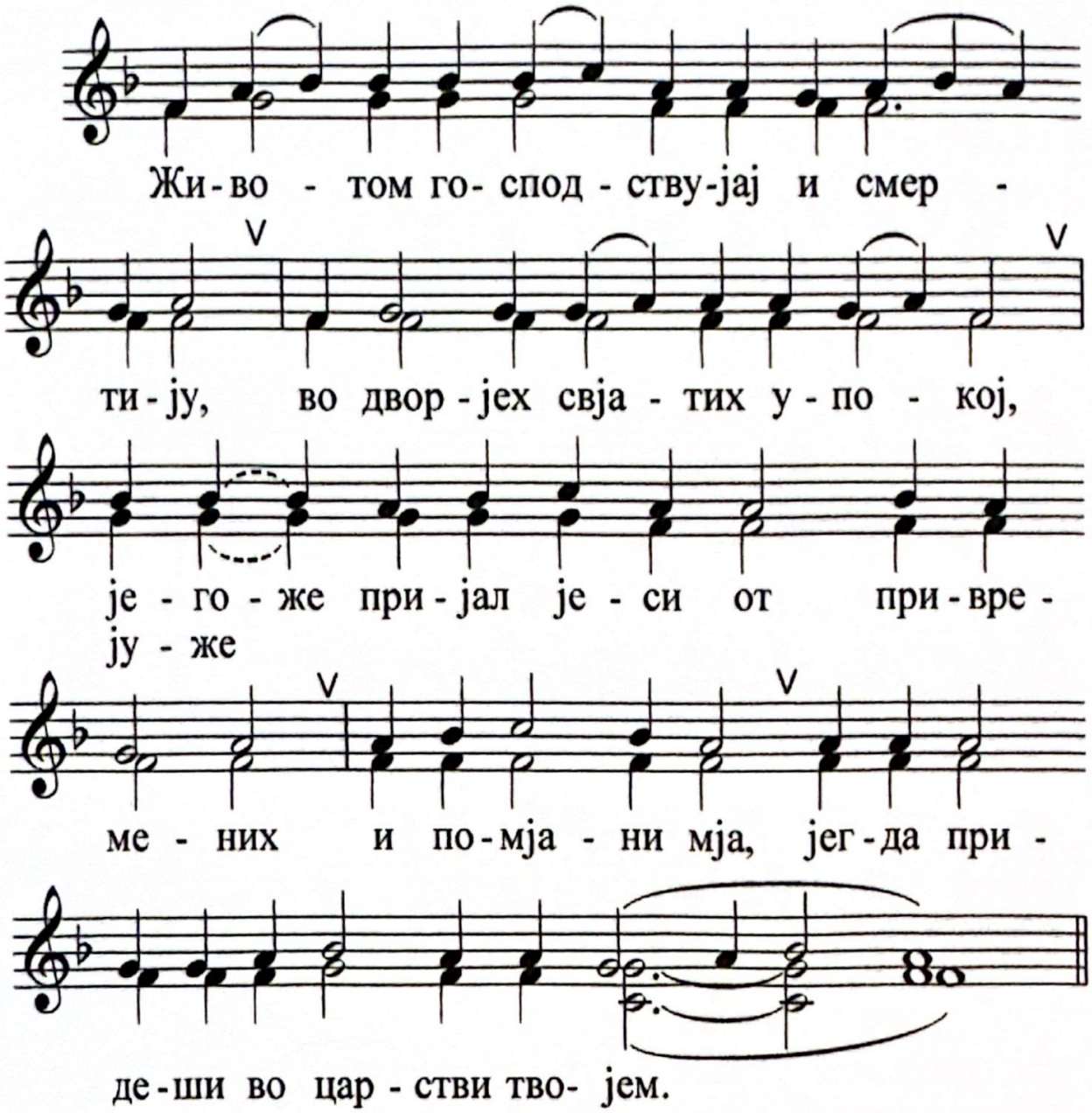

Блажени миротворци, јер ће се синови Божји назвати.

Ти који господариш душама и телима, у чијој је руци дисање наше, утеха ожалошћених, упокој у насеобини праведних слугу твога кога си сада преселио.

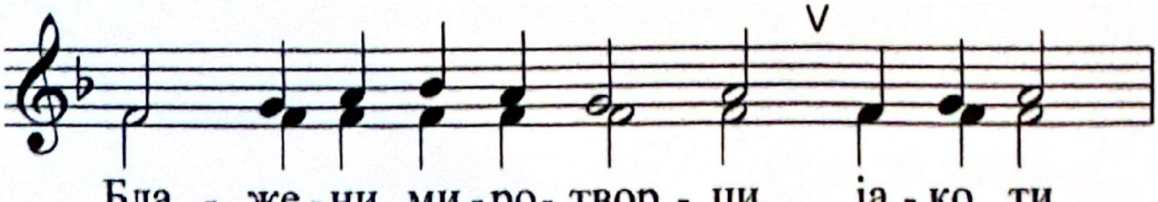

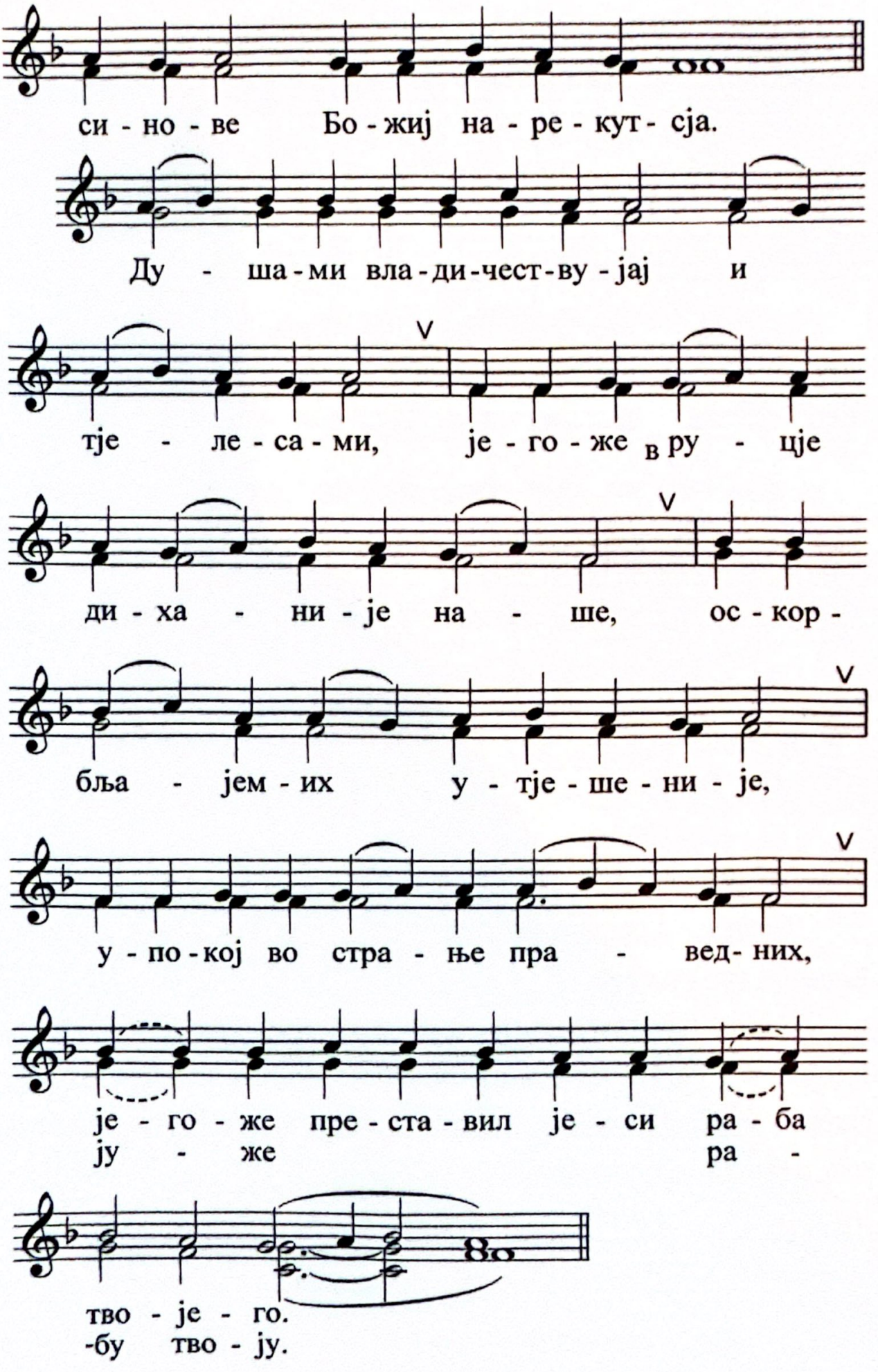
си - но - ве Бо - жиј на - ре - кут - сја.
Ду - ша - ми вла - ди - чест - ву - јај и
тје - ле - са - ми, је - го - же в ру - цје
ди - ха - ни - је на - ше, ос - кор -
бља - јем - их у - тје - ше - ни - је,
у - по - кој во стра - ње пра - вед - них,
је - го - же пре - ста - вил је - си ра - ба
ју - же ра -
тво - је - го.
-бу тво - ју.

Блажени прогнани правде ради, јер је њихово Царство небеско.

Нека те Христос упокоји у крају живих, и нека ти рајска врата отвори, и покаже те житељем Царства, и да ти опрштај свих грехова које си учинио у животу, Христољупче (или: Христољубице).

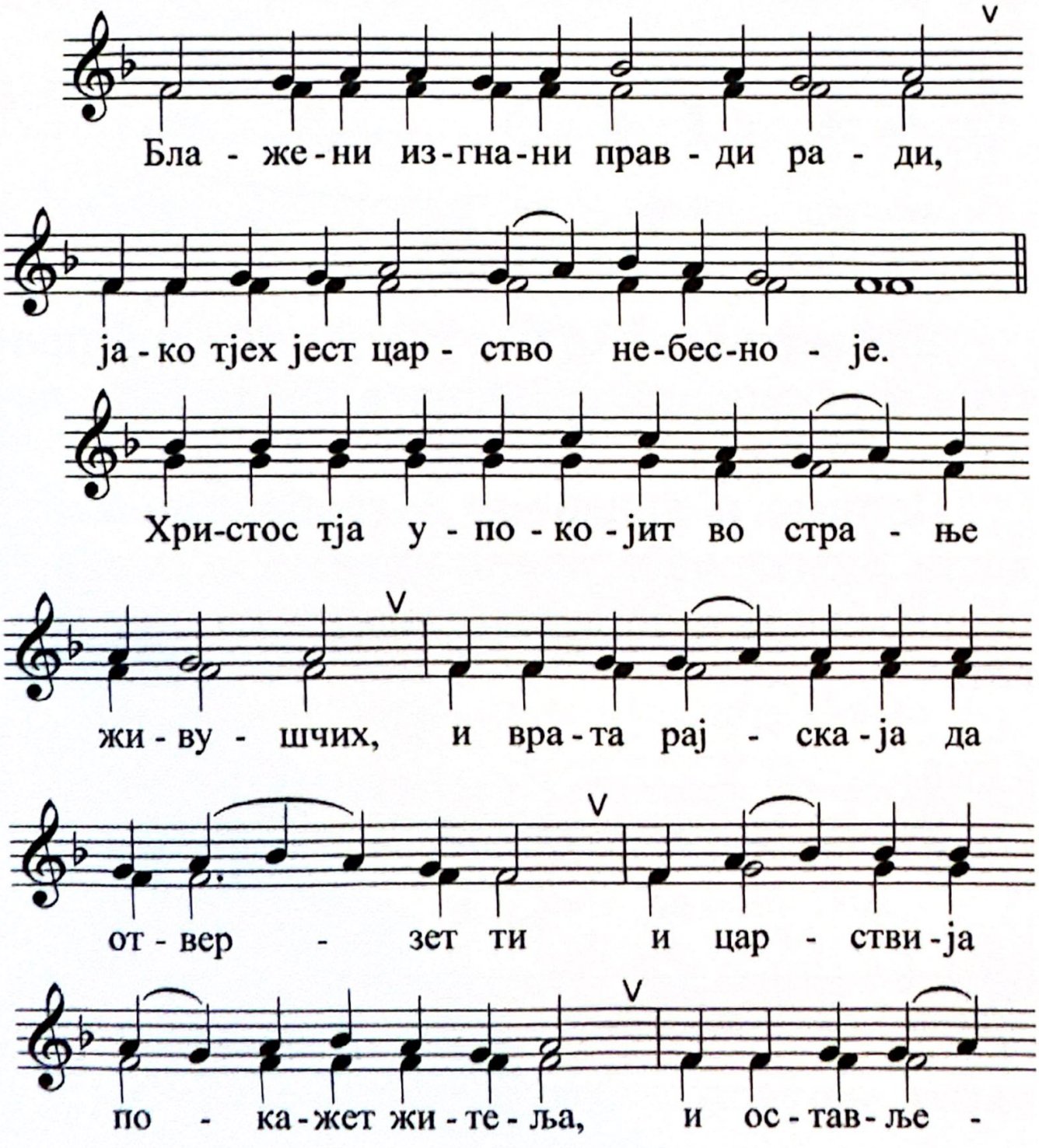

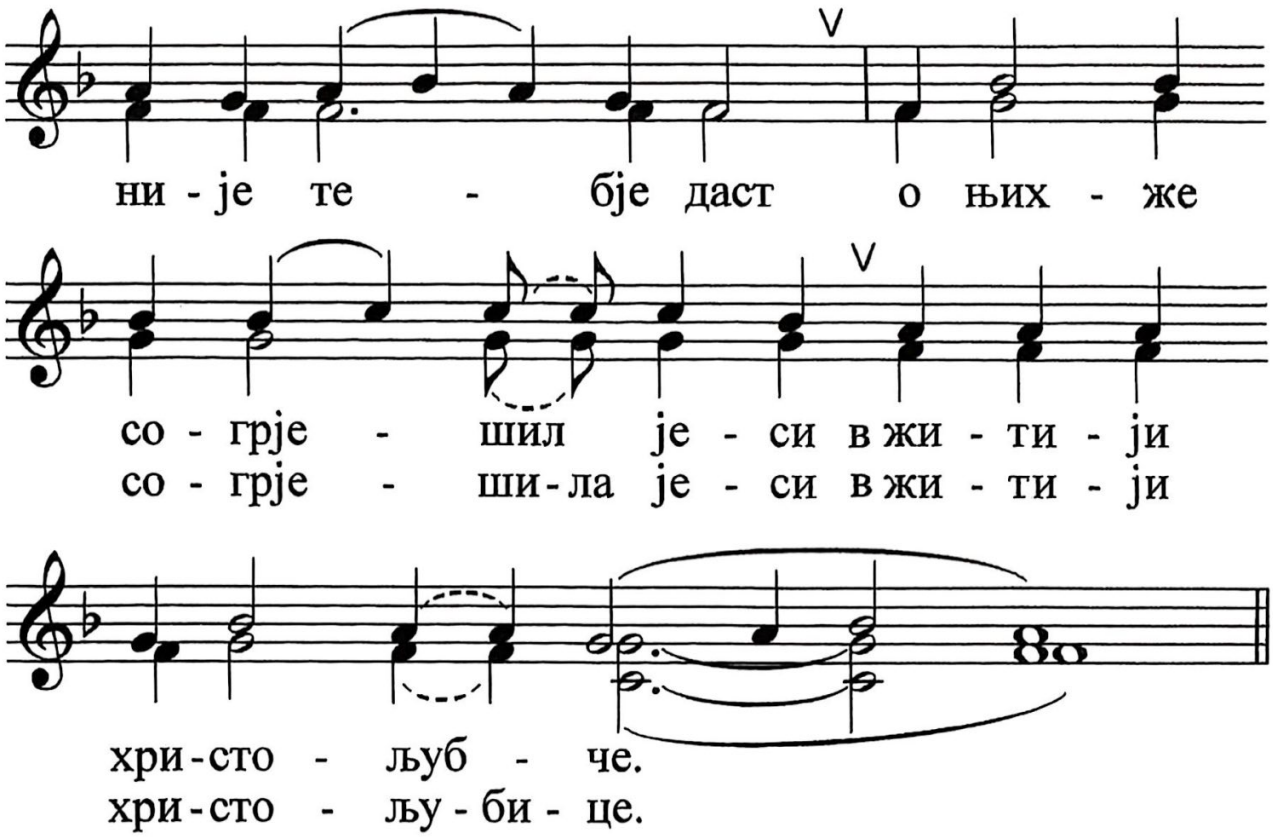

Блажени сте ако вас узасрамоте и успрогоне и реку на вас свакојаке рђаве речи лажући, мене ради.

Пођимо и видећемо у гробовима да су кости људске наге, храна црвима, и смрад, и познајмо шта је богатство, лепота, снага и красота!

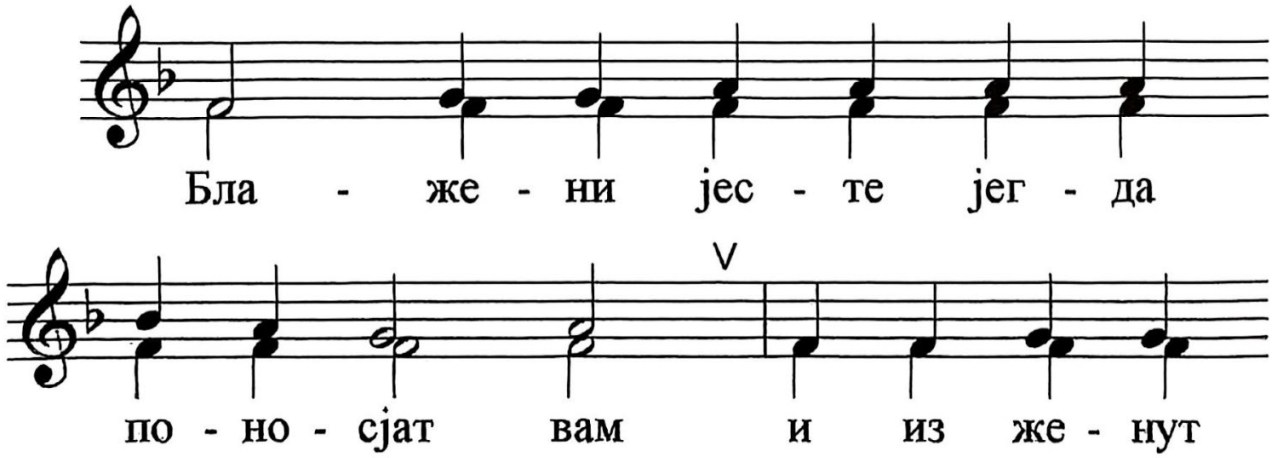

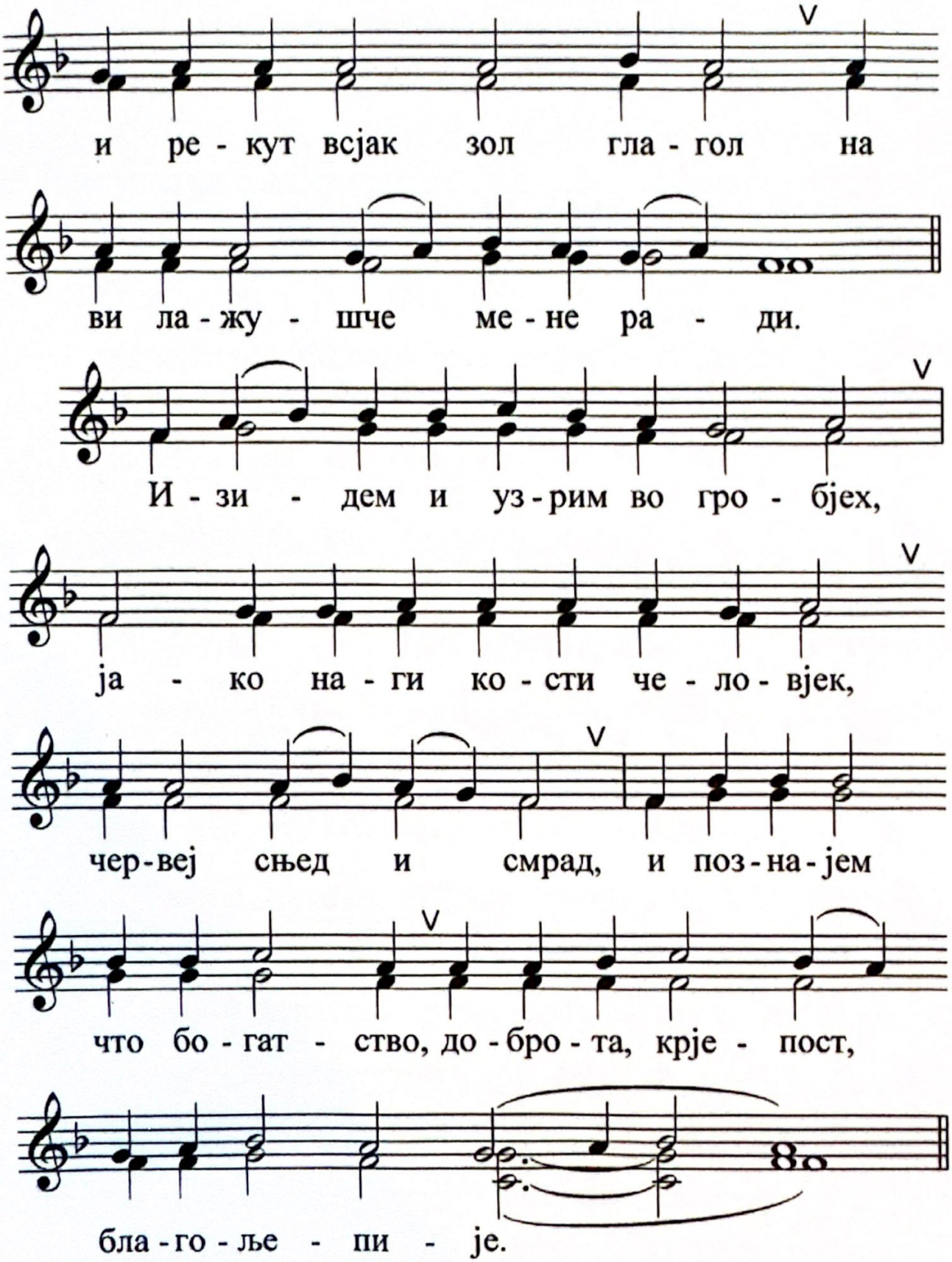

Радујте се и веселите се, јер је велика плата ваша на небесима.

Чујмо шта објављује Сведржитељ: тешко

онима што ишту да виде страшни дан Господњи!
Јер је он тама и јер све и сва у огњу испробава.

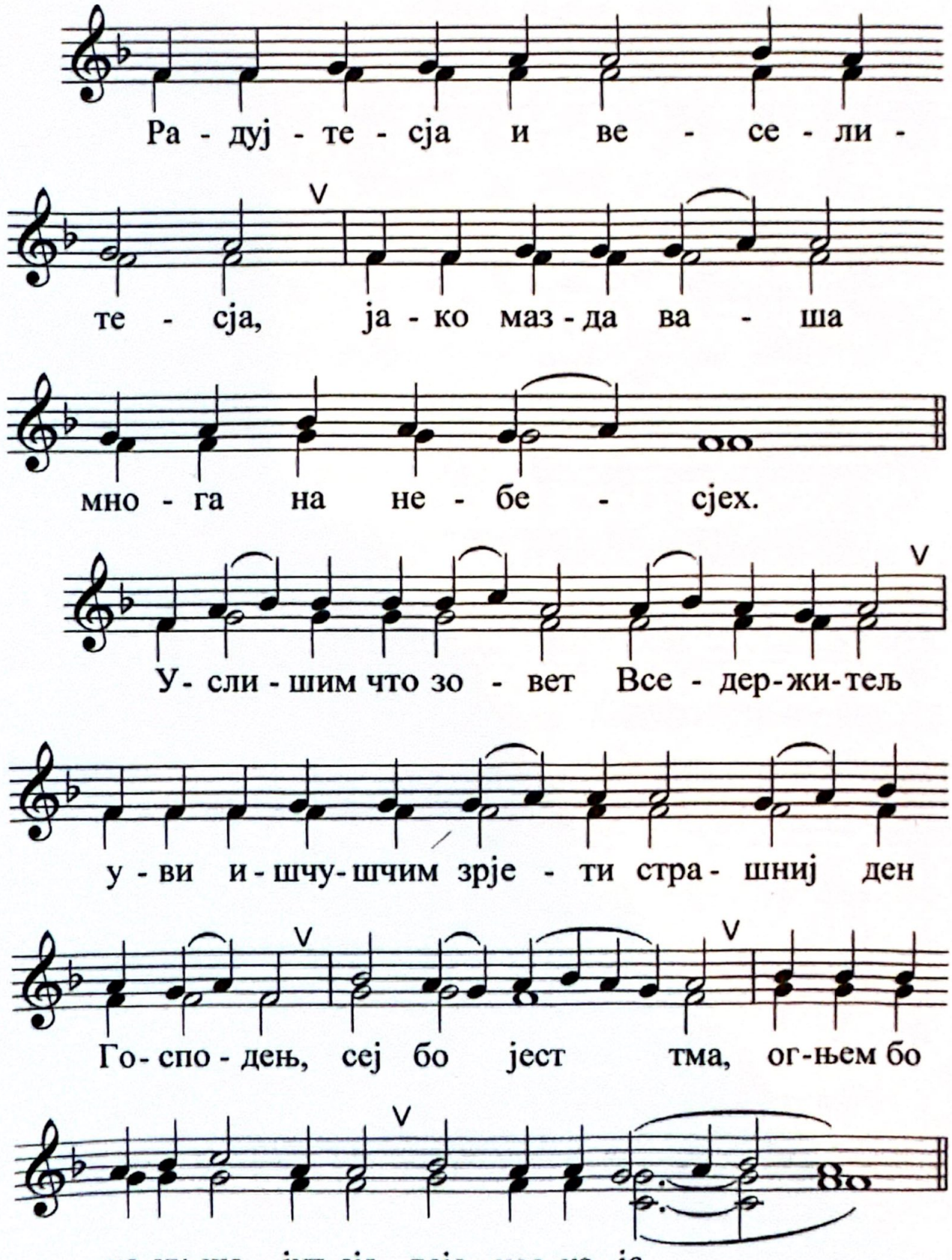

Слава: Беспочетном и рођењем и происхођењем, поклањам се родившем Оцу, славим Сина рођенога, певам сапросијавшег Оцу и Сину, Духа Светога.

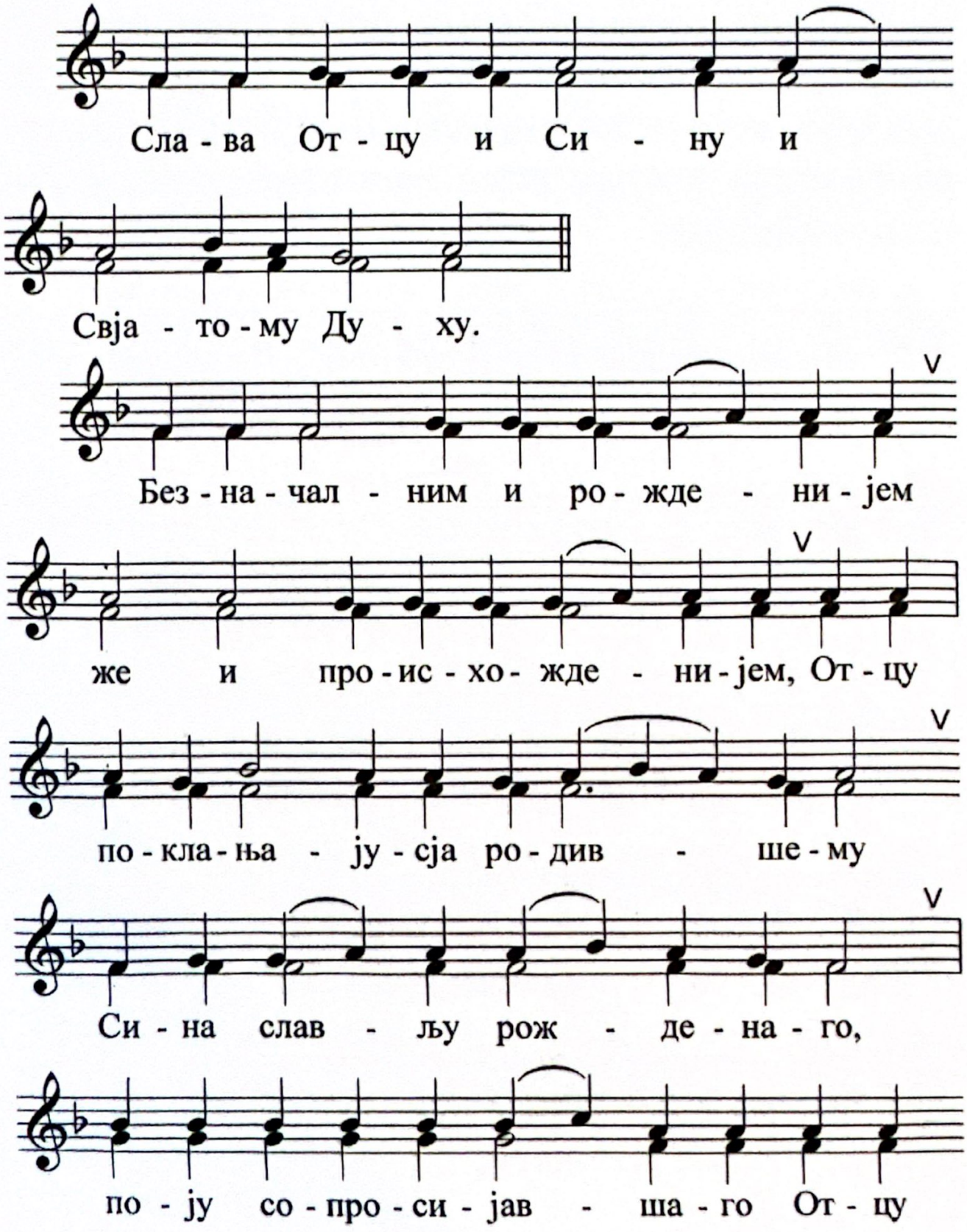

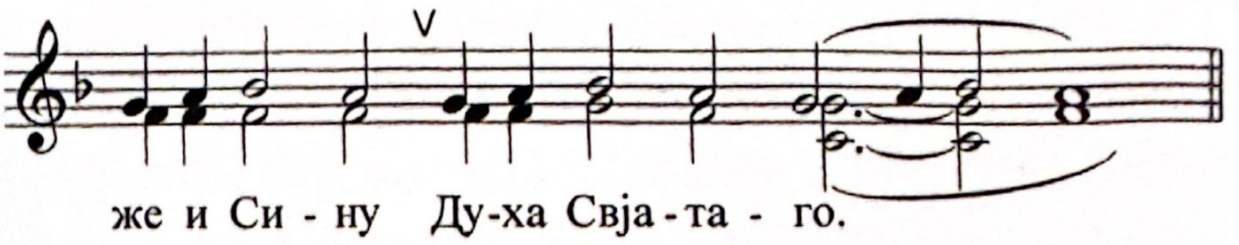

И сада: Како из твојих дојки точиш млеко, Дјево? Како храниш Хранитеља творевине. То зна Онај који је жедним људима источио из камена воду, потоке вода жедноме народу, као што је писано.

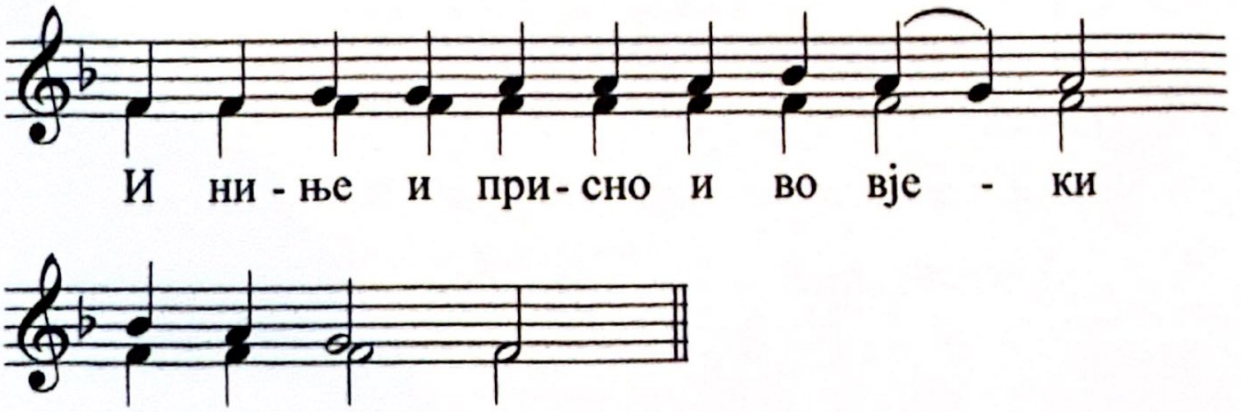

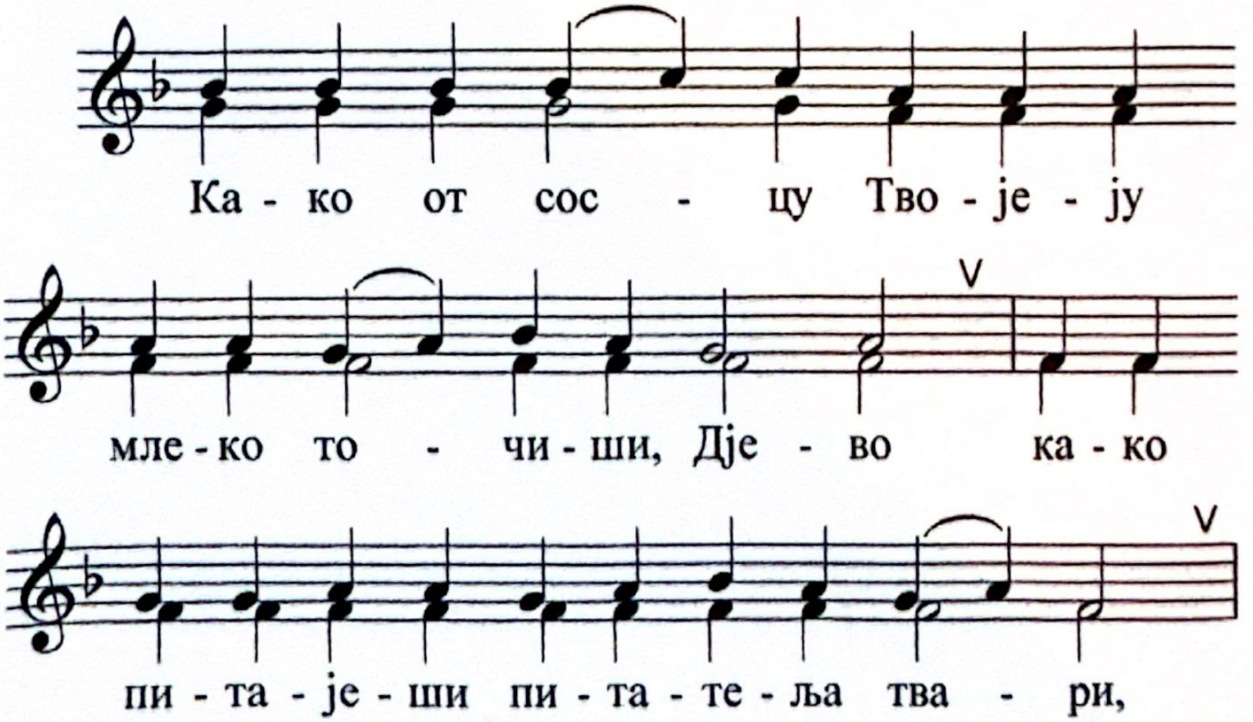

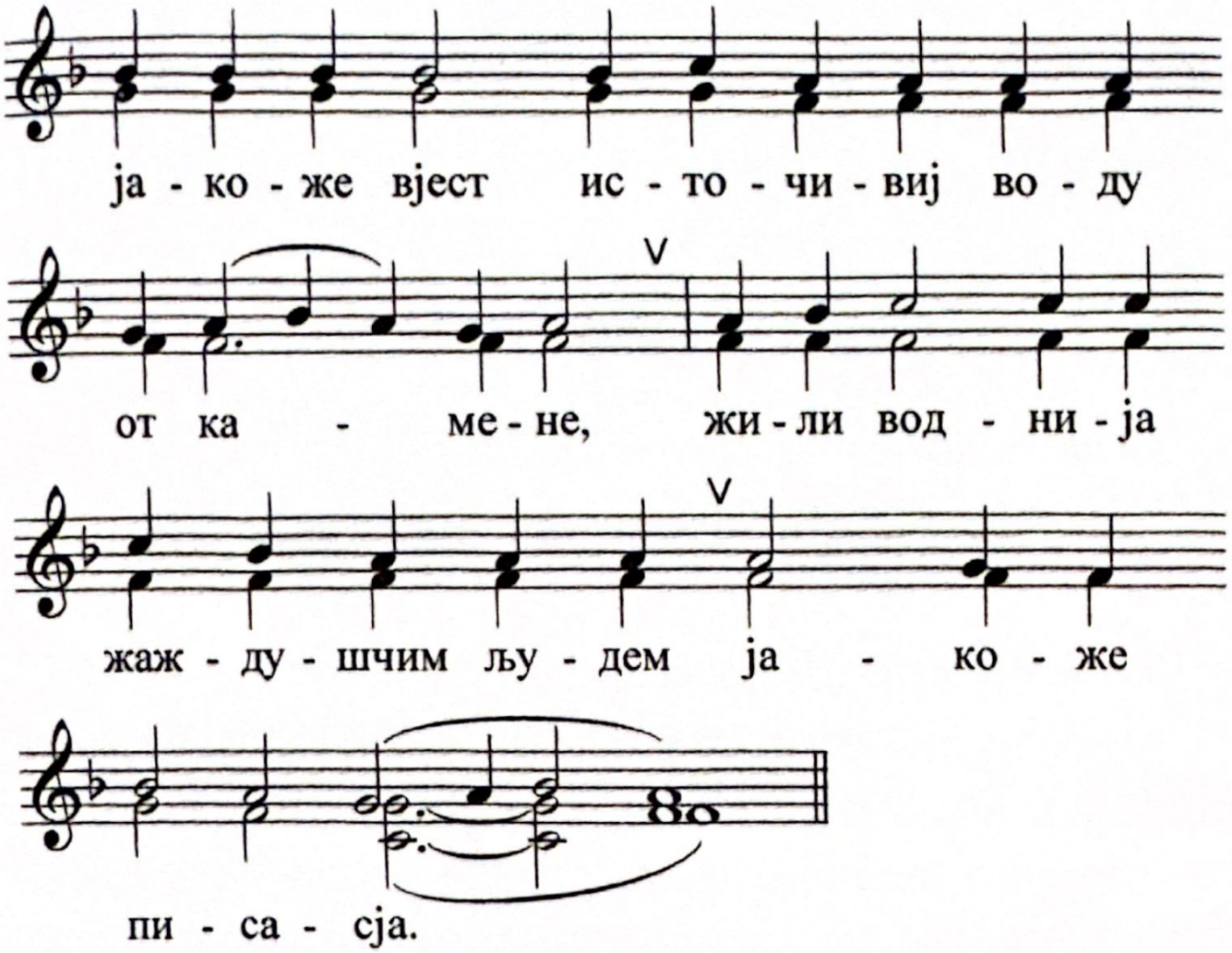

Ђакон: Пазимо!

Свештеник: Мир свима.

Прокимен, глас 6.

Блажен је пут којим данас идеш душо, јер ти је припремљено место покоја.

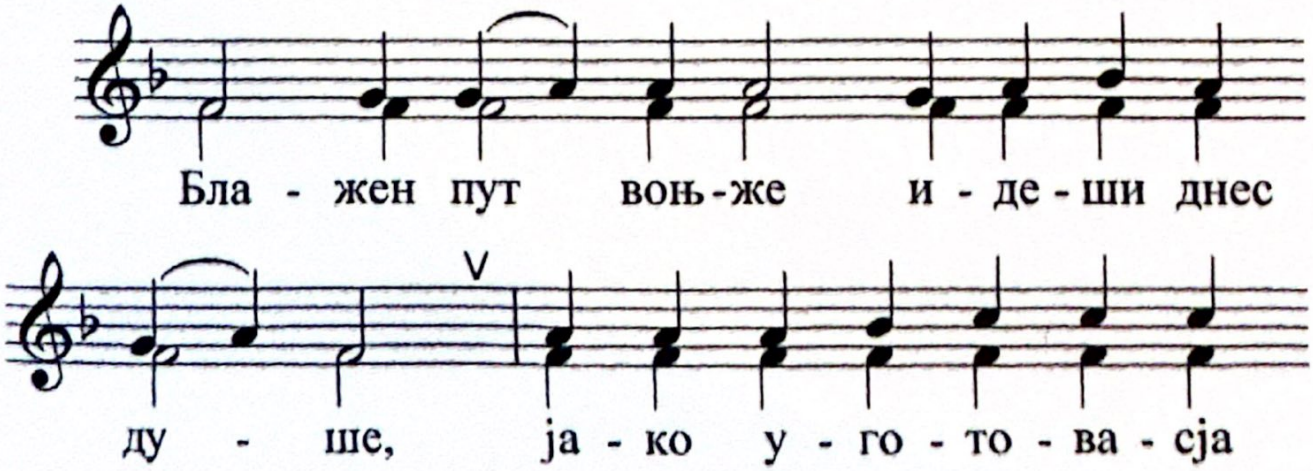

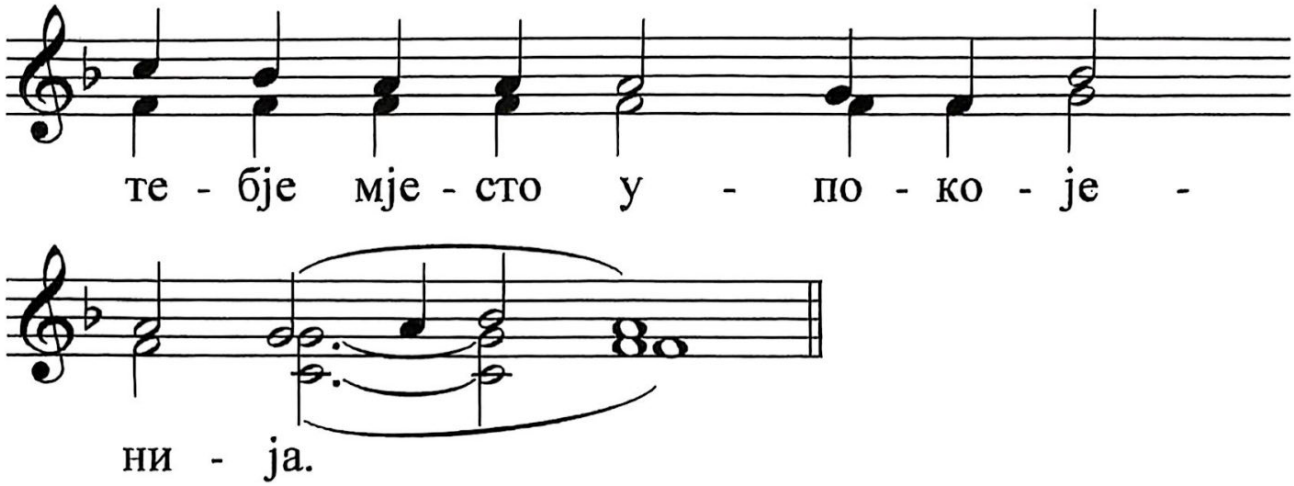

Стих: К Теби ћу, Господе, завапити, Боже мој.

Ђакон: Премудрост.

Читач: Читање из 1. Посланице Солуњанима Светога Апостола Павла (Зач. 270. 1 Сол. 4, 13-17).

Браћо, нећемо пак, да вам буде непознато шта је са онима који су уснули, да не бисте туговали као они који немају наде. Јер ако верујемо да Исус умре и васкрсе, тако ће Бог оне који су уснули у Исусу довести с Њим. Јер вам ово казујемо речју Господњом да ми који будемо живи о доласку Господњем, нећемо претећи оне који су уснули. Јер ће сам Господ са заповешћу, гласом арханђела и са трубом Божјом, сићи с неба, и прво ће мртви у Христу васкрснути. А потом ми живи ми који останемо бићемо заједно с њима узнесени на облацима у сретење Господу у ваздуху, и тако ћемо свагда с Господом бити.

Свештеник: Мир теби.

Читач: И духу твоме.

Алилуја, глас 6.

Стих: Блажен кога си изабрао и примио, Господе.

Свештеник: Премудрост, смерно стојмо, чујмо свето Еванђеље. Мир свима.

Народ: И духу твоме.

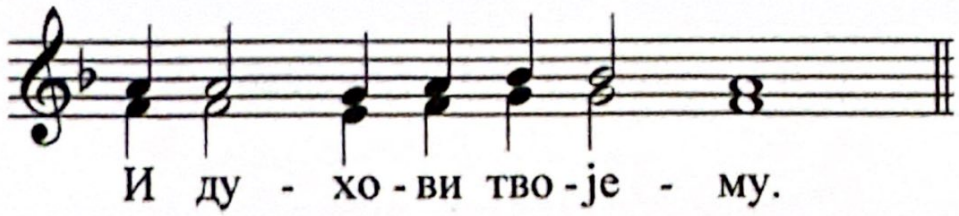

Свештеник: Читање светог Еванђеља од Јована (Зач. 16. Јн. 5, 24-30).

Народ: Слава Теби, Господе, слава Теби.

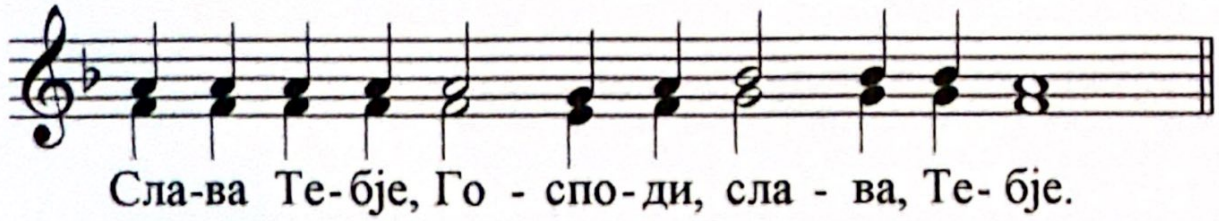

Свештеник: Рече Господ присутним Јеврејима: Заиста, заиста вам кажем: Ко моју реч слуша и верује Ономе који ме је послао, има живот вечни, и не долази на суд, него је прешао из смрти у живот. Заиста, заиста вам кажем: да долази час, и већ је настао, када ће мртви чути глас Сина Божијега, и чувши га оживеће. Јер као што Отац има живот у себи,

тако даде и Сину да има живот у себи; И даде му власт да суди, јер је Син Човечији. Не чудите се томе, јер долази час у који ће сви који су у гробовима чути глас Сина Божјега. И изићи ће они који су чинили добро у васкрсење живота, а који су чинили зло у васкрсење суда. Ја не могу ништа чинити сам од себе; Како чујем онако судим, и суд је мој праведан; јер не тражим вољу своју но вољу Оца који ме је послао.

Народ: Слава Теби, Господе, слава Теби.

Ђакон: Заупокојену јектенију: Помилуј нас, Боже...

По јектенији, најстарији свештеник, или архијерej ако служи, прилази близу покојника и говори молитву: Боже духова... Уз њега то чине и остали свештеници. Треба знати, да кад год ђакон говори јектенију, свештеник на кога је ред, док ђакон говори јектенију, чита тајно у себи молитву: Боже духова..., а гласно изговара: Јер си Ти васкрсење и живот...

После возгласа настаје целивање.

И певамо ове стихире. Глас 2. Подобан.

Прићите, браћо, последњи целив дајмо покојнику (или: покојници), благодарећи Бога; јер он напусти своје сроднике и ка гробу хита; не брине се више о таштим стварима, и о многонапаћеном телу. Где су сада сродници и

пријатељи? Ево, растајемо се: помолимо се Господу да га упокоји.

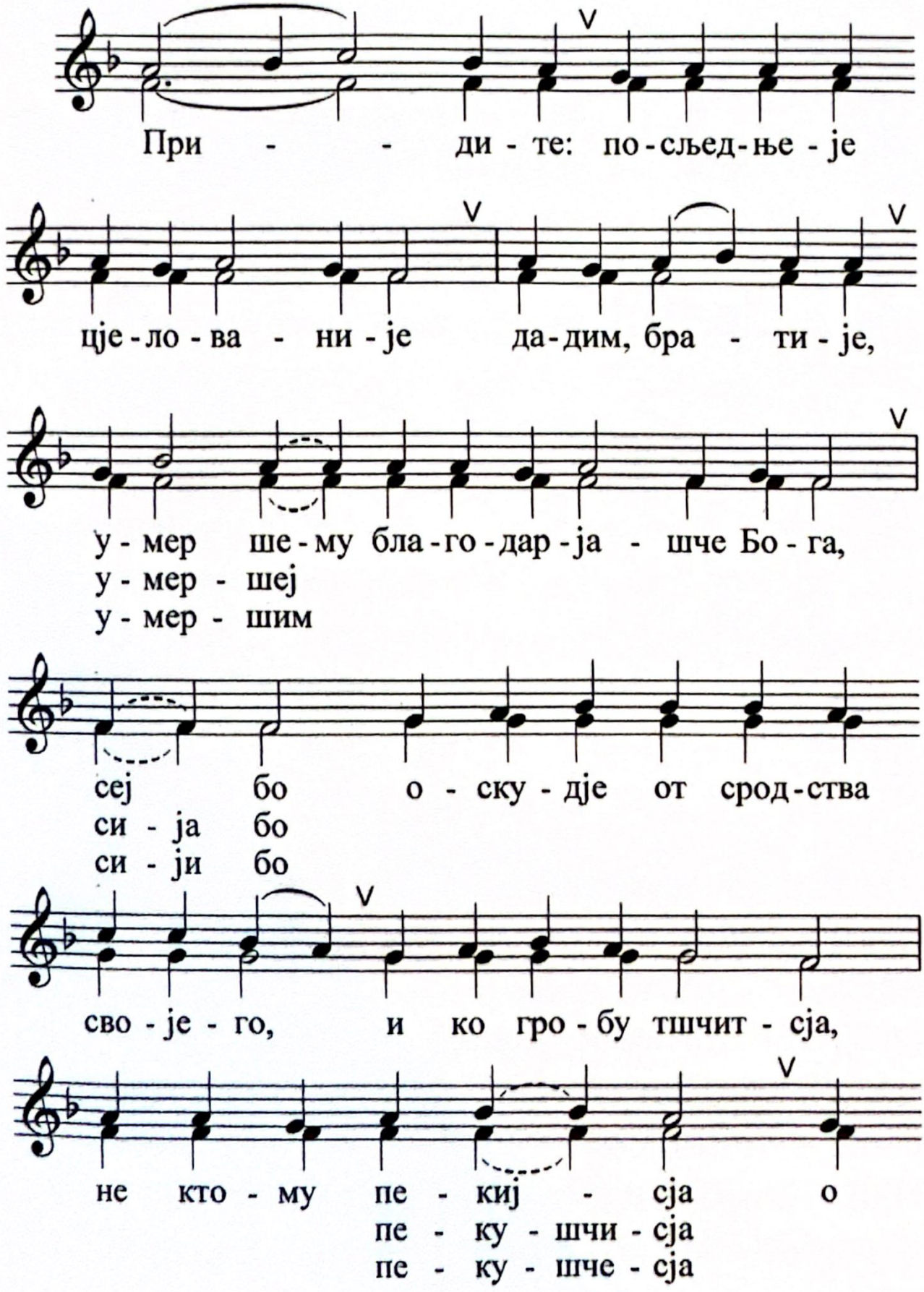

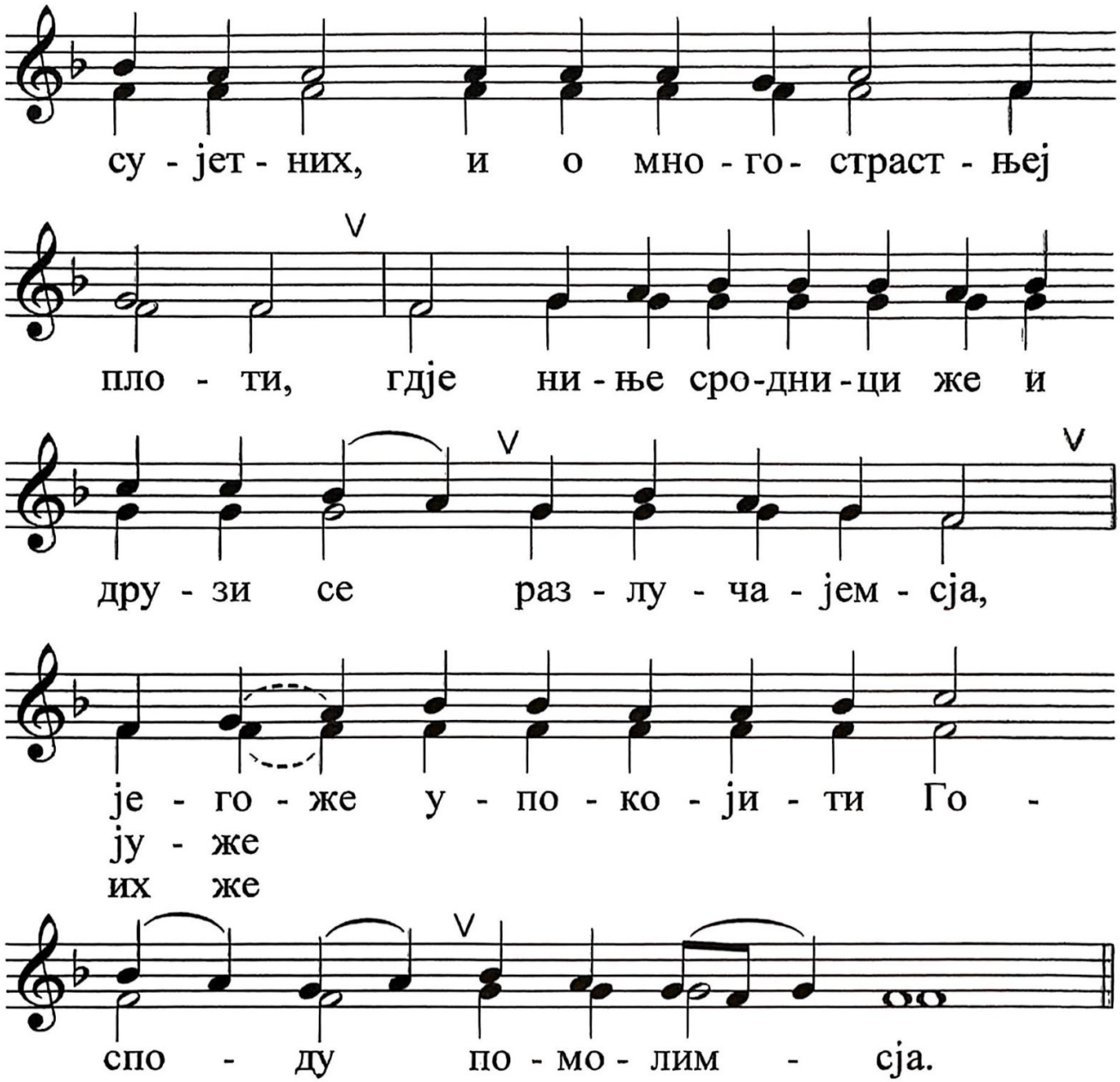

Какав растанак, о браћо? какав плач? какво ридање у овоме часу? Прићите, целивајте овога што је до мало пре био с нама, јер се гробу предаје, каменом покрива, у таму улази, с мртвима се сахрањује, и од свих сродника и пријатеља сада се растаје. Помолимо се Господу да га упокоји.

Сада се руши житејско злославље таштине.

Јер дух напусти обиталиште, блато поцрне, сасуд се разби, безгласан, неосетљив, мртав, непокретан. Помолимо се Господу да вечни покој подари овоме кога сада испраћамо гробу.

Шта је наш живот? Уистини као цвет, и дим, и јутарња роса. Прићите дакле, загледајмо у гробове добро: Где је телесна лепота? Где младост? Где су очи, и облик телесни? Све је као трава свенуло, све је нестало. Ходите, зато, припаднимо Христу са сузама.

Велики је плач и ридање, велико уздисање и мука растанак душе, ад и погибао; привремени живот – пролазна сенка, варљив сан; труд живота земаљског – неблаговремено маштање. Побегнимо, стога, далеко од сваког земаљског греха, да бисмо наследили небо.

Гледајући пред собом мртваца, замислимо сви свој смртни час: јер овај одлази са земље као дим, прецвета као цвет, покошен као трава, покровом увијен, земљом покривен; којега остављајући невидљива, помолимо се Христу да му дарује вечни покој.

Прићите, потомци Адамови, погледајмо на земљи распростртог како напушта сву красоту лика нашег, расточеног у гробу гнојем, црвима, прогутаног тамом, покривеног зем-

љом; којега остављајући невидљива, помолимо се Христу да му дарује вечни покој.

Када страшни анђели силом отржу душу од тела, она заборавља све сроднике и познанике, и брине се како ће предстати суду за све таште и бедне телесне ствари. Ходите, стога, преклињући Судију, помолимо се сви да јој Господ прости оно што је учинила.

Ходите, браћо, погледајмо у гробу пепео и прах из кога смо саздани; куда сада идемо? а шта бесмо? ко је убог, или богат? или ко је господар? ко ли слободњак? и зáр нису сви пепео? Лепота лица иструле, и сав цвет младости засуши смрт.

Све сласти и славе овога живота заиста су таштина и трулеж! Јер сви ишчезавамо, сви умиремо: и цареви и кнежеви, судије и насилници, богати и сиромаси, и сва природа људска; јер се сада суновраћују у гробове они што беху у животу. Помолимо се да их Господ упокоји.

Сада се показују непокретни сви органи тела који до малопре беху покретни; сви су укочени, мртви, неосетљиви: очи ишчилеше, ноге се свезаше, руке замреше, и слух с њима, језик умуче, гробу се предају. Ваистину је таштина све људско.

Спасавај оне што се на Тебе надају, Мајко незалазног Сунца, Богородице. Молимо Ти се, молитвама својим умоли преблагога Бога да упокоји сада престављеног где се духови праведних одмарају; покажи га, Свебеспрекорна, као наследника божанских добара у дворима праведних, у вечни спомен.

Слава; глас 6.

Гледајући ме где лежим безгласан и бездахан, плачите нада мном, браћо и пријатељи, сродници и познаници, јер јуче разговарах с вама, и изненада наиђе на мене страшни час смрти. Но прићите сви што ме волите, и целивајте ме последњим целивом, јер нећу више с вама ходити, ни разговарати: одлазим Судији у кога нема пристрасности: пред Њим заједно стоје слуга и господар, цар и војник, богаташ и просјак, сви су једнаки; јер ће се сваки од својих дела или прославити или постидети. Но молим све и преклињем, молите се непрестано Христу Богу за мене, да по гресима мојим не будем одведен у место мучења, него да ме настани где је светлост живота.

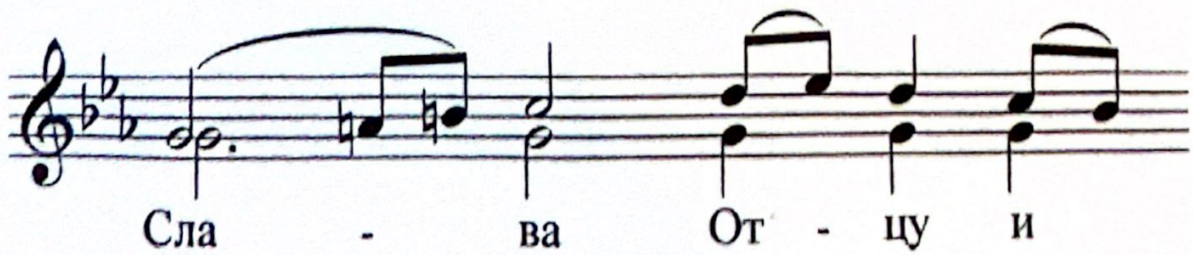

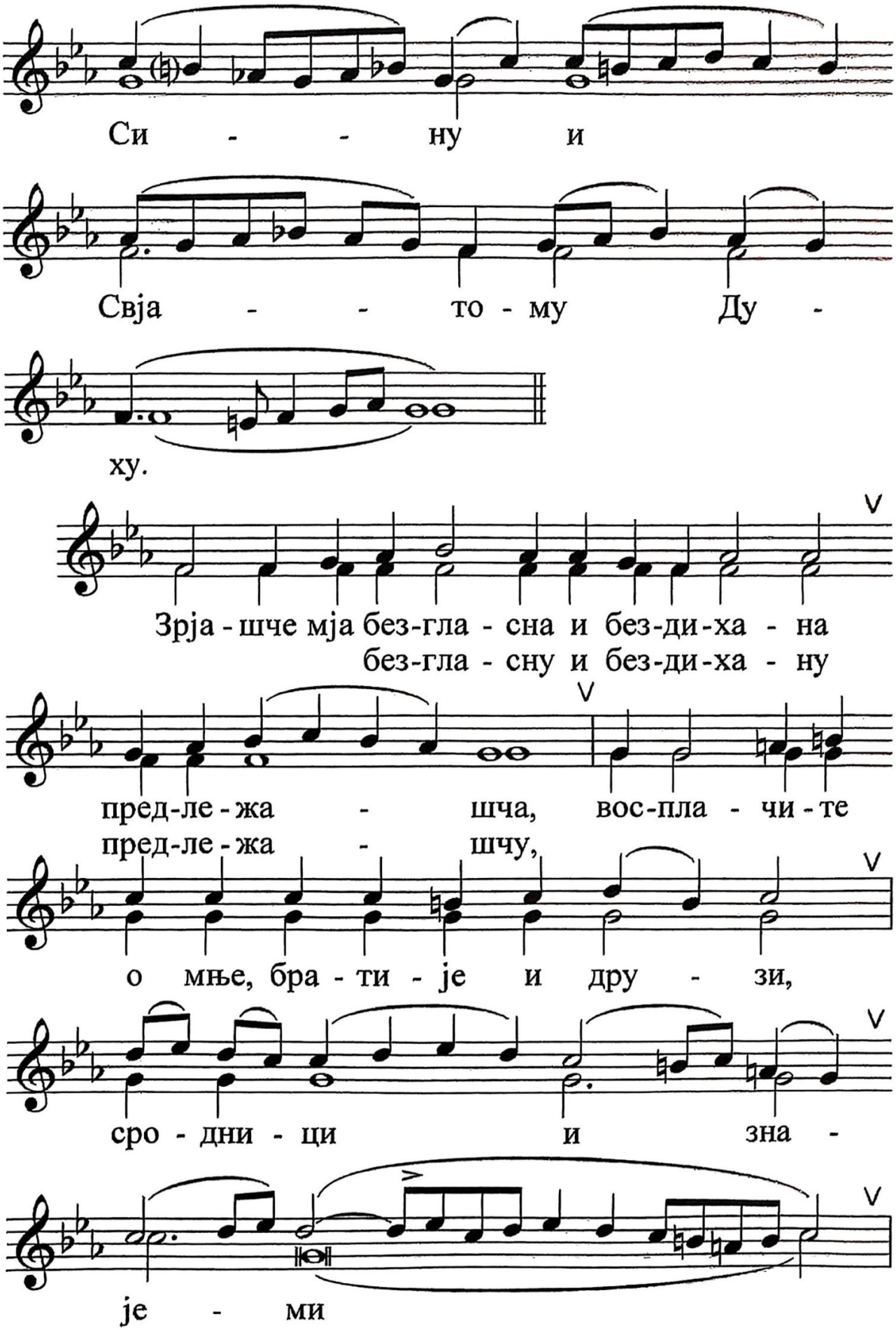
Си - - ну и
Свја - - то - му Ду -
ху.
Зрја - шче мја без-гла - сна и без-ди-ха - на
без-гла - сну и без-ди-ха - ну
пред-ле - жа - шча, вос-пла - чи - те
пред-ле - жа - шчу,
о мње, бра - ти - је и дру - зи,
сро - дни - ци и зна -
је - ми

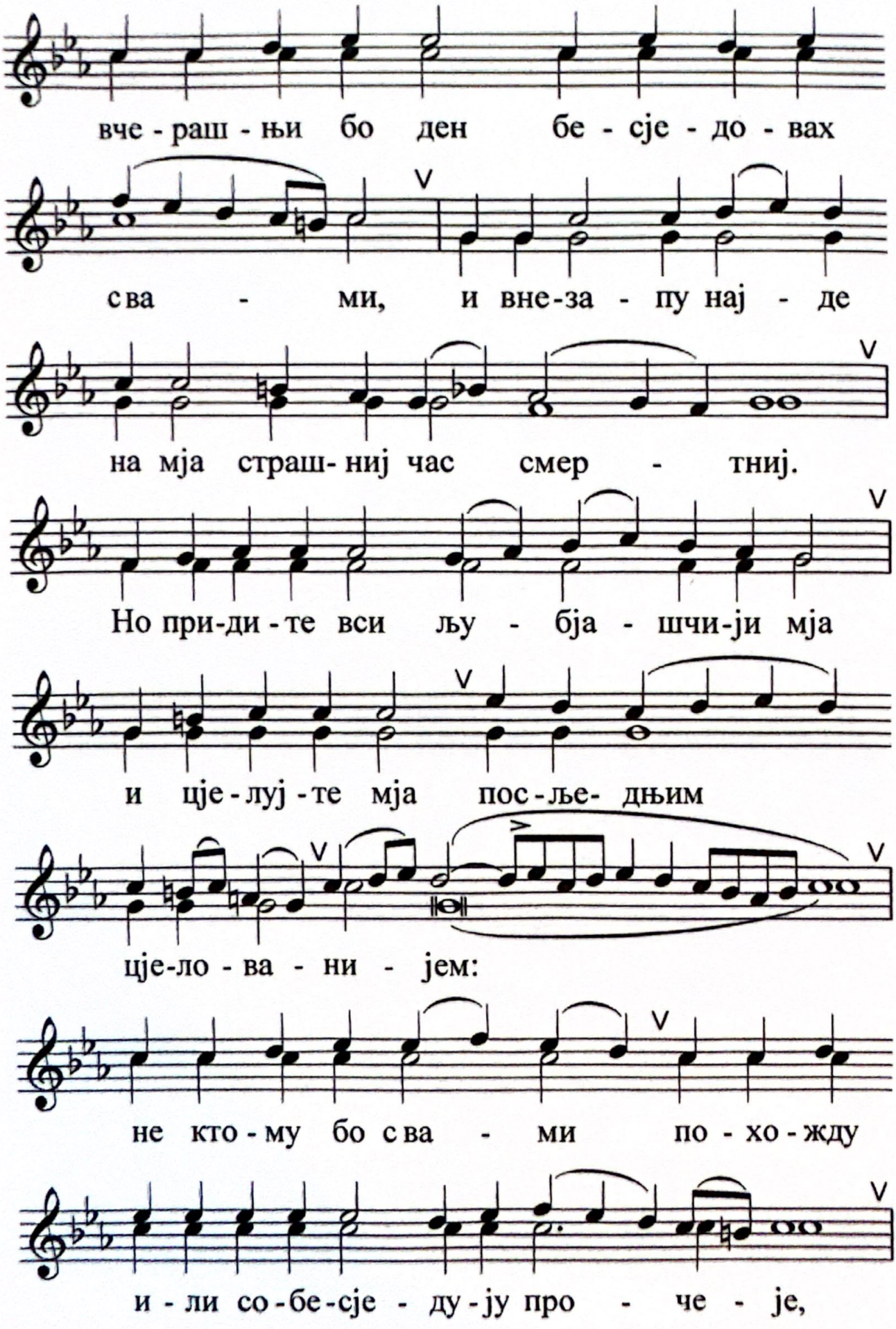
вче - раш - њи бо ден бе - сје - до - вах
сва - ми, и вне-за - пу нај - де
на мја страш- ниј час смер - тниј.
Но при-ди - те вси љу - бја - шчи-ји мја
и цје - луј - те мја пос - ље- дњим
цје-ло - ва - ни - јем:
не кто - му бо сва - ми по - хо - жду
и - ли со - бе - сје - ду - ју про - че - је,

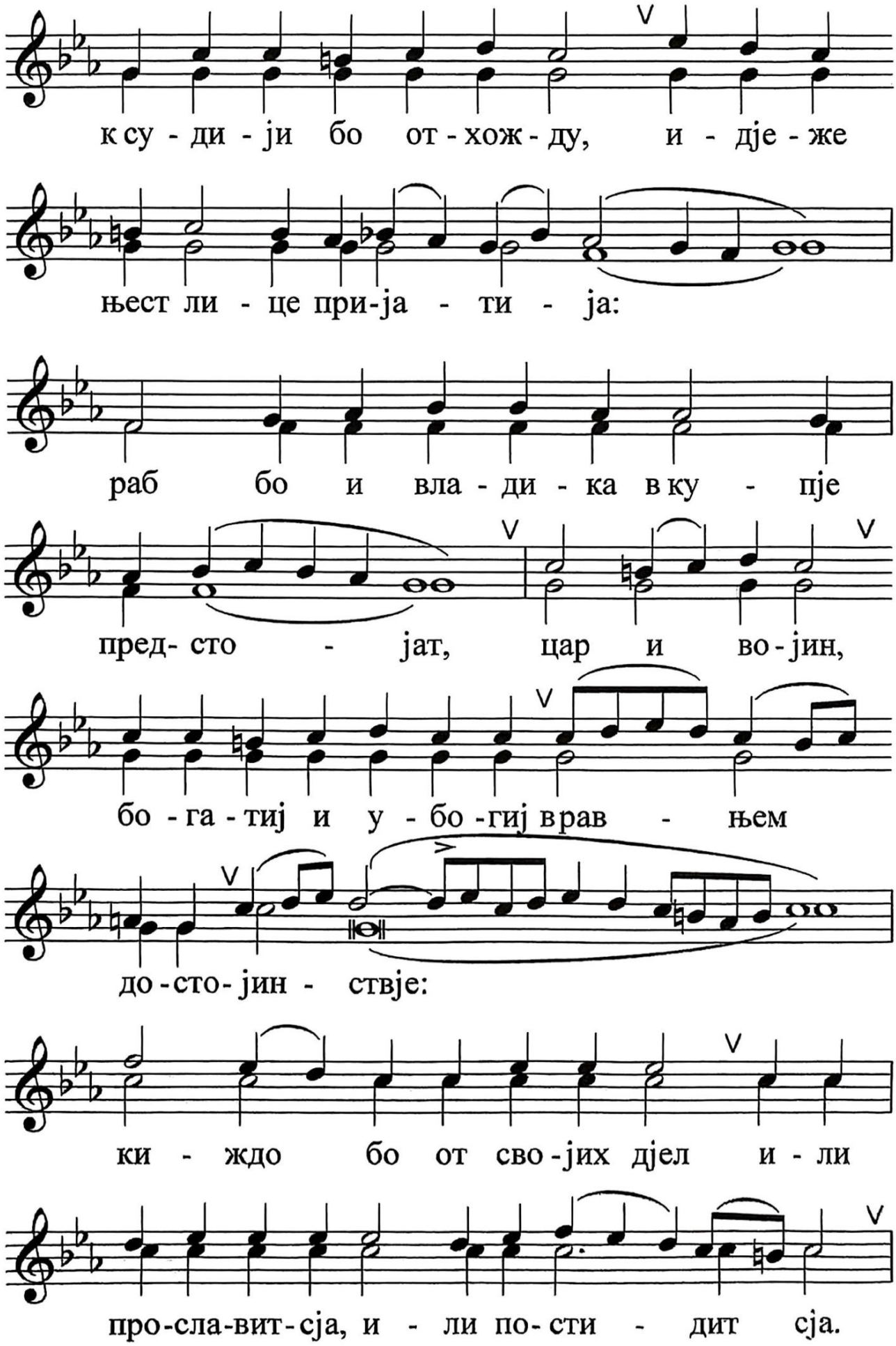
к су - ди - ји бо от - хож - ду, и - дје - же
њест ли - це при-ја - ти - ја:
раб бо и вла - ди - ка в ку - пје
пред- сто - јат, цар и во - јин,
бо - га - тиј и у - бо - гиј врав - њем
до - сто - јин - ствје:
ки - ждо бо от сво - јих дјел и - ли
про-сла-вит-ся, и - ли по- сти - дит ся.

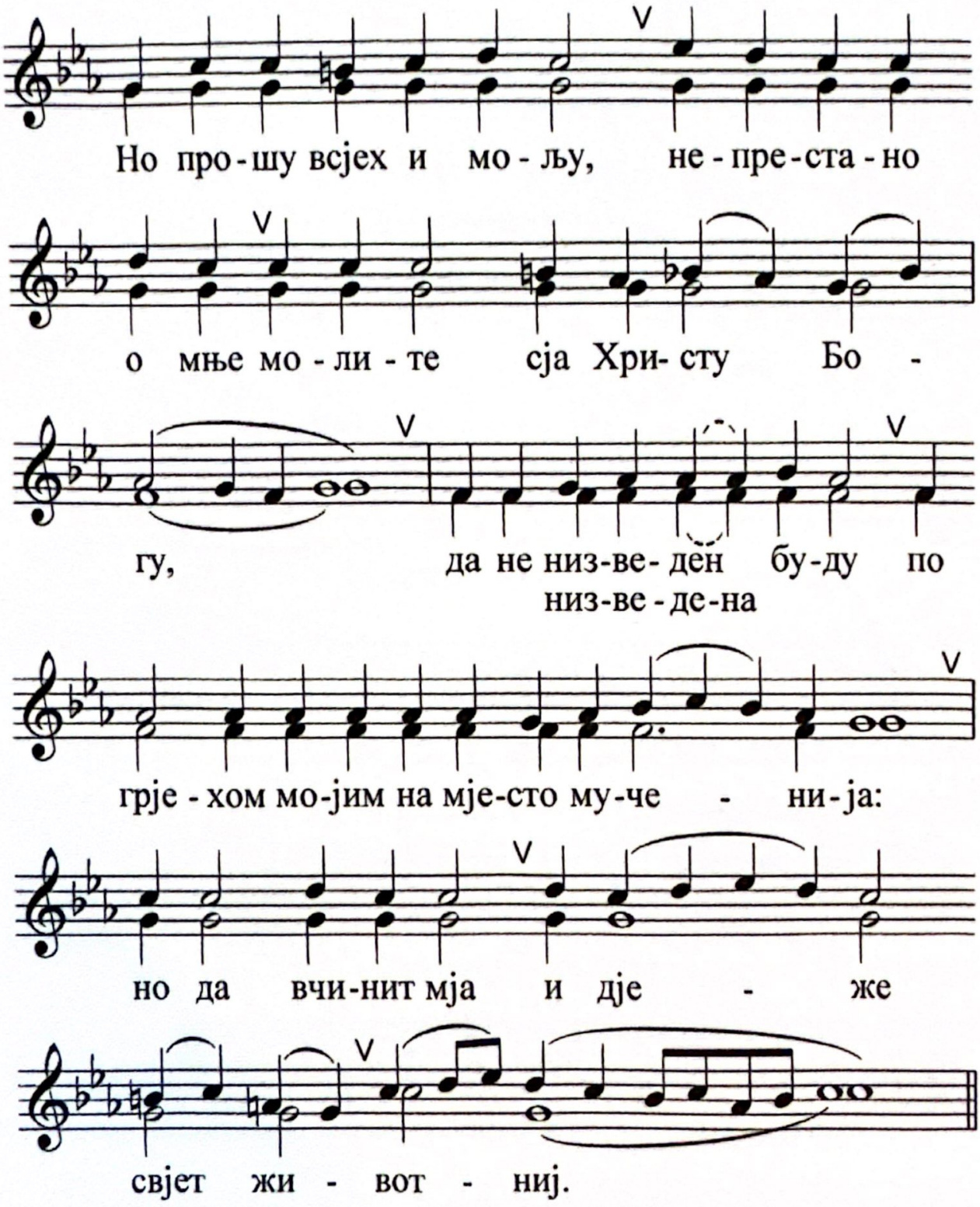

И сада; Богородичан, глас исти:

Упокој, Христе, уснулога слугу твога, молитвама Мајке Твоје, и Претече твога, Апостола, Пророка, Јерараха, Преподобних и Праведних, и свих Светих.

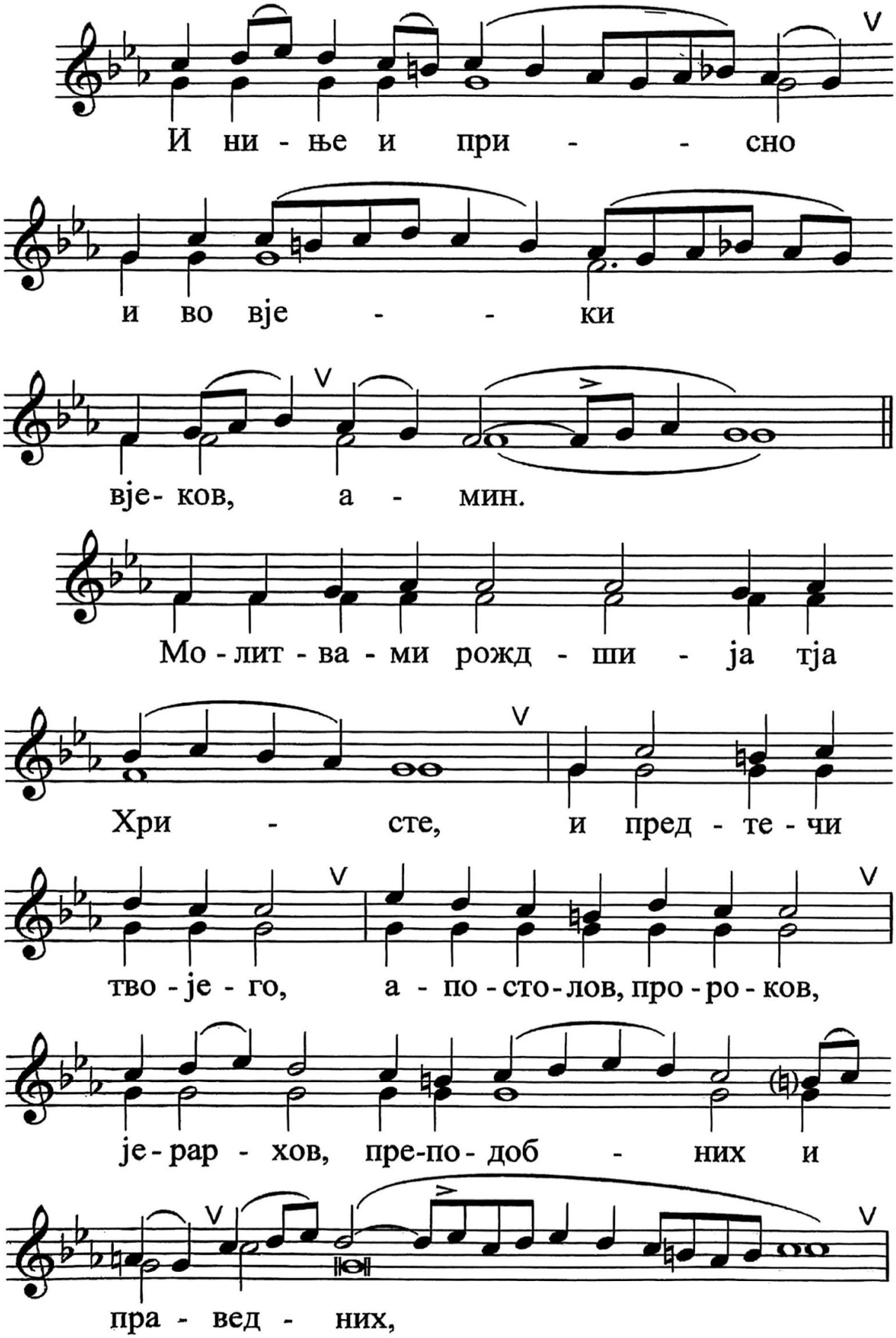
И ни - ње и при - - сно
и во вје - - ки
вје- ков, а - мин.
Мо - лит - ва - ми рожд - ши - ја тја
Хри - сте, и пред - те - чи
тво - је - го, а - по - сто - лов, про - ро - ков,
је - рар - хов, пре-по - доб - них и
пра - вед - них,

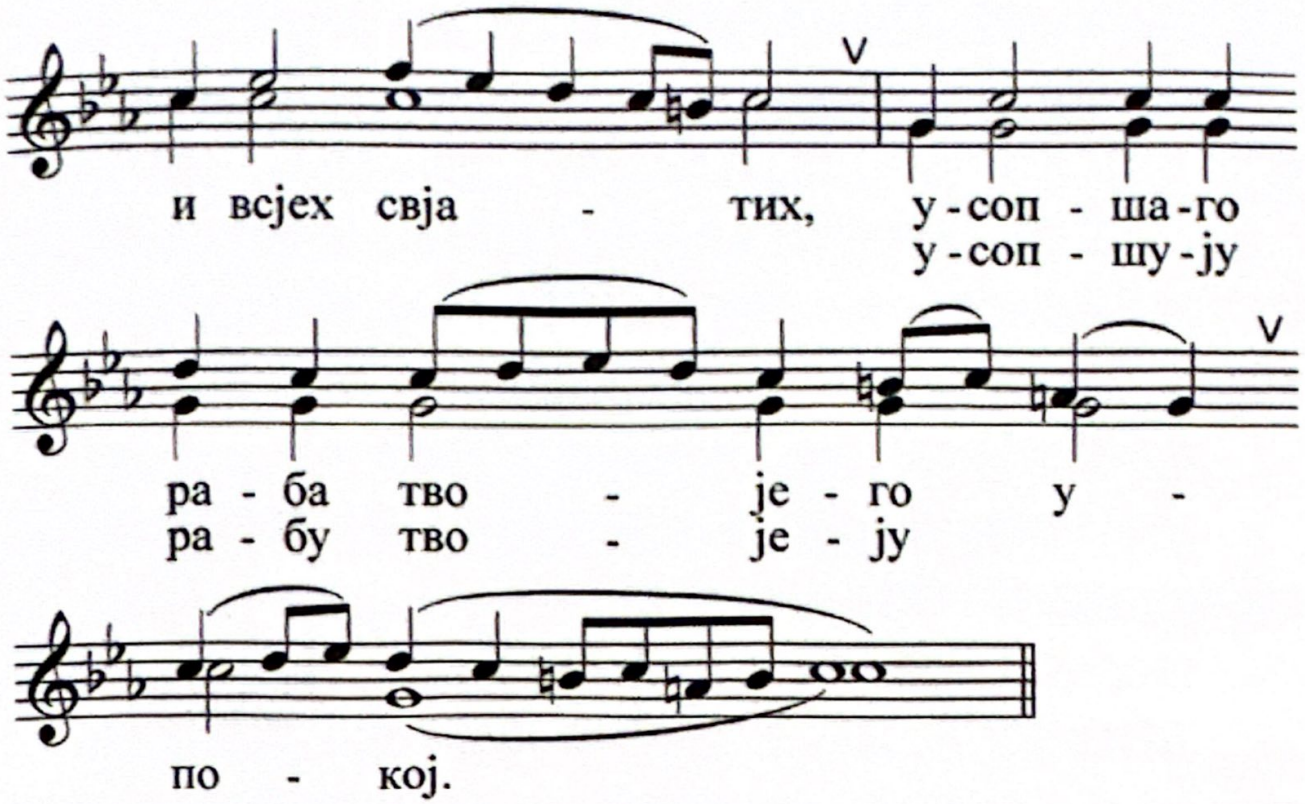

Трисвето: Пресвета Тројице; Оче наш;

Затим: Са дусима преминулих праведника упокој, Спасе, душу слуге (или слушкиње твоје), чувајући је у блаженом животу који је у Тебе, Човекољупче!

У почивалиштву твоме, Господе, где почивају сви твоји Светитељи, упокој и душу слуге твога (или слушкиње твоје), јер си Ти једини човекољубац.

Слава: Ти си Бог који је сишао у ад, и ослободио окова сужње, сам и душу слуге твог (или слушкиње твоје) упокој, Спаситељу.

И сада: Једина чиста и непорочна Дјево, која си Бога безсемено родила, моли да се спасе душа слуге твога (или слушкиње твоје).

Ђакон: Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо Ти се услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за упокојење душе уснулог слуге Божјег (или: слушкиње Божје), (име), и да му се опрости сваки грех вољни и невољни.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Да Господ Бог настани душу његову где праведници блаженствују.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Милост Божју, царство небеско, и опроштај грехова његових, молимо од Христа, бесмртног Цара и Бога нашега.

Народ: Подај, Господе.

Свештеник:

Боже духова и свакога тела, који си смрт сатро и ђавола победио, и живот свету твоме даровао; Ти сам, Господе, упокој душу уснулог слуге твога (или: слушкиње твоје), (име), у месту светлом, у месту цветном, у месту одмора, одакле одбеже бол, туга и уздисање. Сваки грех што је учинио речју, или делом, или мишљу Ти му као благ и човекољубив Бог опрости, јер нема човека да живи а да не греши. Ти си једини без греха; правда је твоја правда вечна, и реч је твоја истина.

Јер си Ти васкрсење, и живот, и покој

уснулог слуге твога, (име), Христе Боже наш, и Теби славу узносимо, са беспочетним Твојим Оцем, и свесветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Премудрост.

Народ: Часнију од Херувима и неупоредиво славнију од Серафима, Тебе што Бога-Реч непорочно роди, ваистину Богородицу ми Те величамо.

Свештеник: Слава Теби, Христе Боже, надо наша, слава Теби.

Народ: Слава Оцу и Сину и Светомењ Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин. Господе помилуј, Господе помилуј, Господе помилуј. Оче благослови.

И свештеник даје отпуст:

Васкрсли из мртвих, Христос истинити Бог наш, молитвама пречисте своје Матере, светих славних и свехвалних Апостола, преподобних и богоносних Отаца наших, и свих Светих, нека душу слуге свог (или: слушкиње своје) (име) који се од нас преставио, у насељима Праведних настани, у наручју Авраама упокоји, и са Праведнима уврсти, а нас помилује и спасе, као добар и човекољубив.

Народ: Амин.

Архијерej, или најстарији свештеник, говори:

Вечан ти спомен, достојни (или: достојна) блаженства и вечног спомена, брате наш (или: сестро наша) (трипут)

Сви певају: Вечни спомен (трипут)

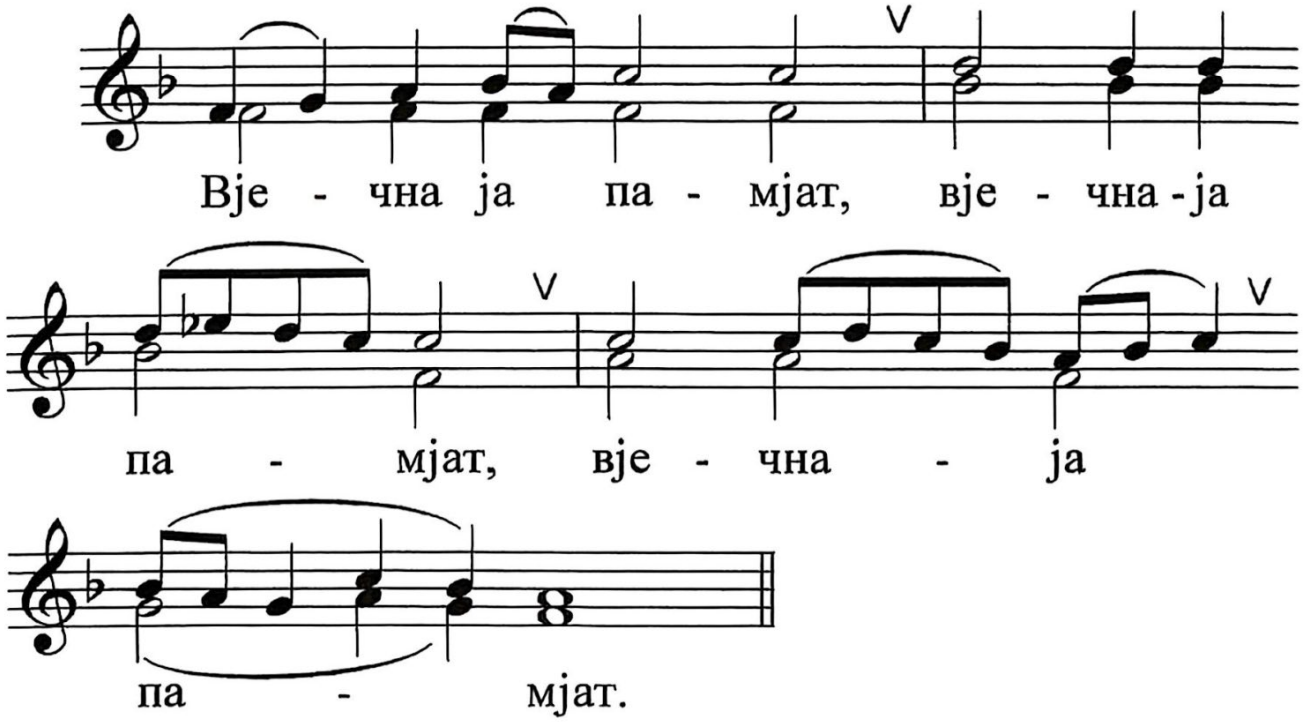

А архијерej, ако је присутан, или свештеник, чита гласно опроштајну молитву:

Господ Исус Христос, Бог наш, који је својим светим Ученицима и Апостолима дао божанске заповести да везују и опраштају грехе палима, и од којих и ми примисмо власт да то исто чинимо: Он нека ти, чедо духовно, опрости све што си вољно или невољно учинио (или: учи́нила) у овом животу, сада и увек и у векове векова. Амин.

И тако узевши тело одлазимо гробу, напред иду

свештеници певајући: Свети Боже... а за њима народ.

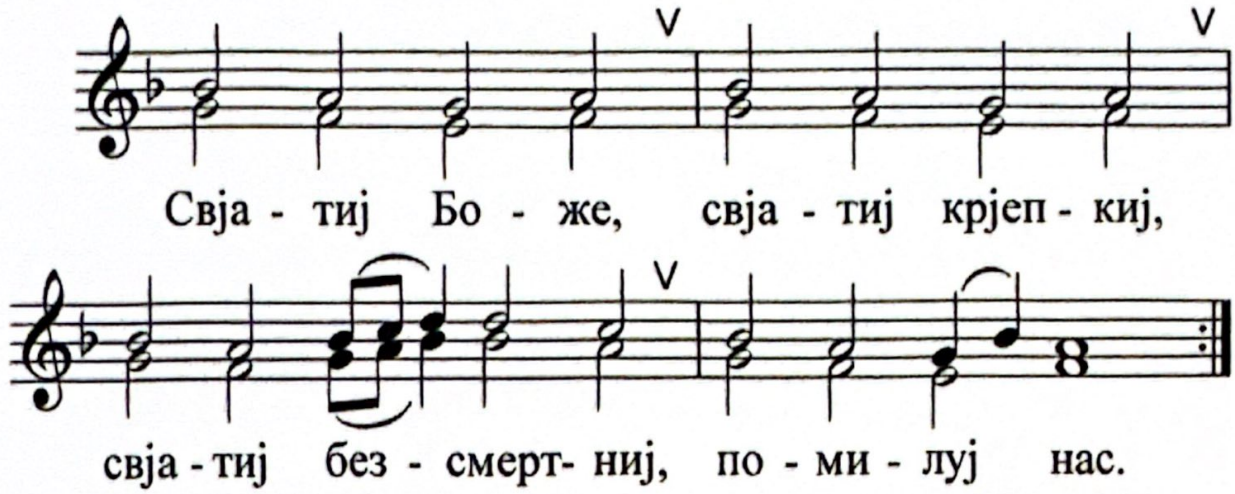

Онда: Пресвета Тројице; Оче наш... Са душима преминулих... и на крају отпуст, и : Вечни спомен.

И спуштају тело у гроб. Архијерej, или свештеник, узевши лопатом земљу, крстолико је баца на тело, говорећи:

Господња је земља, и што је на њој; васељена, и сви што живе у њој.

И затим прелива јелејем из кандила тело, или сипа пепео из кадионице.

И тако се гроб затвара док се пева: Христос васкрсе из мртвих...

ПАРАСТОС

Алилуја, алилуја, алилуја (трипут) глас 8.

Стих 1: Блажени су које си изабрао и примио, Господе.

Стих 2: Успомена је њихова из нараштаја у нараштај.

Стих 3: Душе ће њихове почивати у добру.

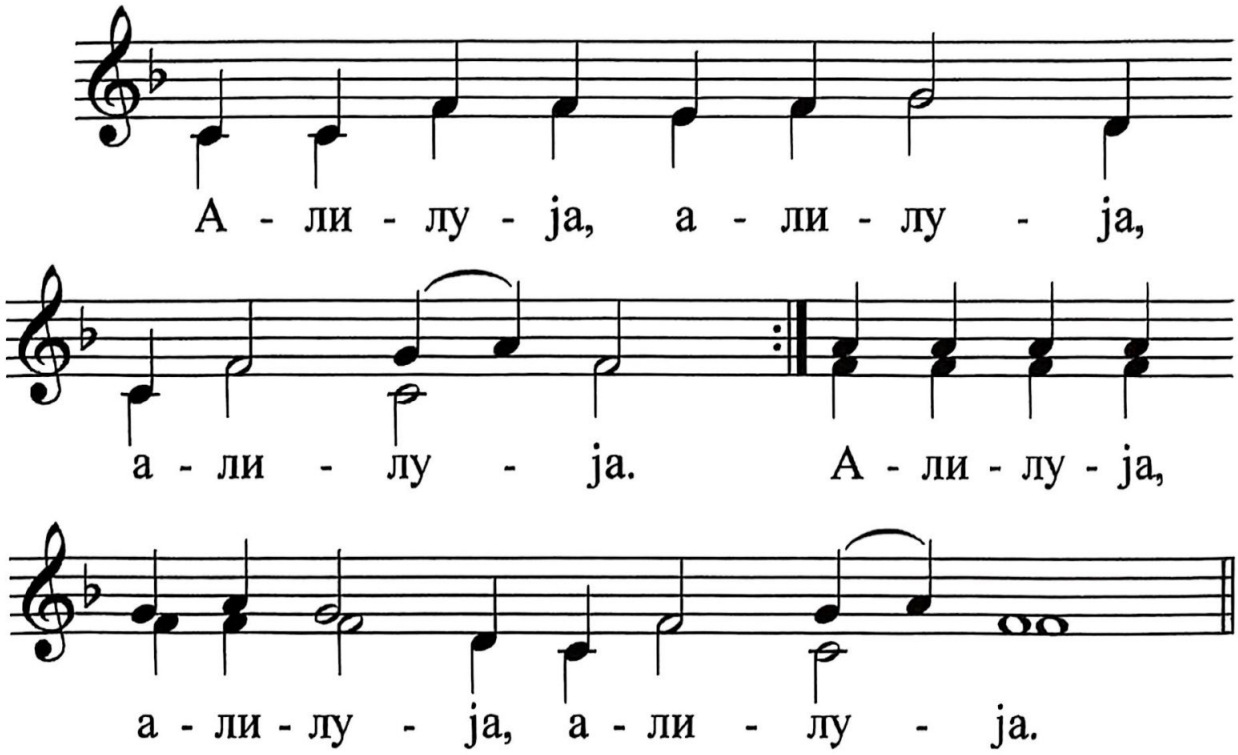

Онда тропар, глас 8.

Једини Творче који дубоком мудрошћу све човекољубиво уређујеш, и свима дајеш оно што је корисно, упокој, Господе, душу слугу твојих (или: душу слуге твога, или: слушкиње твоје), јер у Тебе наду положише (положи), Творца и Саздатеља и Бога нашега.

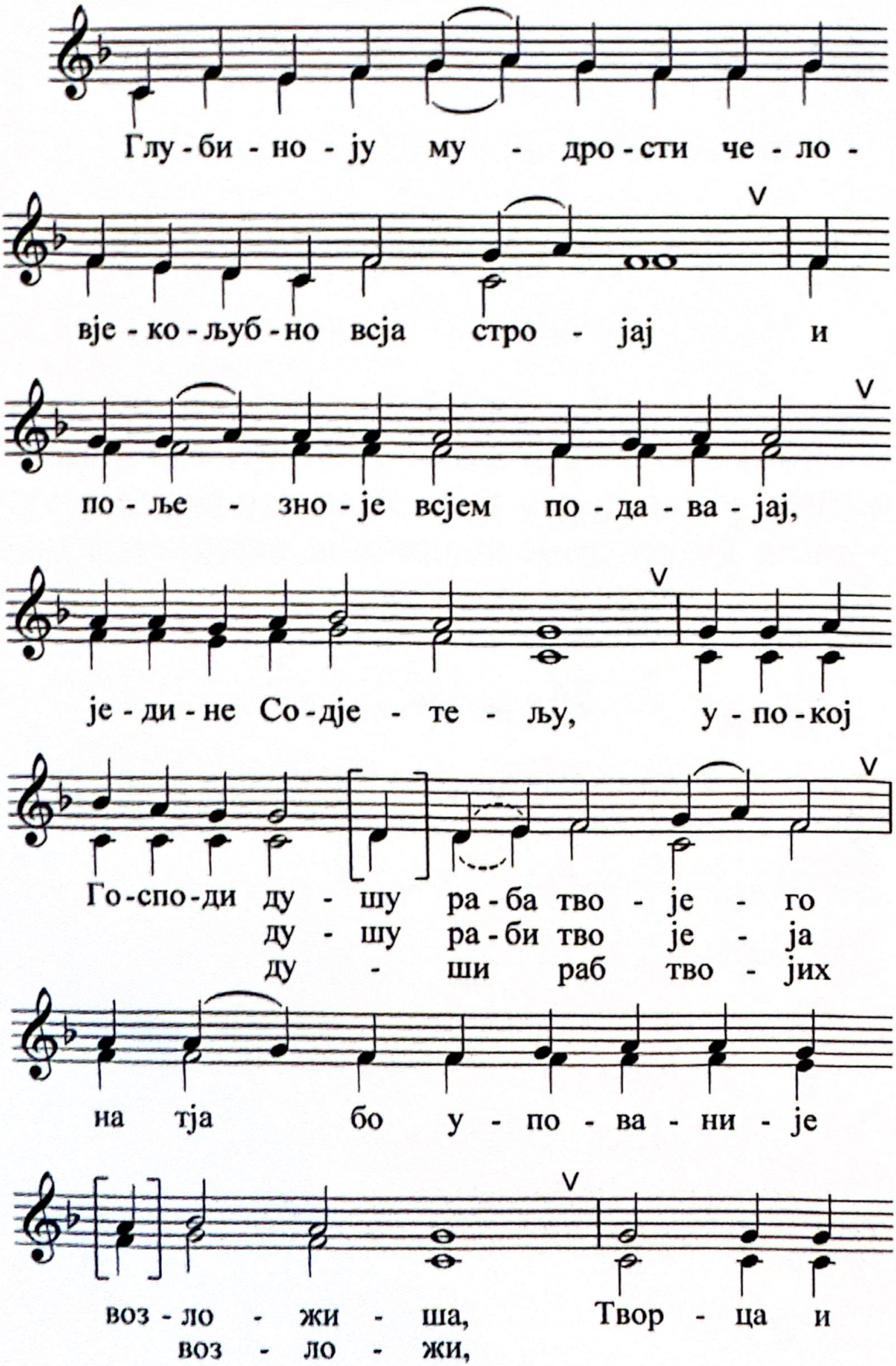
Глу - би - но - ју му - дро - сти че - ло -
вје - ко - љуб - но всја стро - јај и
по - ље - зно - је всјем по - да - ва - јај,
је - ди - не Со - дје - те - љу, у - по - кој
Го - спо - ди ду - шу ра - ба тво - је - го
ду - шу ра - би тво је - ја
ду - ши раб тво - јих
на тја бо у - по - ва - ни - је
воз - ло - жи - ша, Твор - ца и
воз - ло - жи,

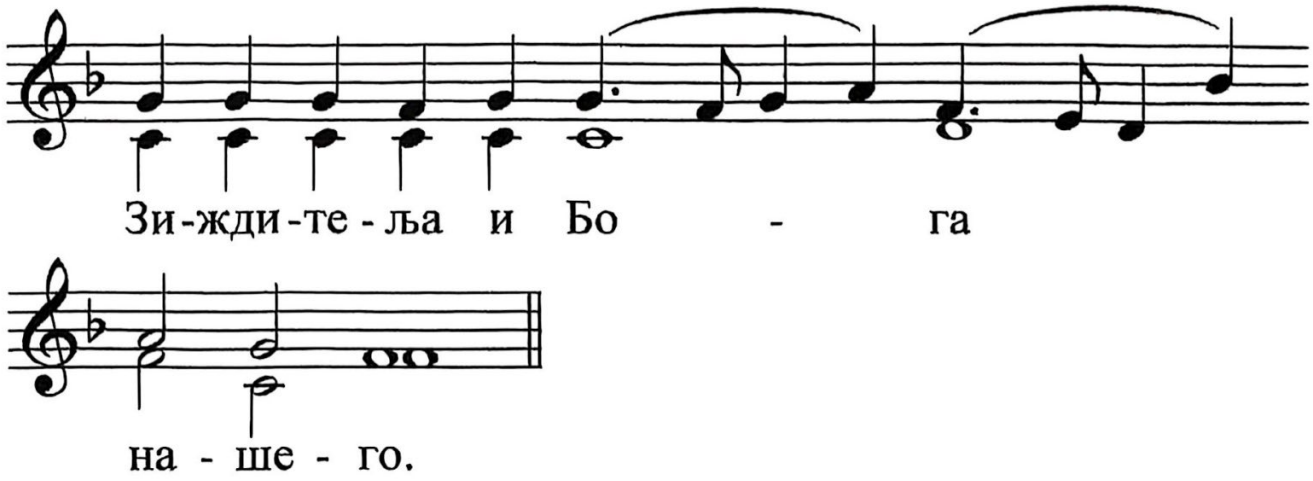

Слава; и сада; Богородичан:

Тебе имамо и као тврђаву, и као пристаниште, и као драгу молитвеницу Богу кога си родила, Богородице невенчана, верних спасење.

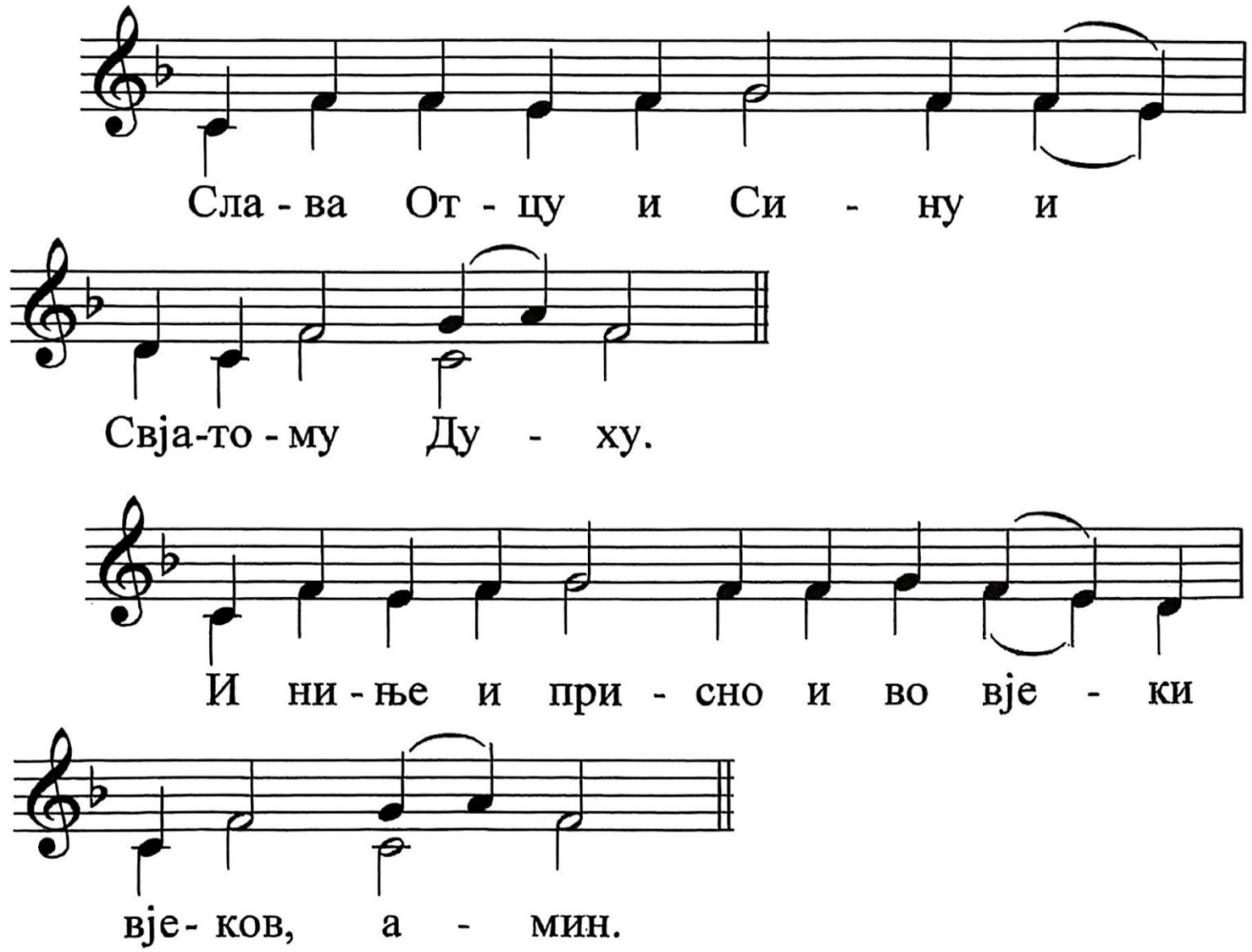

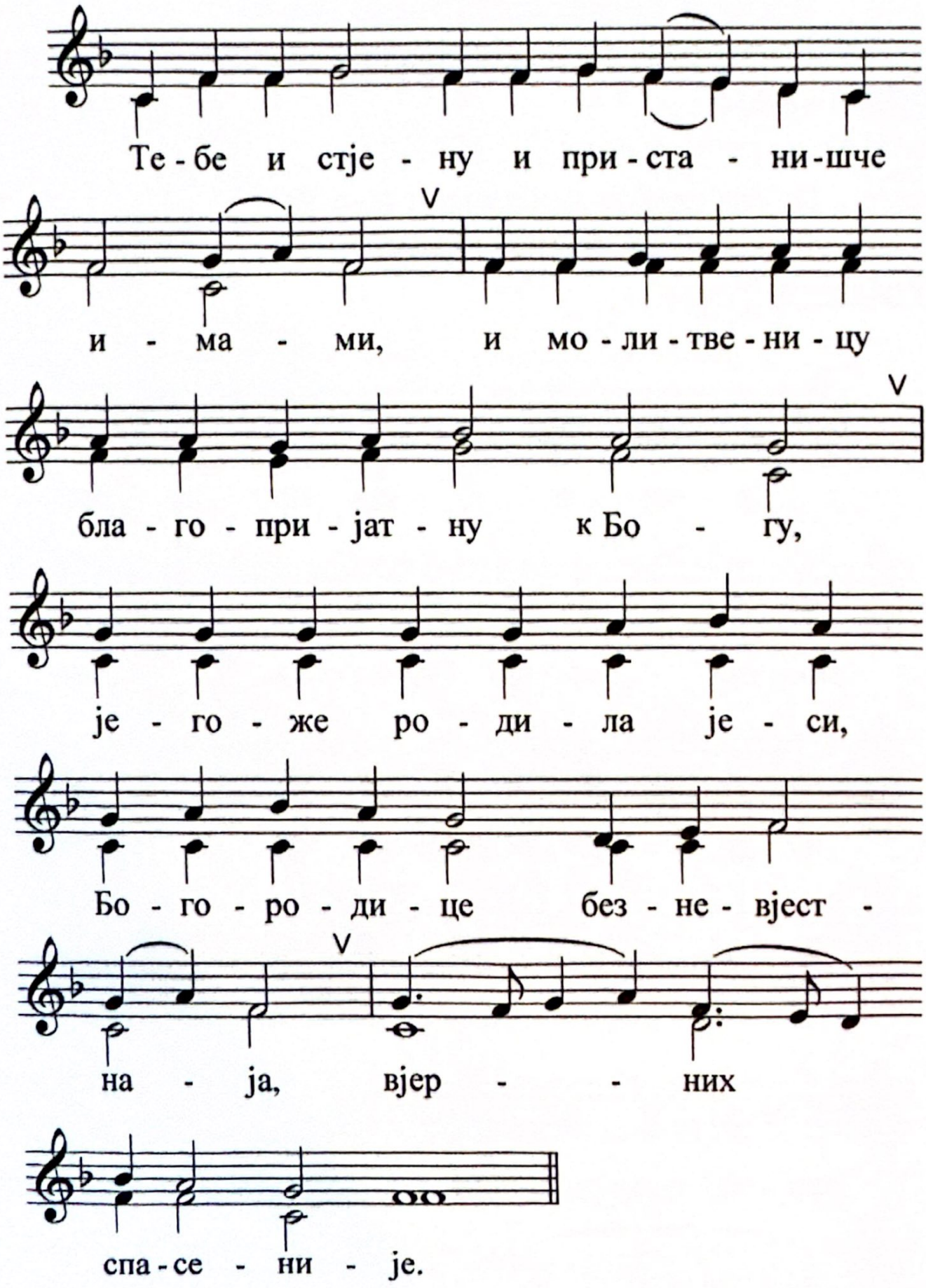
Те - бе и стје - ну и при - ста - ни - шче
и - ма - ми, и мо - ли - тве - ни - цу
бла - го - при - јат - ну к Бо - гу,
је - го - же ро - ди - ла је - си,
Бо - го - ро - ди - це без - не - вјест -
на - ја, вјер - - них
спа - се - ни - је.

После 9. песме, свештеник говори:

Богородицу и Матер светлости у песмама величајмо.

Појци певају прокимен глас 6:
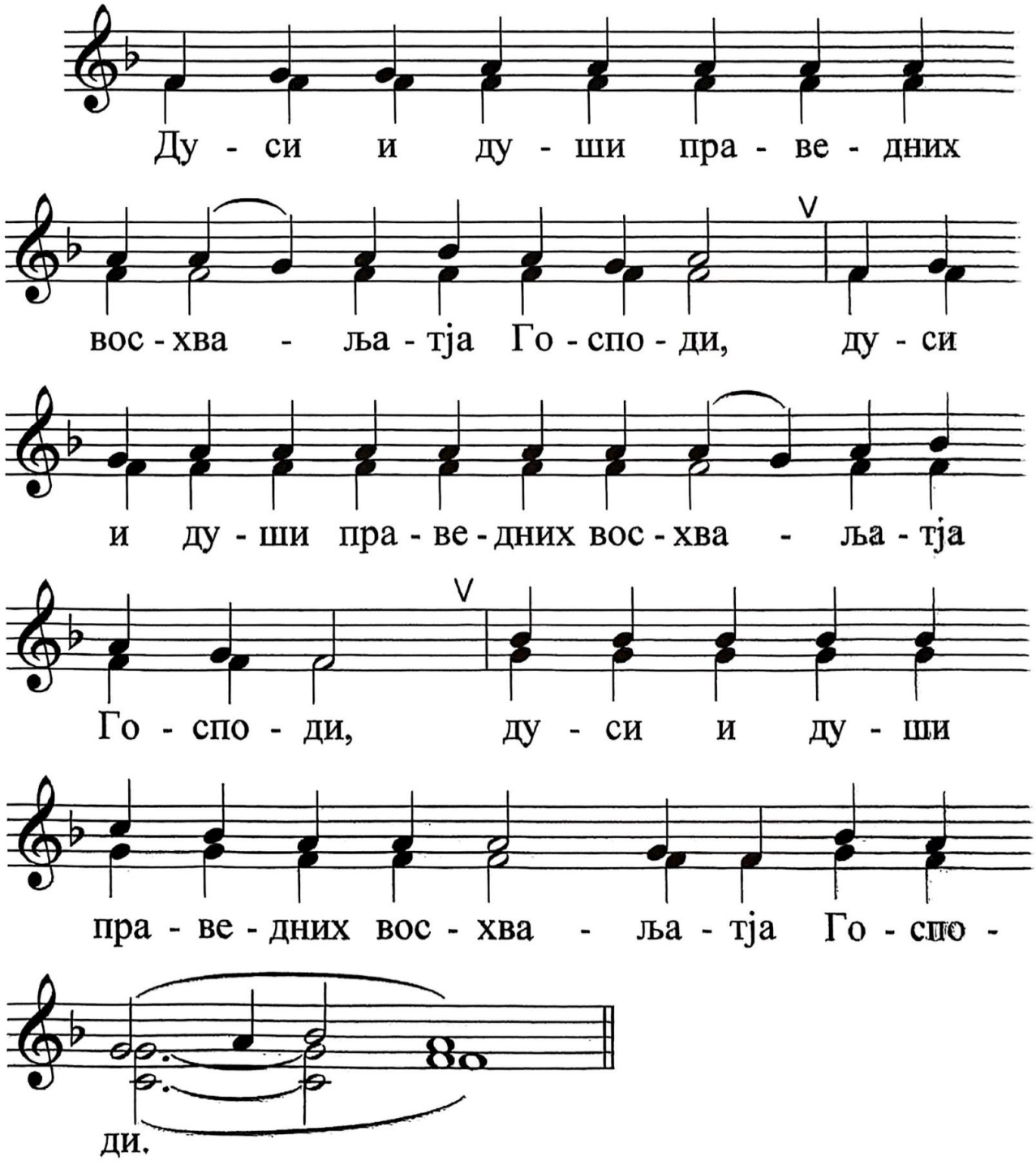
Духови и душе праведника славиће Те, Господе (трипут)